

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celotele no v Jugos-
laviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon šte. 50, upravnštva šte. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Cekonit
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Ceneoglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 2 D, 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Čuvajmo demokracijo!

Božična noč nam je dala Uzunoviča v peti izdaji. Mož se nam je predstavil z vlado, ki je izzvala splošno nerazveseljeno presenečenje. Po osemnajstih dneh mučne vladne krize, ki jo je povzročil naš težak zunanji in notranji položaj, smo tam, kjer smo bili pred padcem četrte Uzunovičeve vlade.

Pregled zadnjih dogodkov v Beogradu kaže, da je Uzunović kot mandat krone imel najugodnejši položaj, ki je v sedanjih naših parlamentarnih razmerah sploh mogoč. Po Pašičevi smrti je dobil Uzunović proste roke in opetovano popolno zaupnico v radikalnem klubu. Druga stranka bivše njegove koalicije — radičevci — se mu je brezpogojno izročila na milost in nemilost in dan za dnevno poudarjala, da je Uzunovičovo vlado pripravljena podpirati v vsakih okoliščinah in pod slehernimi pogoji. Celotna opozicija je pozabila na vse napake, ki jih je Uzunović v tem letu že zagrešil, radi državne koristi so razen Sv. Pribečeviča vsi voditelji parlamentarnih skupin izjavili pripravljenost, da mandat krone pomagajo sestaviti močno, avtoritativno vlado, ki bi bila mogla naslanjati na oporo kar največje večine v parlamentu in v narodu. Da preneha neplodnost našega zakonodajnega zastopstva za katero nosi ravno g. Uzunović največji del krivde, so vse parlamentarne skupine z nenavadno poštrevanostjo zatajile pod tezo trenutka vse svoje posebne želje in zahteve, da podpro sicer slabotnega g. Uzunoviča in z združenimi silami premaknejo parlamentarno situacijo in izsilijo prehod k ustvarjanju delu za sanacijo državnega gospodarstva. Zgodovina naše države še ne pozna mandatarja, ki bi bil naletel v parlamentu na tako ugodne razmere kot ravno g. Uzunović, ko mu je bila poslednjič poverjena sestava kabineta.

Ali z nevednostjo ali nesposobnostjo, ali morda namenoma, je Uzunović ta blagi sprejem v parlamentarnih krogih zlorabil. Po dolgem brezplodnem obotavljanju je preko noči sestavil ministrsko listo, ki je ni odobril niti radikalni klub niti drugi politični činitelji, s katerim bi se moral g. Uzunović sporazumeti, če bi hotel biti lojalen. Le napram radičevcem ga ta dolžnost ni vezala, ker so oni vnaprej sprejeli vse, karkoli bo prinesel, če bodo le oni imeli svoje portfelje.

Najhuje je g. Uzunović žalil predstavnike slovenskega naroda. Tudi nad njimi je hotel uveljaviti takozvane praktike »namudrovanja« in jim usiliti odgovornost za ministrsko listo, o kateri jih sploh ni obvestil. S sijajnim nastopom, ki mu danes pritrjuje vsa država, je dr. Korošec odločno odbil tako postopanje in poučil g. Uzunoviča, da Slovenci niso radičevci, da Slovenci poznamo zvestobo in poštenje, pa tudi zahtevamo, da se z nami ravna tako kot zvestoba in poštenje tirjata.

Na nelojalnem postopanju g. Uzunoviča, ker ni obvestil Jugoslovanskega kluba o imenovanju novih ministrov neparlamentarcev, so se prekinili pogajanja za vstop slovenskih predstavnikov v njegov kabinet. Tako smo dobili mesto vlade, ki bi bila večinska predstavitev vseh treh narodov, stari RR režim z nekaterimi osebnimi izpremembami.

Najbolj vidna je izprememba v prometnem ministrstvu. To mesto je zavzel aktiven general. Verujemo, da je novi prometni minister strokovnjak in da je bil to najtehtnejši razlog, da je vstopil general v kabinet kot resorni minister. Nihče pa ne bo javnosti dopovedal, da je ravno vojaška suknja resnično sredstvo za ozdravljenje naših desolatnih prometnih razmer. Nasprotno: general v parlamentarni vladi je anahronizem, je škoda za tisto vlado, škoda za parlament in bojimo se, da največja škoda za vojsko. Kajti s tem, da je vojaški dostojanstvenik član vlade, je kot tak tudi predmet političnega boja in z njim je v političnem prepiru posredno v večji ali manjši meri, kakršne so pač razmere, tudi armada. Vprašamo, kdo si upa to zagovarjati? Če je g. Uzunović smatral vojaškega dostojanstvenika za najprimernejšega voditelja prometnega ministrstva, bi bila njegova dolžnost, da to svojo namero primerno utemelji in obrazloži, da javno ugotovi, da ta general ne predstavlja kakega reakcionarnega poizkusa in se z njim ne ustvarja nikak precedens za eventualne poizkuse militarizma proti demokraciji. To je bil Uzunović dolžan ne le dr. Korošcu, ampak vsej javnosti in to bo moral storiti, če bo hotel, da bo imel njegov general pri železnih kako pozitivno stran, ne samo negativnih.

Poleg dveh generalov imamo v vladi še dva neparlamentarce. Radič je vsilil svojega zeta Košutića, radikali pa niso mogli v svojem klubu najti sposobnega finančnega ministra in jim je moral bančni ravnatelj Marković na pomoč. So ti »strokovnjaki« zelo žalostno izpričevalo za prizadeti stranki in delegaciji in za naše parlamentarne razmere, vendar bistva sestave nove vlade ne označujejo.

Odloučen je bil način Uzunovičevega nastopa. Niso znani še vsi vzroki in nagibi, ki so povzročili oster nastop med dr. Korošcem

in Uzunovičem, a jasno je že, da dr. Korošec, dosledno izvršujoč voljo svoje stranke in njen demokratičen program, nastopil kot varuh demokracije in parlamentarizma, varuh pravic ljudstva in njegovih predstaviteljev, varuh demokratičnih temeljev naše države. In če g. Uzunović hoče popraviti svojo veliko pogreško, mora zadostiti najprej krivici, ki jo je storil parlamentarizmu, stopiti pred svoj klub, dobiti odobrenje za svoje postopanje ter dati zadostno zastopstvo slovenskega naroda.

Zadnja pogajanja med dr. Korošcem in Uzunovičem pred sestavo vlade.

UZUNOVIČ SPREJEL VSE PREDLOGE DR. KOROŠCA O DELOVNEM PROGRAMU NOVE VLADE. — UZUNOVIČ OZNAČIL DELOVNI PROGRAM DR. KOROŠCA KOT KORISTEN ZA DRŽAVO IN NAROD. — SPOR ZARADI PROMETNEGA MINISTRA.

Beograd, 27. dec. (Izv.) 23. t. m. zvečer je mandat krone g. Uzunović sestavil novo vlado. V teku svojega političnega predsedovanja v vladi se je izkazal za popolnoma nesposobnega in za zelo počasnega. To mnenje, ki ga ima javnost o njem, je potrdil tudi za časa sedanje krize, ki je trajala skoro tri tedne. V noči od 23. na 24. dec. je skušal gosp. Uzunović pridobiti sodelovanje Slovenske ljudske stranke in radičevcev zase na zelo čuden način. Ponoči okoli 24. ure je poklical k sebi g. Korošca in g. Pavla Radiča in jima predlagal, da se takoj sestavi vlada in da ministri takoj prisežejo. Ta naglica g. Uzunoviča, ki je pa on ni hotel nikakor utemeljiti, je bila tolikanj čudna, da se na njegov predlog ni moglo pristati. Zato je g. Korošec takoj zapustil predsedništvo vlade ter izjavil, da nima nobenega povoda, da bi svoj prvoten odgovor spreminjal in da bo dal končen odgovor tekom dopoldneva 24. decembra. Tako se je izjavil zaenkrat poskus g. Uzunoviča in njegovih prijateljev.

Ta njihov poskus je tembolj značilen, ker je bil za 24. december ob 6 popoldne sklican radikalni klub, kateremu naj bi g. Uzunović poročal o uspehu svojih pogajanj.

Drugi dan, 24. t. m. dopoldne, je g. dr. Korošec okoli pol 10 obiskal g. Uzunoviča in dalj časa ostal pri njem. Pri tej priliki je g. dr. Korošec z vso odločnostjo vztrajal na tem, da mora predsednik vlade, predno se nadaljuje pogajanja o sodelovanju Slovenske ljudske stranke z radikali, pristati na zahteve, ki jih je stavil dr. Korošec ob priliki poslednjega mandata Uzunovičevega, in o katerih smo v »Slovenec« že pisali. G. Uzunović je pri tej priliki izjavil, da so zahteve g. dr. Korošca popolnoma sprejemljive in da so posebno one zahteve, ki se nanašajo na gospodarska in finančna vprašanja, popolnoma koristne državi in narodu. Vendar g. Uzunović končnega odgovora ni mogel dati in je radi tega prosil g. dr. Korošca, da pride k njemu zopet ob pol 1 popoldne. To je g. dr. Korošec storil. Tedaj mu je rekel g. Uzunović, da sprejme vse njegove zahteve in predloge, in ga je prosil, da se prične pogajati o podrobnostih. Na to je g. dr. Korošec izjavil, da je pripravljen Jugoslovanski klub vstopiti v vlado na podlagi od njega izdelanega programa. Glede podrobnosti je pa rekel, da bi se rad pogajal popoldne in je prosil g. Uzunoviča, da tudi on od svojih prijateljev polže mnenje o podrobnostih in mu popoldne končno odgovori.

O 4. uri popoldne je g. Uzunović prosil g. dr. Korošca, da naj pride nemudoma k njemu v predsedništvo vlade. Gosp. dr. Korošec se je tej prošnji odzval in je prišel k g. Uzunoviču okoli pol 5. ure. Malo pred njim je prispel tudi g. Pavle Radič. Nato sta se g. dr. Korošec in Pavle Radič do četrta na 11. pogajala v predsedništvu vlade.

O tem, kaj se je od pol 5. do četrta na 11. govorilo, poroča »Politika« sledeče:

Dokler niso šli ministri v dvor, da bi prisegli, se je nocoj zatirjalo, da bodo v vlado vstopili tudi zastopniki SLS. Ko pa so se ministri vrnili iz dvora, se je videlo, da so njihova mesta začasno zasedena. Radikalni ministri so izjavljali, da bo SLS vstopila v vlado naknadno in da je potrebno, da se sporazume dr. Korošec z Ljubljano.

Vzroki, zakaj SLS že snoči ni vstopila v Uzunovičovo vlado, so mnogo globlji. Iz dobro poučenih krogov smo tekom noči dobili pojasnilo o vseh težavah, s katerimi se je moral 8. g. Uzunović po prihodu iz dvora v predsedništvu vlade, ki so y ozki zvezi s sestavo vlade, v glavnem

Po vesteh, ki smo jih snoči dobili, je ob 8. g. Uzunović po prihodu iz dvora v predsedništvo vlade proti pričakovanju g. dr. Korošca in g. Pavla Radiča, s katerima se je pred odhodom v dvor razgovarjal, izjavil, da ima ministrsko listo že gotovo.

Ta iznenaditev je prišla radi tega, ker je g. Uzunović obljubil g. dr. Korošcu in g. Pavlu Radiču, kakor se je zatirjalo, da se bo z njima sporazumel o osebah.

Dr. Korošec je posebno energično protestiral proti postopanju g. Uzunoviča, o katerem se je g. Korošec izrazil, da je bilo zelo nelojalno in obsojal, da g. Uzunović že takoj prvi dan dela nekaj, kar bi popolnoma lahko izostalo.

Trdili so, da je g. Korošec protestiral zelo ostro in z zelo težkimi besedami. Gosp. Korošcu je pomagal samo eden izmed radikalnih ministrov, ki so ustvarjali novo kombinacijo, dočim so ostali radikali in radičevi molčali. Svoje proteste je opiral g. Korošec predvsem na to, da se ne postopa v smislu zahtev parlamentarizma, ker se v novo vlado postavlja na mesto parlamentarnega ministra aktivni general, kateremu je podeljeno prometno ministrstvo. To bi pomenilo, kakor se je izjavil dr. Korošec, da med 315 poslanci ni niti enega poštenega človeka.

Radi tega je prišlo do novih, dolgih in mučnih razgovorov med g. Korošcem in g. Uzunovičem. Gosp. Korošec nikakor ni hotel pristati na to, da bi vstopil v vlado, v kateri bi zavzemal mesto resornega ministra aktivni general.

Tekom teh razgovorov je g. Korošec poudaril, da niti on niti njegovi tovariši niso nasprotni armadi, da so le proti temu, da bi člani armade prišli v parlament. Dolžnost armade je, da varuje državne meje, da štiti svobodo, toda ne more se dovoliti, da bi člani armade prišli v parlament, ako hočejo varovati parlamentarizem.

Za izhod iz tega mučnega položaja se je storilo mnogo. Končno je po dvehurnem živahnem pogajanju in diskutiranju padel predlog, da je general, kateri je določen za prometnega ministra, upokoji, in da pride v parlament kot strokovnjak.

Ta predlog je g. Korošec sprejel in nato zapustil predsedništvo vlade.

Kakor se je pozneje moglo zvedeti iz poučenih krogov, SLS vseeno ni šla v vlado radi tega, ker je dr. Korošec želel videti poprej, ali se bo izpeljal dogovor, to je, ali bo general Milosavljević, ki je določen za ministra, upokojen ali ne. Ako bo general Milosavljević upokojen, tedaj, se je trdilo, bo SLS, oziroma njeni zastopniki, prevzeli resore, ki so zanje rezervirani.

Senzacionalen nastop dr. Korošca.

ZAGONETNA POT G. UZUNOVIČA V DVOR. — »LISTA JE ŽE PODPISANA«. — UPOKOJITEV GENERALA MILOSAVLJEVIČA.

Te informacije »Politike« so v glavnem točne. Sicer poudarja »Politika« samo nekatere momente, vendar moramo reči, da so se dogodki razvijali v času od 5 do četrta na 11 tako, kakor jih je »Politika« naslikala.

O teh dogodkih smo pa izvedeli še naslednje podrobnosti: Ko je g. dr. Korošec popoldne prišel v predsedništvo vlade, se je pričel z g. Uzunovičem razgovarjati o razdelitvi portfeljev in o nekaterih drugih zadevah, ki so y ozki zvezi s sestavo vlade. V glavnem

sta se sporazumela, in g. dr. Korošec je imenoval svoje kandidate za ministre. G. Uzunović pa niti svojih kandidatov niti kandidatov drugih strank ni povedal, češ, da bo to storil šele, ko se posvetuje s prijatelji in preden odide na dvor in tam predloži listo v podpis. Okoli 6 je nato g. Uzunović dejal, da gre na dvor, da vidi, kakšno je tamkaj razpoloženje. Šele pozno se je vrnil in tedaj povedal, da je lista že podpisana. Na tej listi sta bila oba kandidata Slovenske ljudske stranke. G. dr. Korošec je proti takemu postopanju g. Uzunoviča ostro protestiral ter ga označil kot nelojalno in nekorektno. G. Uzunović je bil ves preplašen in sprva ni našel nobene besede, da bi se opravičil. Pozneje se je pa izgovarjal z raznimi pravih besedami. Začelo se je dolgo in včasih zelo mučno pregovarjanje, ki je trajalo do 10 zvečer. Okoli desetih so slednjič na predlog zunanjega ministra g. dr. Ninka Perića našli kompromis, da se ob enem z ukazom, s katerim bo imenovana nova vlada, objavi tudi ukaz o upokojuji generala g. Milosavljeviča, ki bo železniški minister. Ta predlog so vsi sprejeli. Nato je g. dr. Korošec zapustil predsedništvo vlade. Toda, kakor se govori, ta kompromis nekaterim drugim odločujočim faktorjem ni ugajal in niso nanj pristali. Radi tega sedaj ne vedo, ali je prvoten ukaz samo popravljen ali so naredili nov ukaz. Eno je gotovo, da je nastop g. dr. Korošca iznenadil vse kroge. Veliko vprašanje je, ali se g. Uzunović in njegovi tovariši namenoma tako postopali, kakor so, ali ne. Danes se to še ne da dognati. Gotovo pa je, da je možen nastop g. dr. Korošca vzbudil v vseh političnih krogih in vsej javnosti veliko pozornost ter napravil povsod globok vtis. Od sestave vlade pa do danes povsod, kamer pride, z največjim spoštovanjem govore o g. dr. Korošcu. Ze samo dejstvo, da je Slovenska ljudska stranka odbila svoje sodelovanje v vladi g. Uzunoviča, je vzbudilo obširne komentarje. Vse časopise se s tem peča in vsi ugledni politiki so povedali o tem svoje misljenje.

V vlado niso vstopili Slovenci, pač pa en general.

Danes prinaša »Politika« na uvodnem mestu članek z naslovom »Prva razpoka« v katerem pravi med drugim sledeče:

»Malo generala, malo strokovnjaka rešitev krize je izzvala precejšnjo nevoljo v vladi, strašno vplivala na opozicijo in povzročila pravo eksplozijo v vrstah pristašev pokojnega Pašiča. Od kod vse to? Razlogi so dvojni, strankarski, ki seveda niso vedno objektivni in splošni. Ozirli se bomo samo na splošne. Eden teh splošnih vzrokov je, da v vlado niso vstopili Slovenci, pač pa je vstopil en general.«

Nato »Politika« navaja, da je g. Uzunović tedaj, ko je dal zadnjič ostavko svoje vlade, motiviral ostavko s tem, da je dejal, da z radičevci ni mogoče delati. Pozneje je to svojo izjavo v toliko popravil, da je rekel, da bi se z radičevci dalo lažje delati, če bi vstopila v vlado še ena stranka. S tem je pa podan prvi razlog za nezadovoljstvo v vladnih krogih. Drugi vzrok je popolnoma jasn. Profiteži proti radičevcem niso našli. Mi imamo staro vlado, v njej pa enega generala. Kriza se je končala tako, da je dobil naš parlamentarizem prvo razpoko. Stranki, ki je vzrasla v boju za parlamentarizem, seveda to ne more biti všeč. Pravijo, da država potrebuje strokovnjake. Vendar pa strokovnjaki niso samo med generali. Čim postane tak strokovnjak minister, začne voditi to ali ono politiko. Od tega nima država nobene koristi. Nevarnost pa je velika tudi tedaj, če postane minister dober vojak, kakor je današnji železniški minister. Zato bi bilo bolje, da bi se sprejel sporazum, preden pride do popolne katastrofe. Če tako velika stranka, kakršna je radikalna, nima strokovnjakov, se je s tem diskvalificirala. Kajti strokovnjak-general se mora sporazumeti s splošno politiko in s politiko stranke, ki ga je dirigirala v vlado. S tem pa on postane strankar in nevaran. Možno je pa tudi, da se ne sporazume s stranko, tedaj pa je neizbežno, da nastane prepir, v katerem zmaga tisti, ki je močnejši. Naj pa zmaga ta ali oni, vsaka zmaga znači poraz države. Zato bi bilo najbolje, če se že pošiljajo strokovnjaki v vlado, da se postavi naš parlament na stališče strokovnjaštva. Ali glavno je, da imamo parlament. Zato se pa bojimo, da se bo ta služaj smatral kot poizkus borbe proti parlamentu. Naše ljudstvo pa je navajeno glasovati za borbo in jo sprejemati.«

Člani pete Uzunovičeve vlade.

Belgrad, 27. dec. (Izv.) Nova vlada je sestavljena takole:

Predsednik ministrskega sveta g. Nikola Uzunović.
Minister za vojno in mornarico armijski general g. Stevo Hadžić.
Minister za vere g. Milorad Vujičić.
Minister za prosveto g. Miša Trifunović.
Minister za narodno zdravje g. dr. Slavko Miletić.
Minister za notranje zadeve g. Boža Maksimović.
Minister za agrarno reformo g. Pavle Radić (HSS).
Minister za javna dela g. ing. Avgust Košutić (HSS).
Minister za pošto in brzojav g. dr. Benjamin Superina (HSS).

Minister za trgovino, obrt in industrijo g. dr. Ivan Krajač (HSS).

Minister za zunanje zadeve g. dr. Ninko Perić.

Minister za finance g. dr. Bogdan Marković.

Minister za promet armijski general g. Svetislav Milosavljević.

Minister za šume in rude g. Milan Simonović.

Minister za izenačenje zakonov g. dr. Vasa Jovanović.

Minister za pravosodje g. dr. Milan Srškić.

Zastopnik za kmetijstvo g. dr. Vasa Jovanović in zastopnik ministra za socialno politiko g. Milan Simonović.

Belgrad si želi vlade Srbov, Hrvatov in Slovencev.

KOMENTARJI »POLITIČKEGA GLASNIKA«. ZMAGA MONARHIJE NAD DEMOKRACIJO ZA BODOČE ZNAČILNA.

Belgrad, 27. dec. (Izv.) Zanimivo je, da so nekateri listi mislili, da se je položaj na sveti večer rešil na ta način, da se je sestavila vlada Srbov, Hrvatov in Slovencev, to je vlada radikalov, radičevcev in Slovenske ljudske stranke. Tega niso poročali samo belgrajski in nekateri pokrajinski listi, ampak celo nekateri inozemski listi so prinesli poročila v tej smeri. Imenovali so že celo ministre Slovenske ljudske stranke in sicer za socialno politiko g. dr. Andreja Gosarja, za poljedelstvo pa g. dr. Frana Kulovca. Od vseh teh vestí je najzanimivejši uvodnik uglednega političnega časopisa »Političnega glasnika«. O tej tedenski reviji se zatrjuje, da je v najožjih zvezah z dvornimi krogi. Ta list je splošno vedno dobro informiran in posebno dobro poroča vse zakulisne namere merodajnih činiteljev. V uvodniku od ponedeljka 27. decembra pod naslovom »Nova vlada« navede na prejšnje razloge, zakaj je nastala kriza in pravi: »Da je z ozirom na to kralj stremel, da se sestavi koncentracijska delovna vlada, ki naj bi služila obrambi domovine na zunanji strani in stvari rešila gospodarsko krizo. Torej je stremel za najboljšo rešitvijo.«

»Politički glasnik« o tem nadalje naslednje piše: »Vlada radikalov, radičevcev in Slovenske ljudske stranke, ki smo jo dobili, predstavlja ogromen napor državnih interesov v borbi s strankarskimi interesi, in najboljša vlada, na katero so se v tem trenutku mogli politiki zediniti. Ta vlada ima to dobro stran, da je v njej zastopana večina Srbov, Hrvatov in Slovencev. S tem je rešeno inozemstvu, da je cela država, Zagreb, Ljubljana in Belgrad, enodušno v obrambi zunanje varnosti. V tem pogledu ni mogla nasloviti boljšega odgovora na Italijo in na njeno izdajstvo na Balkanu. Nova vlada ima to dobro stran, ki jo je treba posebej naglasiti. V njej se je odstopilo eno mesto strokovnjaku izven parlamenta. To je mala zmaga kompetence monarhije nad nekompetenco demokracije. Majhna, toda zato, ker je majhna, je ta zmaga za bodoče značilna. S tem, da se je general postavil na čelo železniškega ministrstva, je ogromna večina priznala, da je ta resor za državo najbolj važen, bodisi v miru, bodisi v vojni. Monarhija vodi runanjo politiko tako: Na nevarnost od zunaj odgovarja s tem, da postavlja na čelo železniškega ministrstva strokovnjaka-generalca. Kako se bo Italija iznenadila, ko bo prečitala listo nove vlade. Naši gospodarski politiki imajo vse razloge, da enodušno pozdravijo imenovanje g. Milosavljevića. Rešujejo železnice od nekompetence, nodelavnosti in korupcije demokracije, je monarhija storila resne ukrepe k ozdravljenju gospodarske krize. Gospodarski politiki bodo zadovoljni tudi z drugimi strokovnjaki v vladi. O sposobnosti g. dr. Bogdana Markovića so razna mnenja. On ima bistvene pogoje, da uspe. To je ono živo zaupanje gospodarskih krogov, ki je za finančnega ministra največje važnosti, večje važnosti, nego zaupanje skupščinskih mas.«

SPOPADI V RADIKALNEM KLUBU.

Navajamo uvodnik tega uglednega časopisa, in sicer zato, da bi se videlo, kako je belgrajska javnost poučena o važnih dogodkih, ki so se odigrali med božičnimi prazniki. Ta komentar priobčujemo kot pripombo k novi vladi. Nova vlada, kakršna je sedaj, brez Slovencev, je zadela na velike težave in na velikanski odpor v mnogih krogih. Posebno je težavno stanje v radikalnih krogih, kjer je tekom včerajšnjega in današnjega dne prišlo do velikih spopadov. Velik del radikalnih poslancev je takoj izjavil, da je z novo vlado neadovoljen. Vsi ti poslanci so včeraj in danes ponavljali svoje izjave. Včeraj in danes popoldne je bilo v radikalnem klubu dosti bolj burno, kakor sicer. Prišlo je do tako burnih nastopov, da so se ti nastopi lahko čuli v skupščinskih kulcarje in da je bila lahko tudi javnost poučena o njih. »Politički« jih popisuje takole:

»Včeraj popoldne so prišli nekateri člani vlade v radikalni klub. Tem zastopnikom so poslanci v ostrih preprih očitali, da pomenja nova vlada žalitev parlamentarizma.

»Ali se tako čuvajo radikalne pridobitve? Gospod Uzunović nas je prevaril. Sam je rekel, da bo pred končnim sklepom stopil pred klub. Tega pa ni storil. Sedaj moramo sami zahtevati, da skliče sejo. Seje se niso sklicale.«

»Sramota!« so klicali drugi. »Prevarili so nas!« »To je avstrijski sistem!« »Povejte nam, kako naj to ljudstvu obrazložimo? Sramota!«

G. Srškić je moral ostro polemizirati z vsemi. Poslancem je zatrjeval, da se ni ničesar storilo, česar bi se ne smelo storiti. Vendar ni imel uspeha. Šele popoldne so se pričeli poslanci razhajati. Tekom dneva se je moglo zvedeti, da je najbolj protestiral poslanec g. Ranko Trifunović. »Politika« poroča, da so se radikalni poslanci posebno zgražali nad tem, da je moral priti ravno Slovenec, g. dr. Anton Korošec, da čuva in brani parlamentarizem in glavne pridobitve v petdesetih letih borbe. — Istotako pravi »Politika«, da so nezadovoljni radikalni korporativno odšli k predsedniku kluba, ki je z ozirom na to sklical sejo radikalnega kluba, ki se bo vršila v sredo popoldne ob šestih. Na tej seji bo padla končnoveljavna odločitev. Nezadovoljni radikalni poslanci nameravajo na njej zavzeti najostrejša stališča. »Politika« poroča, da nameravajo postaviti sledeče zahteve:

DR. KOROŠEC MORA V VLADO!

Vlada mora biti popolnoma parlamentarna, to se pravi, da morajo biti vsi portfelji v rokah parlamentarcev. G. dr. Korošec mora stopiti v vlado. Nadalje zahtevajo poslanci, da v vladi ne smejo biti radičevci.

»Politika« poroča dalje, da je po njenih vesteh odločnost teh radikalov tolikšna, da bi vseno mglo priti do velikanskega preloma. Kolikor smo zvedeli, se misli, da te seje sploh ne bo. Če pa se bo vršila, pa sedanji nezadovoljevi najbrž ne bodo nastopili tako, kakor nastopajo sedaj in bo najbrž prišlo do kompromisa. V tem pogledu so vladni člani storili razne energične korake in obdelujejo nezadovoljeve na različne načine. Podvzeli so še druge akcije in nadaljujejo pogajanja z g. dr. Korošcem. V javnost spuščajo vesti, da so se ponovno sestali z g. dr. Korošcem in ga prosili, da stopi v vlado. Te vesti ne odgovarjajo resnici, ker se g. dr. Korošec drži rezervirano in pričakuje poslance, ki jih je pozval v Belgrad.

INTRIGI PROTI DR. KOROŠCU.

Zanimivo je poročilo »Politike«, kako se skuša pritisniti na g. dr. Korošca, da bi z vstopom v vlado dal vladi poseben značaj, namreč, da bi se dala z vstopom Slovenske ljudske stranke vladi tista velikanska moralna opera, da bi predstavljala vlado, kakršno potrebuje naša država v sedanjem težavnem stanju. O tem pripoveduje »Politika«, da ji je neki dr. Korošec prijatelj dal naslednje informacije:

»Da bi se zlomil odpor g. dr. Korošca in da bi vsopil v vlado, se operira s kraljevim imenom. Iz izkušnje pa vemo, da so to, ki bi imelo biti vzvišeno nad vse, posejeto nad strankarske spore, že opetovano zlorabili. Raditega je bilo treba videti, v čem je stvar. Zato je umljivo, da smatra g. dr. Korošec za potrebno, da se javi v avdienco pri kralju. To avdienco bo g. dr. Korošec danes zahteval.«

Z ozirom na to, da je bil tekom današnjega dneva g. dr. Korošec zelo zaposlen v razgovorih z najrazličnejšimi prijatelji, ki ga stalno obiskujejo, Vaš dopisnik ni mogel dobiti o tej stvari podrobnih informacij. Gotovo pa je, da g. dr. Korošec tekom današnjega dneva ni podvel nobenih korakov.

O isti stvari pišejo današnje »Novosti« sledeče:

»Po oni zgodovinski noči, ko se je sestavila nova vlada, in ko je g. dr. Korošec odbil vstop v vlado, prinašajo nekateri listi vsak dan vesti, da g. dr. Korošec nadaljuje pogajanja z g. Uzunovićem po g. Srškiću. Kakor smo zvedeli, ni o pogajanjih med g. dr. Korošcem in g. Srškičem niti govora. Resnica je, da je g. Srškić prišel k g. Korošču in da ga je nagovarjal, naj vstopi v vlado. G. Korošec pa se drži popolnoma rezervirano in ne vodi no-

benih pogajanj, dokler se ne bo vršila seja Jugoslovanskega kluba. Kakor smo zvedeli iz zanesljivega vira, so poslanci Slovenske ljudske stranke že odpotovali v Belgrad.«

Tako pišejo »Novosti«. V istem smislu piše tudi Pribeževićeva »Reč«, ki je na prejšnji velikimi črkami poročala, da je g. dr. Korošec odbil vstop v vlado. To navajamo raditega, da se vidi, kako sodi o tem tukajšnja javnost. V današnji številki pa piše »Reč« naslednje:

Uzunović znova vabi SLS v vlado.

OPRAVIČEVANJE G. UZUNOVIČA. — UZUNOVIČ UPA, DA SLS SE VSTOPI V VLADO. — PARLAMENTARNI ZNAČAJ VLADE. — DELOVNI PROGRAM VLADE. — UZUNOVIČ SE ŽELI SESTATI Z DR. KOROŠCEM.

Belgrad, 27. dec. (Izv.) Kakor se iz vseh vesti vidi, se tukajšnja javnost najbolj zanima za nastop Slovenske ljudske stranke, oziroma njenega voditelja g. dr. Korošca. Zadnje dni je g. dr. Korošec središče vseh političnih dogodkov in največ se o njem govori in piše. Njegovi prijatelji ga neprestano obiskujejo. Koliko je vladi do tega, da bi Slovenska ljudska stranka vstopila v vlado, se vidi iz izjav samega predsednika vlade g. Uzunovića. G. Uzunović je zvečer povabil k sebi časnike in jim dal obširno izjavo, v kateri so posebno značilna mesta, ki se tičejo Slovenske ljudske stranke. G. Uzunović se v izjavi naravnost opravičuje za svoje nastope, skuša svoje nastopanje braniti, in na ta način spor poravnati in najti možnost, da bi prišlo do vlade Slovencev, Hrvatov in Srbov. G. Uzunović je dejal v izjavi sledeče:

»Kakor vidite, se mi je po gotovih težavah in zapletljajih, ki so krizo spremljali, posrečilo sestaviti vlado, ki se zaenkrat naslanja na radikale in na Hrvatsko seljačko stranko. Iz tega se že vidi, da je formalno delovna vlada popolnoma parlamentarna vlada, kateri značaj se ji ne more odrekati. Vi čutite, da sem besedo »parlamentarna vlada« posebno naglašal. V razburjenosti se v težavnih trenutkih pri politikihi ti pojmi često zamenjujejo. Zato je potrebno to naglasiti. Vsaka vlada, dokler je odvisna od parlamenta in njegove večine, je parlamentarna vlada. Tega značaja sedanja vlada ni izgubila, tudi ne s tem, da se z ozirom na izredne razmere nahaja v njej član, ki ni narodni poslanec. V naši državi to ni prvi slučaj. Niti ni to proti ustavi, niti proti drugim pozitivnim zakonom. Če bi bil ustavodajalec hotel absolutno prepovedati vstop neposlanecem v vlado, bi bil imel za to dovolj prilike. Sedanja vlada je zelo močna.

Izjaviti moram, da bi mi bilo zelo prijetno, če bi se v njenem številu pojavila še kakšna druga stranka, in sicer čimprej. Širši temelj bi vladi brez dvoma dal večjo urnost in gibčnost.

Vsi naši napor, od ostavke vlade dalje preko vseh zapletljajev so merili na to, da bi se sestavila čim širša delovna vlada. Vse je že bilo gotovo, vsi predpogoji za sestavo takšne liste, v kateri bi sodelovali tudi člani SLS, so bili že gotovi. Do tega trenutka nimamo še nobenega obvestila, ali je Slovenska ljudska stranka sodelovanje v vladi zavrnila. Mi verujemo, da ga Slovenska ljudska stranka ne bo odklonila. Razgovori, ki smo jih imeli z njenim voditeljem, dokazujejo, da ima tudi druga stran pravilno razumevanje, da živimo v dobi, ko je treba gledati na to, da se ozdravi težke gospodarske razmere, ko je treba pomagati k ozdravitvi splošnih težkih razmer in je zato treba sodelovati v vladi. S tega mesta se edino more izvesti program, če ga kdo sploh ima, in udeleževati svoje ideje. Trdno smo prepričani, da je pri Slovenski ljudski stranki eno in drugo. Sploh ni kakšnega osebnega trenutnega nesporazuma, niti incidenta, ki bi mogel opravičiti odklanjanje vstopa SLS v vlado. Pogajanja so privedla do tega, da je bilo to sodelovanje v vladi že čisto gotova stvar. Iz tega tudi izhaja moje upanje, da bodo zastopniki SLS tudi pomočniki v vladi in da bodo našo vlado sestavljale te tri stranke, in najbolj izraziti predstavitelji troimenega naroda. Seveda ne morem izključiti tudi drugih možnosti. Kakor sem dejal, še nimam nobenega obvestila o tem. Priznati pa moram, da bi moral v nasprotnem slučaju obžalovati in bi se morali takoj sami podati na izvrševanje dolžnosti tudi pod takšnimi okolišninami.«

Nato je g. Uzunović dolgo govoril o gospodarski krizi ter dejal, da bo vlada storila vse, da gospodarsko krizo po možnosti čim uspešneje ozdravi. Kolikor se je moglo praktično pripomoči k ozdravitvi teh razmer, smo to poskusili s tem, da smo dali usodo finančnega ministrstva človeku, ki bo, kakor mislim, lahko dobil posojilo, ker dobro pozna denarna tržišča in ki dobro ve, da je predvsem potrebna čim hitrejša ureditev predvojnih in vojnihih dolgov, predvsem z Anglijo, ki ve, kaj pomenja biti na tekočem. Ptem se nadejamo, da bo novi minister skušal doseči uspehe, ki bodo upravičevali njegovo poslovanje kot finančnega ministra in s tem upravičevali tudi upanje, ki ga nanj stavljajo vsi gospodarski krogi.

Pri izbiri železniškega ministra so nas vodili splošni državni in narodni interesi, in sicer v potencirani meri. Mi v glavnem ne vidimo v njem generala, marveč človeka z najodličnejšimi strokovnimi zmožnostmi, ki pozna

»Vstop stranke g. dr. Korošca v vlado še vedno ni jaseen, čeprav se to v vladi zelo želi. Med g. dr. Korščem in g. Uzunovićem ni bilo niti sestanka. V političnih krogih se zatrjuje, da se na g. dr. Korošca izvaja z gotove strani pritisk, da mora v vlado, in da je to vzrok, zakaj se g. dr. Korošec še vedno ni odločil. Raditega je nujno pozval svoje poslance v Belgrad.«

promet in njegovo organizacijo, vse njegove potrebe in ki ima veliko energijo.

Tako se nadejamo, da bo uredil naš promet, ki je glavnega pomena za ozdravljenje naših gospodarskih razmer. Nadejamo se, da se bo promet olajšal in da se bo zopet uvedel red v promet. Radikalna stranka je s tem storila veliko žrtve, da je postavila dva ministra, ki sta neparlamentarca. Ti dve mesti bi lahko zavzela dva njena člana. V prvem trenutku se je pojavil proti temu protest. Dobro je, da se z ozirom na trenutne potrebe naglasi, da se ne smejo ustvarjati nevarni precedenti. Ta dva slučaja nikakor ni smatrati za precedentna. Nas so vodili samo dobri nameni države in splošne potrebe. Pred očmi so nam bile vedno gospodarska kriza in težke gospodarske razmere v državi. Nato je g. predsednik izjavil, da je z ozirom na imenovanje teh strokovnjakov dobil številne brzojave iz vseh krajev države, posebno iz trgovskih, obrtnih in industrijskih krogov, ki se zelo veselijo, da se bo sedaj železniški resor vodil v redu in pa da pride finančno ministrstvo v strokovnjske roke.

Ministrski predsednik je odgovarjal še na posamezna vprašanja. Na vprašanje očitka neobjavljenosti z ozirom na to, ker ni pokazal liste, preden jo je nesel kralju v podpis, je g. Uzunović izjavil, da ta očitek ne more držati, češ da liste tudi ni pokazal tovarišem v radikalnem klubu.

Kar se tiče zunanje politike, ki je časnike najbolj zanimala, je izjavil, da o tej zadevi ne misli govoriti. Novemu ministru pa se mora dati časa, da vsa vprašanja temeljito prouči.

Kar se tiče sklicanja narodne skupščine, je dejal, da se je danes razgovarjal radi tega s predsednikom narodne skupščine. Z ozirom na tehnično možnost se bodo seje čimprej vršile.

Končno je dejal, da bi bilo zanj največje veselje, če bi čimprej stopil pred radikalni klub in mu pojasnil svoje stališče. Prepričan je, da bo v klubu uspel. O krizi je dejal, da je imela dobre uspehe. Tekom konzultiranja se je jasno pokazala enakost pogledov vseh strank na sedanje težavne razmere. Vse stranke, predvsem tiste, ki so sestavljale vlado so naglašale težavno stanje in so stavile svoje predloge. On misli, da se mu bo posrečilo; da te stranke pridobi za vstop v vlado, da bi se lahko izvedli naslednji zakoni:

Predvsem zakon o centralni upravi, ki bi zmanjšal število ministrstev, dalje zakon o ustroju ministrstev, ki bi zmanjšal število uradništva in s tem pomagal državnemu proračunu do večjih prihrankov. Potem zakon o izenačenju davkov, ki naj bi pripomogel k temu, da bi se obdavčenje pravilno vršilo in da bi se davki pravilno izterjavali. Končno naj bi ta vlada sprejela proračun, ki bi bil od prejšnjega manjši za 1 milijardo. Glavno bi pa bilo, da bi se vlada posvetila zdravljenju gospodarske krize. V tem oziru je že storila korake in bo finančni odbor čimprej sklical. Poleg tega se bodo seveda izvrševali vsi drugi posli.

S tem je predsednik končal svojo izjavo. Časnikarje je prosil, da ga v njegovih stremljenjih podpirajo.

Na vprašanje, ali se bo sestal z g. dr. Korošcem, je izjavil naslednje:

»Izredno bi mi bilo drago, če bi se mogel z g. dr. Korošcem čimprej sestati. Mislim, da so vse vesti o nesporazumu, ki se širijo v javnosti, neresnične, in da se bo na tem sestanku lahko pokazalo, kako malo neosnovane so takšne vesti.«

Značilne izjave o novi vladi.

IZJAVA G. DAVIDOVIČA O NOVI VLADI.

Šef demokratske stranke g. Davidović je dal v soboto novinarjem sledečo izjavo:

Po sedemnaestih dneh težkega napora se je g. Uzunović posrečilo, da nam je dal staro vlado. Staro in slabo vlado, ker smo tekom osmih mesecev imeli pet kriz in pet padcev vlade, radi česar ne bi bilo čudno, ako bi v kratkem času sledil šesti padeč. V novi vladi so trije ministri, ki niso poslanci. To ni v prilog parlamentarizmu, za katerega je, kakor govore, g. Uzunović preveč občutljiv.

S sprejemom g. generala Milosavljevića za prometnega ministra je g. Uzunović potrdil dvoje: prvič, da so pceli v mnogih resorih za časa njegove vlade prišli v kaotično stanje, če niso ponekod že popolnoma zanemarjeni; drugič g. Uzunović ne verjame, da bi bili med

BEN-HUR

Največji film v zgodovini kinematografije.

Predstave dnevno ob 3., 5., 7. in 9. uri.

Kino „Ljubljanski dvor“.

Telefon 730.

pristaši njegove stranke, izven armade strokovni, vredni in poštenu ljudje. G. Milosavljević je čestit človek. Bojim se pa, da bo vsled njegovega odhoda trpelo delo, katerega je dosedaj opravljal. Težko je pomiriti politično moralo z današnjim postopanjem g. Uzunovića. Svojo ostavko je motiviral s tem, da ni mogel sodelovati z Radićem. Nadaljnji vzrok je bil ostavka zunanjega ministra, s čigar politiko prijateljstva z Italijo se ni strinjal, ki da ni koristila naši državi. Da bi se s to politiko prekinilo, je g. Ninčić odšel iz vlade. Toda g. Uzunović, ki je sedaj sestavljal novo vlado, se je z njim strinjal.

IZJAVA UGLEDNEGA OPOZICIONALCA.

Ugleden član opozicije je izjavil naslednje: Zelelo se je ustvariti močno kombinacijo, toda to se ni zgodilo, ker se je razbila na vprašanje osebe g. Bože Maksimovića, ki prepeljuje ustvaritev tistega, kar država rabi. Potem je prišla kombinacija z g. dr. Korošcem, ki se je razbila na vprašanje osebe prometnega ministra.

PASICEVCI GLASUJEJO PROTI NOVI VLADI.

Pašicevci so silno ogorčeni. Zatrjujejo, da bo moralo priti do obračuna radi tega, ker je sestavil g. Uzunović vlado na svojo roko. Nek ugleden pašicevec je izjavil, da je to strašen polom in da se boji, da bi imelo to strašne posledice. Način, kako se je sestavila nova vlada, tvori zase posebno vprašanje. Ravnotako je na kocki parlamentarizem, demokracija in država. »Ako so še ljudje v radikalni stranki, mora jutri vlada pasti.« »Ne razumem, kako je mogoče, vedno iti z radičevci.« »To je škandal.« »To je revolucija v klubu. O tem se bomo razgovarjali v klubu, pa bomo videli.« »Vlada se moti, ako misli, da bomo glasovali zanj,« tako so izjavljali razni ugledni radikalni. »Gotovo se ves klub strinja s tem, da sedanja Uzunovičeva vlada ne sme dobiti zaupanja radikalnega kluba. S to, tako sestavljeno vlado, se je otvorila nova doba političnega življenja, ki pomenja gaženje parlamentarizma in uvažanje diktature. Pašiceva smrt je ohrabila njegove epigone. Nikakor se ne sme dogoditi, da bi postal branitelj parlamentarizma samo g. dr. Korošec. S tem, da se vojska vtika v politiko, se država približuje žalostnim primeram Grčije in Romunije.« Razen tega so mnogi radikalni poslanci izjavljali, da bodo v klubu glasovali proti sedanji vladi, ki pomenja žalosten list v zgodovini radikalne stranke.

Novi ministri.

G. Svetislav Milosavljević, generalštabni brigadni general. Rojen je bil v Nišu 7. septembra 1882. Po dovršeni šesti gimnaziji je vstopil v vojno akademijo (1. septembra 1899). Do leta 1905. je bil vodnik in adjutant inženerskega bataljona, od 1905 do 1907 je bil na višji vojni akademiji, v letih 1907. do 1910. komandant pri pehoti, 1910—1912 je bil pripravnik za generalštabno službo, leta 1914. je bil pomočnik načelnika divizijskega generalštaba, 1920—1923 šef železniškega oddelka prometnega oddelka glavnega generalnega štaba, 1923—1924 komandant pehotnega polka, od 1. 1924. dalje načelnik prometnega oddelka glavnega generalnega štaba. Od leta 1920 dalje je bil tudi honorarni profesor vojne akademije.

V vojni 1912—1913 je bil v službi pri štabu prve armade. V vojni 1. 1913. je bil delegat najvišjega poveljstva in vojnega ministra pri železniškem ravnateljstvu. V vojni 1. 1914. do 1. 1918. načelnik štaba vardarske divizijske oblasti, vodil posle pomočnika načelnika v štabu prve armade in bil pomočnik šefa železniške inspekcije najvišjega poveljstva. V letih 1916.—1918. je bil šef vojaškega železniškega nadzorstva najvišjega poveljstva.

G. Milosavljević je napisal tudi študijo: Prva armada in njen poveljnik v Suvoborski bitki in večje število člankov, predvsem iz vojnega prometnega vprašanja.

D. Bogdan Marković, novi minister financ. Rojen je bil dne 28. januarja leta 1880. v Belgradu. Študiral je ekonomske

nauke v Monakovem in Hallu, kjer je položil doktorat. Od 1905 do 1907 je bil v službi v finančnem ministrstvu, zatem od 1907—1912 tajnik zveze poljedelskih zadrug. Od 1. 1912. do 1. 1918. je bil načelnik trgovinskega oddelka v poljedelskem ministrstvu, od 1918 dalje pa je bil upravnik Državne hipotekarne banke. Kot delegat in ekspert je posloval na mirovni konferenci v Parizu (1918—1919) in na gospodarski konferenci v Ženevi. Napisal je sledeča dela iz ekonomsko-finančne stroke: Občinske finance kraljevine Srbije (1905), Poljedelski kredit (1910), Poljedelska zbornica (1912), Le Balkan économique (1919), Plačilna sposobnost Bolgarske (1920), Draginja (1922), Državne finance in denarne reforme (1923).

Med Nemčijo in Francijo.

FRANCIJA ZA MIROVNO POLITIKO.

Pariz, 27. dec. Kljub nasprotju desničarskih elementov je vlada na ministrskem svetu dne 24. t. m. sklenila, da se landanski nemški obsojenci pomilostijo. Oba obsojenca, ki sta se nahajala v rokah francoske vojaške oblasti — ostala dva sta bila ušla v nezasedeno ozemlje — so takoj izpustili, dasi predsednik Doumergue še ni bil podpisal pomilostilne listine. S tem je hotela francoska vlada znova dokumentirati svojo resno voljo za nadaljevanje thoiryjske politike.

Desničarski listi svare vlado, naj ne gre predaleč v svoji mirovni politiki, ki jo Nemci ne dele iskreno, marveč jo smatrajo le za priznanje slabosti od francoske strani in jo skušajo izkoriščati.

Nemška vlada zahteva nadaljnje zadošččenje.

Berlin, 27. dec. Tukajšnji merodajni krogi izjavljajo, da bi bilo pomilostčenje landauskih obsojencev kot politični akt francoske vlade,

ki naj popravi politični akt francoskega vojaškega sodišča, sprejemljiv. Vendar želi nemška vlada, da se da vrhu tega posebno zadošččenje prebivalstvu Germersherma na ta način, da francosko vojaštvo mesto takoj izrazi.

Angleško stališče.

London, 27. dec. Landauska razsodba in nevarnost za nadaljevanje locarnske politike je napravila na angleško javnost jako neprijeten vtis. Vendar se konservativno časopisje vzdržuje vsakega komentarja, da ne bi ognju prilivalo ognja. Tudi oficijelni krogi se v stvar zaenkrat prav nič ne vmešavajo, ker spor še ni dozorel in se utegeta pariška in berlinska vlada sami pobotati. — Nekateri nekonserativni listi obsojajo francoske vojaške kroge, ki še vedno nasprotujejo novi politiki; izrekajo se za to, da Francija izprazni Porenje.

Načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Anton Korošec odhaja na sveti večer iz predsedništva ministrskega sveta; časnikarji ga vprašujejo o njegovem sestanku z gospodom Uzunovićem.

Danes in naslednje dni.

Po prevratu v Litvi.

Spor z Nemčijo.

Berlin, 27. dec. (Izv.) Nova litavska vlada je izgnala iz memelskega ozemlja vse nemške časnikarje (urednike) in mnogo drugih nemških državljanov. To je tu tem neprijetnejše zadelo, ker je bila nova vlada izjavila, da polaga največjo važnost na dobre odnose z Nemčijo. Listi pišejo, da se tu zopet kaže stara dvoreznost litavske politike. Nemška vlada je sporočila v Kovno oster protest in opozorila na razpoloženje v Nemčiji tudi litavskega poslanika.

»Frankfurter Zeitung« piše, da sta Smetona in Woldemaras osebo pač poštna moža, da pa sta po vsej priliki le orodje v rokah fašističnega vojaštva, ki hoče žeti sadove svoje revolucije.

Preganjanje komunistov.

Kowno, 27. dec. (Izv.) Vlada ostro preganja komuniste; samo v Kownu so zaprli do 250 komunistov. Mnogi komunisti, pa tudi socialisti beže v inozemstvo. Zaprli so tudi prejšnjega načelnika politične policije Paškiewicza.

Pilsudski o dogodkih v Litvi.

Varšava, 27. dec. (Izv.) Pilsudski je izjavil, da je Poljska na litvanski meji pač ojačala posadke, ker vzdržuje Litva nekako vojno stanje s Poljsko. Vendar doslej ni došlo na meji do nikakih pripetljivosti in se mir ni kalil. Pilsudski je označil Litvance kot »sosed«, ki z lahkoto izgovarjajo besedo vojsko in se težko navadijo na mir.

Nemško-poljski dogovori

Varšava, 27. dec. Med Poljsko in Nemčijo so se sklenile tri pogodbe: pogodba o ustanovitvi poravnalne komisije za slučaje, v katerih je tolmačenje dunajskega dogovora sporno; pogodba glede državljanstva na Poljskem rojenih Nemcev in končno pogodba, s katero se obvezuje Nemčija, da izroči Poljski vse spise in arhive, ki se nanašajo na prejšnja nemška, danes poljska ozemlja.

Masaryk o Balkanu.

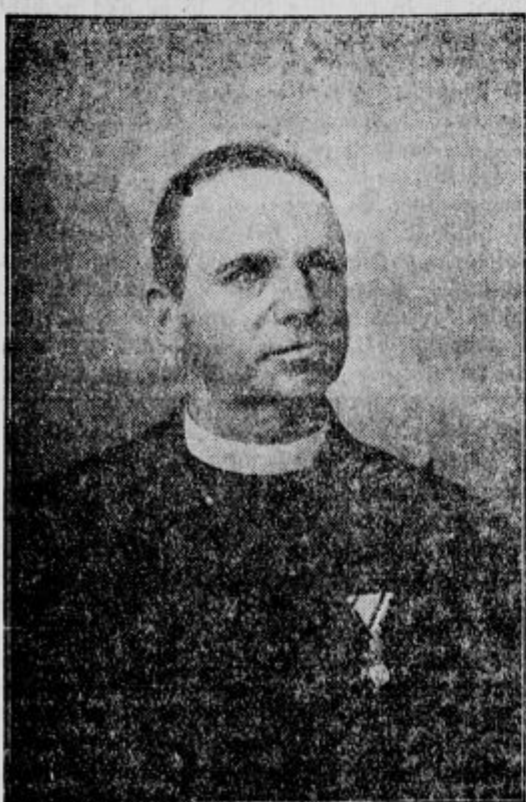
Pariz, 27. decembra. (Izv.) V svojih izjavah nasproti dopisniku »Matina« se je Masaryk dotaknil tudi vzhodne Evrope. Rekel je, da zadnji dogodki po vsej priliki ne bodo vplivali na odnose držav Male antante in da je trdno prepričan, da bo bodoči jugoslovanski zunanji minister, naj bo že kdorkoli, vodil enako politiko kakor njegov predhodnik. — Govoreč o Belgradu in Soliju, je Masaryk rekel, da želi, da bi došlo med obema prestolicama do zaupnejših in trdnjših odnosov.

Degradacija Gajde.

Praga, 27. decembra. (Izv.) Disciplinarni odsek vojnega ministrstva je kot prva instanca obsodil generala Gajdo na izgubo večjakega čina in 25odstotno znižanje pokojnine. Odprt je vzklic na vzklicni disciplinarni odsek istega ministrstva.

Praga, 27. decembra. (Izv.) Fašistovski izvršilni odbor je izvolil generala Gajdo za svojega predsednika s pravicami »diktatorja«.

† Milan Šašelj.

Ne samo, kar velela mu stan. Kar more, to mož je storiti dolžan. Gregorčič.

Zopet nam je pobrala smrt moža, ki je deloval lepo število let v vinogradu Gospodovem in na narodnem in političnem polju.

večinoma v tužni in nesrečni Istri, za katere blagor je bil iz srca vnet. Na božično vigilijo 24. t. m. je umrl po daljšem bolehanju in mnogem trpljenju v Zičah pri Konjicah župnik g. Milan Šašelj. Rodil se je 21. oktobra 1965 v Mokronogu h. št. 16. V šolo je hodil v normalki v Mokronogu in Novem mestu, v gimnazijo pa v Novem mestu in Ljubljani. Ker je bil prošil po dovršeni gimnaziji za tržaško škofijo, je dovršil bogoslovje v Gorici. L. 1891. je imel novo mašo v Mokronogu, nato pa je bil nastavljen za kaplana pri sv. Ivanu v Trstu, kjer je deloval do 1. 1893., ko je bil prestavljen za ekspozita v Vatovlje pri Divači, kjer je ostal do 1. 1898. Ker je bil napravil župnijski izpit že 1. 1894., je prošil 1. 1898. za župnijo Šmarje pri Kopru, kjer je ostal do 1. 1910., ko je došel župnijo Klanec pri Trstu, kjer je bil župnik in nekaj časa tudi dekan, od koder je moral iti, pregnan od fašistov, 10. septembra 1923, ko je nastopil župnijo Ziče pri Konjicah, katero mu je podelilo škofijstvo mariborsko, in kjer je zdaj sklenil tek svojega trudopolnega življenja.

Kot dušni pastir je bil povsod, kjer je deloval, jako priljubljen. Znan je bil tudi kot dober govornik. Od 1. 1911. do svojega odhoda iz Istre je bil tudi predsednik katoliškega društva za tržaško škofijo. Njegovo uspešno delovanje na dušnopastirskem polju je pripoznalo tudi tržaško škofijstvo s tem, da ga je imenovalo 1. 1916. za konzistorijalnega svetnika. Pa tudi avstrijska vlada je priznala njegovo vaestransko delovanje, ko mu je podelila 1. 1917. zlat zaslužni križec s krono.

Razum na dušnopastirskem polju pa se je odlikoval tudi na narodnem in političnem polju, kjer je deloval za proseni tužne Istre.

Politično je deloval največ kot župnik v Šmarju skupno z istrskimi veljaki Mandičem, Spinčičem, Laginjo, ker je bil član političnega društva za Hrvate in Slovence v Istri.

Vse drugače pa se je začelo zanj življenje potem, ko so napovedali Italijani Avstriji vojsko. Potem ni bilo več miru, ker so fašisti dobro vedeli, kaj je bil Milan Šašelj v narodnem oziru za ubogo Istro in kako se je potegoval za njene pravice. Tik pred prevratom je bil tudi član narodnega sveta v Ljubljani. Ob prevratu pa je kot predsednik nar. odbora za občine Rodik, Klanec in Materija dirigiral vojni material, takozvani Küstenschutz, v največji množini proti Ljubljani, drugače bi bil zaapl v roke Italijanov. Takrat je storil sploh veliko za Jugoslavijo, kar pa vobče ni znano. Nemci so namreč takrat vojni material, kolikor so mogli, sežigali in to kar ob cestah, da ni prišel v roke Jugoslavije. Tri avtomobile pa so zvrnili kar v grape pri Divači, samo da niso šli proti Ljubljani. Nemški častniki so kar besneli, ko so videli, da je za nje vse prepalo.

Ko so pa Italijani zasedli naše kraje, tedaj pa se je začelo za Milana Šašlja šele pravo trpljenje. Ker namreč ni hotel imeti ob času italijanske aneksije slavnostne maše, so ga začeli silno sovražiti in strastno preganjati fašisti, ki so bili sklenili, da ga morajo spraviti s Klanca. Veliko podporo so imeli med drugimi tudi v cerkovniku, ki je bil sam taven fašist in sponzor fašistov vse, kar je zvedel od Slovencev in dekana. Seveda dekan ni vedel, da je cerkovnik fašist in njegov največji nasprotnik. Največ pa je pretrpel o binkošti. Za binkoštno nedeljo so bile namreč prve volitve za italijansko zbornico. V soboto pa je

moral, ko je bil že dva dni preje bolan in je ležal, vstati s postelje in je bežal k svojememu sosedu, kjer je bil pet dni skrit. Zvedel je bil namreč še pravočasno, kaj nameravajo z njim fašisti. In res so bili kmalu potem prišli ponj z avtom, da ga odpeljejo v zapor v Koper. Ljudje so bili potem vse binkošne praznike brez službe božje. Odpeljati pa so ga hoteli za to, da ne bi bil priča neposilnostim pri volitvah, ki so se vršile v šoli t. j. v župnišču nad pisarno. In res so potem plašili volivce s streljanjem iz pušk in metali bombe, da bi odvračali ljudi od volitve. Fašisti so mu tudi dvakrat presekali župnišče in več stvari pokradli, med drugim tudi zlat zaslužni križec. Enkrat so župnišče preiskali tudi vojaki, da bi našli kaj sumljivega. Pri tolikem preganjanju od strani fašistov se je potegnil zanj pri namestništvu škof Bartolomassi, ki je bil mož poštenjak, in ga je ščitil, kolikor je bilo v njegovi moči, da je imel premalo moči nad fašisti. Ta je zapretel pri namestništvu: Če pojde Šašelj iz Klanca, pojdem pa tudi jaz iz Trsta. Vendar pa je nazadnje le moral iti, ker ni bil več varen zaradi svojega življenja. A Istre, v kateri je deloval celih 32 let, le ni mogel pozabiti. Še pred štirimi meseci mi je rekel: Če bi danes ali jutri v Istri nastale zopet normalne razmere, gremo vsi istrski duhovniki-begunci zopet nazaj.

Milan Šašelj pa je deloval tudi na literarnem polju. Že kot bogoslovec v Gorici je pošiljal »Vrtcu« pesmice in drobne povesti. Pošiljal je tudi »Slovenec« in »Edinost« politične članke in dopise. V »Domu in svet« je priobčil povest iz kmetijskih puntov: Prijatelj kmetov. Ko je obhajal njegov prvi župnik Ivan Treven — Idričan pri sv. Ivanu 70 let

Belgija in Kitajska.

Bruselj, 27. dec. Zunanji minister Vandervelde je v poslanski zbornici odgovarjal na komunistično interpelacijo glede Kitajske. Rekel je med drugim, da ni misliti na to, da bi Belgija priznala zgolj kantonsko vlado, kajti belgijski interesi leže v glavnem v Severni Kitajski. Belgija ne misli na vojaško akcijo in enaka zagotovila so dali v Zenevi tudi zastopniki veselil. Anglija je sedaj na lastno roko storila korak, ki priča o dalekovidnosti in miroljubnosti. Vandervelde ima vtis, da bo imel angleški poziv k solidarnosti vseh prizadetih držav uspeh. Belgija samo želi, da se z njo ne bi ravno slabše nego z drugimi državami; drugače pa goji vso simpatijo za narodna stremjenja Kitajske.

Amerika o reviziji vojnih dolgov.

New York, 27. decembra. (Izv.) Štirideset profesorjev columbijske univerze je objavilo pamflet proti washingtonski politiki in vprašanju vojnih dolgov. Zahtevajo, da naj se skliče mednarodna konferenca, na kateri naj se vsi dolгови in separacije obravnavajo kot celota. Splošni in lastni interesi nalagajo Ameriki, da pride dolžnikom na pol poti nasproti.

Tukajšnji vladni krogi odločno odklanjajo zahtevo vseučiliških profesorjev. Predsednik Coolidge je rekel, da je taka zahteva v sedanjem položaju škodljiva. Senator Borah je izjavil, da Amerika nima razloga podpirati Evrope, ki troši svoj denar za oboroževanje.

Mussolini išče v Parizu sprave.

Pariz, 27. decembra. (Izv.) Italijanski poslanik Avezzana, ki se je po tritedenski odsotnosti vrnil iz Rima v Pariz, je 20. t. mes. obiskal zunanjega ministra Brianda. Časopisje pripisuje temu obisku veliko važnost in napoveduje, da mu bodo sledili nadaljnji. Pravi, da je Avezzana prinesel Briandu Mussolinijevo zagotovilo, da je politična napetost med Rimom in Parizom popolnoma poravnana. Mussolini je izdal potrebne odredbe, da protifrancoska gonja v italijanskem fašizmu preneha. Menda sta Briand in Avezzana govorila tudi o tiranskem paktu.

Učinki rudarskega štrajka na angleški drž. proračun.

London, 27. dec. (Izv.) Uradni podatki o davčnih dohodkih zadnjih mesecev izkazujejo 140 milijonov primanjkljaja. To je v glavnem posledica rudarskega štrajka. Davčni zaostanki znašajo približno 360 milijonov. Ker je spričo dane gospodarske krize izključeno, da bi se dali ti zaostanki izterjati, bo morala vlada poskrbeti za druge vire, da z njimi vzpostavi ravnovesje v državnem proračunu.

Nemški državni proračun.

Berlin, 27. dec. (Izv.) Nemški državni svet razpravlja o državnem proračunu za leto 1927. Proračun je uravnoveščen in izkazuje 8½ milijarde dr. mark. Zastopniki dežela so ostro kritikovali posamezne postavke, ki da dežele neznosno obremenjujejo. Državni svet je sklenil več izpodbij, proti katerim je vladni zastopnik protestiral. Drž. svet je nato sprejel sklep, v katerem ugotavlja, da ima pravico v državnem proračunu vršiti izpremembe.

VITEZ ABRAHAMOVICZ UMRL.

v Lvov, 27. dec. (Izv.) Nekdanji načelnik poljskega kluba v dunajskem parlamentu David vitez Abrahamovicz je tu dne 24. dec. umrl.

nico svojega rojstva, je zložil v ta namen pesem-prigodnico, ki jo je dal natisniti na posebnem leaku in katero je prinesla tudi »Edinost«. Ko je bil bivši škof tržaško-koprski m. g. dr. Andrej Karlin dne 19. marca 1911 posvečen v škofa, mu je tudi zložil primerno pozdravno pesem, ki je bila tudi natisnjena kot leak. S svojimi spisi in dopisi je podpiral tudi »Primorski list«, ko je izhajal še v Trstu, kakor tudi polem, ko se je preselil v Gorico. Pošiljal mu je posebno podlistke brez podpisa. O tem njegovem delovanju pa bi znal kaj več sporočiti nekdanji njegov poseben prijatelj g. Ivan Slavec, kanonik v Trstu.

I. S.

Silvin Sardenko: Angelski mladenič.

Novelica zgodovina sv. Cerkev nam priča, da je veliko število mladeničev in mož doseglo visoko stopnjo popolnosti, ker so živeli po zgledu sv. Alojzija. V dokaz so nam svetniki in božji služabniki: Ivan Berchmans, mladi delavec Nuncijsulpirij, Kontardo Ferrini, pasijonist Gabriel, Ivan Bosco, Dominik Savio itd. Vsi so bili zvesti posnemovalci sv. Alojzija. Prav vsej mladini pa je angelski mladenič zgled in kazipot, kako se da najlepši kras mladosti, npravna nedolžnost in čistost, neoskrupljen ohraniti in občuvati. Sedaj ob 200 letnici njegove kanonizacije je sv. oče Pij XI. v apostolskem pismu z dne 13. junija t. l. pomen češčenja sv. Alojzija še posebno poudaril z besedami: »Nam sicer ni znano,

Kaj se godi doma

Dvorni svetnik Jos. Fon na zadnji poti.

Na Božič popoldne ob 3. uri se je razvil izpred kapelice na kopališču spreved pokojnega dvornega svetnika Fona. Pogreba so se udeležili poleg sorodnikov v Mariboru bivačih poslanci Jugoslovanskega kluba, sedanji ter bivši predsednik mariborskega okrožnega sodišča, društvo »Pravniki« je zastopal prvi državni pravnik g. Mirko Graselli, društvo slovenskih sodnikov g. dr. Jančič, mestni župan g. dr. Leskover, zastopniki raznih oblasti in vsi, ki so čislali pokojnika kot javnega delavca, prijatelja in moža, katerega nam je kruta smrt iztrgala iz naše sredine veliko prehitro. Ob odprtem grobu se je poslovil kot prijatelj od prijatelja in ganljivih besedah, g. stolni župnik Fran Moravec. V imenu Jugoslovanskega kluba je govoril slovo v kratkih in prisrčnih besedah g. poslanec Ivan Vesenj. Vsi, ki smo se udeležili pogreba, smo globoko občutili, da nam je zakrila zemlja z dvornim svetnikom Fonom moža nesebičnega javnega delavca, slovenskega poslanca, ki se je boril neustrašeno toliko let za pravice danes od Slovenije odtrgane Goriske in bojevnika za krščanske ideale slovenskega naroda. Bo živel veliki duh rajnega Fona v trajnem spominu pri vseh, ki so imeli priliko ga spoznati, z njim občevati in se veseliti njegovega prijateljstva. Bodí mu lahka obmejna slovenska zemlja!

Seja mariborskega občinskega sveta.

Seje mariborskega občinskega sveta postajajo vedno bolj privlačne za občinstvo. Zadnji dogodki v občinskem svetu se v javnosti zelo živahno komentirajo. Posledica je, da se občinstvo mnogo bolj zanima za komunalno politiko, kakor je to bilo dosedaj običajno. To je povsem razumljivo. Občani čutijo, da se občini bližajo kritični dnevi, če bi ostala občina brez proračuna in če bi prenehala demokratično gospodarstvo ter bi na občini pričeli gospodariti gerenti. Zato je v mestu splošno ogorčenje proti tistim strankam, ki ovirajo delo občinskega sveta.

Današnja seja je bila kratka. Na dnevnem redu je bil proračunski provizorij. Občinski svetniki so se seje udeležili polnoštevilno. Po otvoritvi in ugotovitvi sklepčnosti, je župan podal svoje poročilo, nakar so se izvolili novi predsedniki in člani volivnih komisij za posamezne mestne okraje. Občinski svetnik g. Ošlak, član socialističnega kluba, je odstopil. Na njegovo mesto je prišel urednik »Volksstimme« g. Eržen.

G. dr. Jerovšek je v imenu finančnega odbora predlagal sprejetje dvomesečnega provizorija. Novi proračun bi prišel v razpravo prepozno in ne bi mogel biti po sprejetju 14 dni razgrnjen v pogled in nato še odobren do 1. januarja 1927.

Proti provizoriju se je izrekel v imenu socialistov g. Bahun, ki je skušal dokazati, da se bo s provizorijem povišal najemniški davek. G. dr. Jerovšek je to ovrgel kot neresnično. G. Petecan je vnovič izjavil, da so socialisti načelno vedno proti provizoriju, nakar mu je moral dr. Jerovšek zopet dokazati, da so se morali vsi proračuni mariborske občine od l. 1921. dalje pod socialističnim županom sprejeti s provizorijem. Pri glasovanju je bil provizorij sprejet za mesec januar in februar 1927.

Nastavljenec mestnega električnega podjetja dobijo polno trinajsto plačo. G. župan je nato zaključil sejo z opombo, da se bo prihodnja seja vršila prve dni januarja. Na dnevnem redu bo sprejetje proračuna.

Žepni koledarček 1927

z notesom, vezan v platno, Din 10.—
JUGOSLOV. KNJIGARNA v Ljubljani.

Zopet človeška žrtev požigalčeve hudobije.

Ne moremo izreči drugačne sodbe o žalostnem dogodku, ki se je zgodil božično noč v Križah na Gorenjakem. Tudi tukaj stražijo vsako noč v strahu pred požigalec. Sveči večer je bil na straži do polnoči France Teran, čevljarški pomočnik iz Križa št. 13, star 24 let. Ko je odbila polnoč, se je podal domov. Domov grede pa začne pri sosedovi hiši, pri Primčku, lezti proti šupi. Ne moremo si tega drugače razlagati, kot da je opazil svojega prijatelja Ludovika Gradišarja, ki je stražil doma in ga je hotel ostrašiti, češ da je požigalec. Ludovik pokliče: »Kdo je?« Prijatelj se nič ne oglasi in se skriva v šupi, se malo pokaže von in zopet skrije. Ludovik pokliče v drugo, pokliče v tretje. Ko se tudi na četrti klic ne oglasi, poči strel. Teran zavpije in se zvrne na tla. Gradišar ga spozna po glasu in zavpije: »O Marija, kaj sem storil!« ter brž teče po može, ki so Terana spravili v hišo. Bil je mrtev. Zadet s flobert-kroglo v srce ali žilo odvodnico je izdihnil v nekaj trenutkih. Koliko žalost, ko je Gradišar videl, da je ustrelil prijatelja! Ni ga prej spoznal in tudi ustreliti ga ni mislil, a sam ne ve, kako da je sprožil. Zgodilo se je to gotovo v razburjenju in strahu, ki ga hudobni požigalec povzroča po Gorenjskem. Zato gre tudi ta človeška žrtev na njih račun.

K aretaciji vlomilcev Iringa in Szabo.

»Slovenec« je že poročal o aretaciji madžarskih vlomilcev Iringa in Szabo ter o drznosti Iringovega brata, ki je tudi pod ključem, ker je hotel svojemu bratu pod podplati novih škornjev vtihotapiti žagice in pile. K že beleženemu bi bilo pripomniti, da sta brata Irig budimpeštenska židova. Starejši je bil že večkrat predkaznovan radi goljufij in tatvin, ki jih je zagrešil v Novem Sadu. Mlajši ljubi starejšega brata in to radi tega, ker ga je starejši podpiral z oropanim denarjem. Med zgoraj omenjenimi pilami in žagicami je bil v madžarski pisan listek: »Piši, ko boš pripravljen (za pobež iz zapora. Op. ured.), te pridemo čakati.« Mlajši brat bi se bil pripeljal po starejšega z avtomobilom, da bi bil pobež tem hitrejši in sigurnejši. Tovarš Iringov Szabo izjavlja, da je on sodeloval pri raznih vlomih le kot stražnik in je prejemal za ta posel od Iringa eno tretjino naropane denarja. Iring je vlamjal le v take prostore, ki imajo električno napeljavo, da je lahko svoje vlomilno orodje: svedre ter žage priklapljal na električni tok in je vlomilsko delo opravljal brez truda. Brata Iring sta v jetnišnici v železju, strogo ločena ter pod najstrožjim nadzorstvom, da bi se jima ne posrečil beg.

Beležke

Dr. Dinko Puc, SDS-arski kandidat za Ljubljano, je napisal v božičnem »Narodu« člančič o oblastnih samoupravah, v katerem poudarja široki delokrog, ki je samoupravam odmerjen, na koncu pa pravi: »Res pa je, da so obstoječe oblasti premajhne, vesled česar bo aparat nekoliko drag, zlasti ker je pač tudi število članov oblastnih skupščin precej visoko. Zato je težko prerokovati, kako se bodo oblastne samouprave obnesle v praksi. So tudi ljudje, ki trdijo, da še dolgo ne bodo pričele z rednim delom. Če pomislimo, da ni ne v tehničnem, ne v finančnem pogledu še ničesar pripravljenega, se moramo skoro-da temu mnenju pridružiti.« — Temu mnenju se moramo pridružiti tudi mi, vendar bi bil g. dr. Puc moral še to pojasniti, kdo je v prvi vrsti kriv, če za oblastne skupščine ni v finančnem in tehničnem pogledu še nič pripravljeno in da vsled tega te skupščine morda še dolgo ne bodo mogle prav delovati?

slehernega prepričajo, da bodo mladi ljudje, ki bodo življenje angelskega mladeniča točno in natančno proučili, jasno videli, katera pot pelje h krščanski popolnosti, katere pripomočki morajo rabiti, da jo dosežejo in kako sladke in dragocene sadove bodo uživali v krepkem življenju, če bodo hodili po Alojzijeveh stopinjah. Lepa knjižica je skromna po obsegu, pa bogata po vsebini. Stane le 5 Din in se dobiva pri »Osrednjem vodstvu M. D.«, Ljubljana, Pred škofijo, št. 6. Pet ali deset drugih knjig razne vsebine lahko pustimo nečitanih in ne bomo ničesar pogrešali, kar bi nam bilo nujno, da vemo, česa naj se oklepa mladina, da ne izgubi izpred oči svojega pravega namena. Silvin Sardenkovi knjižici: »Sveti Alojzij« in »Angelski mladenič«, kakor tudi prof. dr. Debečev življenjepis sv. Alojzija, pa so nam potrebni kot kazipot v mladinskem gibanju.

Naj nam pomagajo te knjige, da bo mladina s Simon Gregorčičevimi besedami (Kol. Gor. Moh. družbe za l. 1927, str. 37) častila sv. Alojzija in ga prosila:

Sveti Alojzij!

Kdor te bo prosil kdaj, roko v pomoč mu daj,

Kedar nevarnost mu dušna grozi.

In da bo tudi odločno govorila:

In sklenem to:

Večnega bo slavil, z deli ga bom čestil,
Dokler ne vsplava mi duša v nebo.

A. S.

Samo 4 dni

je še časa za plačilo naročnine do 31. dec. Komur je do tega, da se udeleži tekme za denarno nagrado, naj zanesljivo do vstetega 30. decembra plača vso zaostalo naročnino. Le oni, ki bodo imeli dne 31. dec. plačano naročnino do konca l. 1926., dobe pravico do soudeležbe pri nagradnem žrebanju v mesecu januarju.

Temu je največ kriva ravno SDS, ki je bila od vidovdanske ustave ssem opetovano in dolgo časa na vladi, a ni hotela realizirati teh samouprav, čeprav bi bila to že deseterkrat lahko storila. In se je »Jutro«, kadarkoli smo za to vprašali, vedno izgovarjalo, da SDS tega ni utegnila, ker je bila preveč zavzeta z borbo za državno in narodno edinstvo! Katero borbo hoče panesti zdaj tudi v oblastne skupščine, kar je g. Pribečević v svojem volivnem manifestu ja dovolj jasno in odločno naglasil. In potemtakem od teh oblastnih skupščin, v kolikor bi bilo to odvisno od SDS-arjev, ne bi bilo pričakovati dela — ampak borbe. Zato pa bodo morali poskrbeti volivci, da bodo prišli v te skupščine le možje, ki hočejo dela, ne pa borbe.

Velesrbstva se ne da pobijati ne s klerikalizmom, ne z radičevstvom, je zapisalo »Jutro« v svojem božičnem uvodniku. — Mi že zdavnaj poznamo to »Jutrovo« prepričanje, da se velesrbstva ne da pobijati ne s tem ne onim, in ker se ga ne da pobijati, da je zato najbolje najkrepkeje ga podpirati v vsem in povsod. Kar je SDS-arska politika vseh teh osem let tudi najizdatnejše prakticirala. Nima velesrbstvo zastoj tako velikih simpatij do Pribečevićevega jugoslavenstva. In so imeli režimi PP zato tudi tako izrazit velesrbski značaj. V ostalem pa izjavljamo, da nam in še vedno ljubše velesrbstvo, ki vsaj odkrito nastopa, kot pa tisto prihuljeno jugoslavenstvo, ki se zavija v blesteče fraze o demokraciji, enakopravnosti in takih in enakih lepih stvareh, v resnici pa ima samo en cilj in namen: izbrisati vse, kar je slovenskega.

Čestit Božič želi »Jutro« svojim bralcem. Kar je seveda tudi »po jugoslovensko«. Doslej so se Slovenci vočili med seboj vedno le vesel Božič, »Jutro« pa uvaja »Čestit Božič«. In piše zraven še o separatistih. Ali ni ta »čestit Božič« pa najbolj separatističen? »Jutro« bo seveda reklo, to je zaradi »narodnega edinstva«. No, dobro, pa naj potem pride v tem edinstvu katerikoli tudi kaj slovenskega do veljave. Ali se mora zaradi edinstva še celo stari slovenski Božič pojugosloveniti? Mali Moric si domišlja, da je nacionalno idealen, pa je le narodno smešen.

Mariborsko sramoto klerikalne stranke imenuje »Jutro« sporazum z Nemci glede na oblastne volitve, zraven pa citira pismo občinskega kluba SDS, v katerem je med drugim rečeno: »Tudi mi priznavamo vsakemu lojalnemu Nemcu v naši državi vse državljanske pravice. Ne moremo pa priznati v mariborski oblasti sporadično naseljenim Nemcem njihove plemenske stranke.« — No, je pa res čudno tako stališče in vse prej kot liberalno. Če priznavate Nemcem vse državljanske pravice, potem jim boste pa vendar priznali tudi to pravico, da se organizirajo v svoji stranki! Če jim te pravice ne priznavate, jih sploh ne priznavate kot državljane. To je jasno ko beli dan. Sicer pa je skonstruirana ta SDS-arska državopravna teorija za Nemce seveda le zdaj, ko hočejo iti skupaj s SLS; ko bi pa šli s SDS, bi se nad nemško plemensko stranko prav nič ne zgražali, nasprotno: še kako bi jo priznavali! Kakor so jo že pri raznih občinskih volitvah, kjer so paktirali z Nemci proti SLS.

Zmrzniti je pustilo »Jutro« v posebni izdaji klerikalce. Ta »slovenski« list z naslodo pripoveduje, da v novi vladi ni nobenega zastopnika Slovencev, neizrečeno se veseli ne-lojalnega nastopa napram slovenskemu zastopstvu. Vse drugo časopisje v državi, tudi Pribečevićevo »Reč« pa hvali nastop dr. Korošca kot najbolj učinkovit in posrečen. Zopet se je izkazalo, da je janičar hujši od Turka.

Burja in sneg v Trstu.

Trst, 27. dec. (Izv.) Po treh dneh hudega mraza in burje je nastopilo danes tu južno vreme z dežjem. Burja je dosegla zadnje dni v Trstu dosedaj nepoznano brzino 150 km na uro. Na Primorskem je zapadel zopet sneg in celo v Trstu ga je padlo okrog 10 cm. Škoda vsled burje je v Trstu znatna.

Trst, 27. dec. (Izv.) V Zavljah je v petek zjutraj silna burja prevrnila vlak, ki odhaja ob 5 zjutraj iz Trsta proti Poreču. Vseh pet voz se je prevrnilo, ostala je pa samo lokomotiva. Lahko ranjenih je nekaj oseb, med njimi tudi neki Pajek Vincenc. Reševanje je bilo radi tome in burje zelo oteženo.

Smučarji, pozor!

Smučarski kroji od 750 Din naprej iz najljubšega švedskega impregniiranega lodna pri tvrdki DRAGO SCHWAB — LJUBLJANA.

Dnevne novice

Shodi SLS

Opozorjamo, da v volivni dobi ni treba shodov naznanjati oblastem. To na različna vprašanja v odgovor.

Shod SLS v Borovnici. V nedeljo dne 26. decembra se je vršil v Borovnici volivni shod SLS, ki je bil zelo dobro obiskan. Zborovalcem se je predstavil kandidat za oblasno skupščino g. Brenčič z Vrhniko, ki je podal v svojem govoru program SLS za oblasno skupščino. Zborovalci so njegova izvajanja odobrvali in se uverili, da je g. Brenčič zelo primeren in srečno izbran kandidat za oblasno skupščino. Na shodu je poročal še g. narodni poslanec Fr. Smodej. Njegovemu poročilu je sledilo burno odobravanje. G. poslancu in Jugoslovanskemu klubu je bila izrečena zaupnica in zahvala, nakar je gosp. Drašler zaključil shod, ki je bil prava manifestacija za SLS.

Uršna sela pri Toplicah. Tu je imel na Štefanovo zelo lepo uspel shod poslanec dr. Kulovec. Preko 100 poslušalcev je sklenilo, da gredo z vso vmeno na delo za sijajno zmago SLS. Znani demokrat ne bo niti najmanj zbežal zavednih volivcev, ki vedo, kako je ceniti pisavo usiljive »Domovine«.

V Ljutomeru je bil v nedeljo, na praznik sv. Štefana, velik shod SLS, na katerem so se volivcem predstavili kandidati za oblasno skupščino: Rajh, Vendauer, Hrestelj. Govoril je tudi narodni poslanec dr. Hohnj, ki je po dal zborovalcem nazorno sliko notranjopolitičnih prilik v državi. Razpoloženje za stranko in njene kandidate je prav dobro. Tisti, ki so vložili posebno kandidatno listo, so na celi črti propadli. Ljudstvo bo šlo v strnjanih vrstah na volišče za kandidatno listo SLS, ki ima na voliščih prvo skrinjico.

Za Silvestrov večer, ki pade letos na petek, je podelil gospod knezoškof ljubljanski upraved v postni zapovedi tako, da se smejo pri večerji tega dne uživati mesne jedi.

Znižana vožnja po železnicah. Duhovniki ljubljanske škofije, ki imajo radi prejemanja draginske doklade ugodnost znižane vožnje na železnicah, naj pošljejo svoje legitimacije škof. ordinariatu v Ljubljani, ki jih bo dal za 1. 1927. vidirati računovodstvu delegacije ministrstva financ in jih potem duhovnikom vrnil.

Smrti kera. V gornjih Petrovcih v Prekmurju je dne 25. t. m. umrl domači župnik g. Alojzij Kuhar. Rodom je bil iz Prekmurja, iz Šchetovcev. Župnijo Zgornje Petrovce je upravljal od 1. 1908. dalje. Pokopan je bil v ponedeljek.

Zračaj višje pedagoške šole. Glavni prostorni svet je na svoji 1504. seji dne 18. t. m. sklenil: Višje pedagoške šole v Zagrebu in Beogradu, razširjene na štiri letnike kot visoke šole (čl. 96 fin. zak. za leto 1926-27), na katerih imajo predavanja fakultetni značaj, rektor in profesorji pa čin in plačo vseučilišnih profesorjev (rednih in izrednih), kot visoke strokovne šole, ki odgovarjajo fakulteti s predpisanim končnim izpitom (čl. 6 uradn. zak.). Radi tega dobe torej absolventi pedagoških šol zakonsko kvalifikacijo za prvo kategorijo uradniške službe.

Mestna hranilnica ljubljanska obvešča svoje vlagatelje, ki žele, da se jim zapadle obresti vpišejo tudi v vložno knjižico, da se zgledajo šole od 15. januarja naprej, ko bodo prvi navali strank že ponehali. Tudi domači hranilniki se bodo zopet odpirali šole od tega dne naprej. — Vodstvo.

Poročila sta se včeraj v Dobu pri Demžalah g. Rupert Smolik, učitelj v Brusnicah in gđ. Angela Grčarjeva, učiteljica v Dobu. Bilo srečno!

Astronomski daljnogled se išče. Na prošnjo slovitnega astronoma prof. A. Wolferja v Curihu, naj bi s 1. januarjem 1927 naš observatorij pod Triglavom zopet nadaljeval, kakor nekdanj na realni v Ljubljani, opazovanje solčnih peg, se je tu vse uredilo za to opazovanje, primanjkuje nam v tem trenutku edino le najpoglavitejši, t. j. pripravi astronomski daljnogled. Observatorij prosí, da se mu posodi v ta namen ali proda kak že rabljen astr. daljnogled s približno odprtino objektivna kakih 50 mm. — Prof. dr. A. Belar, Gorje nad Bledom.

Mest čez Savo z Otoč na Brezje, katera je dne 28. oktobra odnesla vođa, je sedaj za pešpot dograjen, za vozove pa še re.

Popravci. V netici o promociji na dunajski univerzi dne 22. dec. se mora pravilno glasiti Ješko Tischler, ne kot je bilo pomotoma tiskano Ješko Fischer.

Nova telefonska zveza dograjena in otvorjena. Za božične praznike je mariborski poštni gradbeni oddelek dogradil in izročil prometu novo telefonsko zvezo Maribor—Ptuj.

Kap ga je zadela. Iz Polenshaka pri Ptuj poročajo: Na Štefanovo smo pokopali pridnega gospodarja in skrbnega očeta Franca Korerjaka iz Ilčoka. Rajni ni nikdar tožil o bolezni in je umrl dan pred Božičem začet od kapi. Pokojnemu, ki je bil zvest član katoliških organizacij na Polenshaku, svetila večna luč, družini in sorodnikom naše sčalje.

Usmiljenim srcem. Kdo bi hotel vzeti za svojega štiriletnega fantka Mirka Izlakarja?

Deček je zdrav, luškan in prijazen, toda sirota brez staršev. Več se izve pri županstvu Trojane.

Štebanje srečk denarne loterije v krist zgradbe poslopja za trgovsko akademijo v Ljubljani, se je imelo vršiti že 15. decembra 1925. leta, je bilo preloženo na 1 leto pozneje, a se še vedno ni vršilo. Prosimo cenjeni odbor za pojasnilo, kdaj se bodo cmenjene srečke izžrebale. — Kupec.

Čudra tatvina krave. V noči od 21. na 22. t. m. so ukradli doslej neodkriti uzmoviči v Peklu pri Mariboru posestniku iz hleva kravo. Kravo so tirali v bližnji vinograd, jo tamkaj ubili, razsekali in odnesli seboj le boljše kose, ostalo so pa pustili v vinogradu.

Zagreb ob božičnih praznikih. Letošnji Božič je v Zagrebu kotel brez amomorov, brez pretepev in repov, pobojev in razbojništev. Pač pa je zabeležila policijska kronika veliko število malih tatvin, kar pa kaže, da so si hoteli reveži božične praznike malo olepšati. Tako je bilo ukradeno 5 l mleka, cela vrsta sukenj, ročnih torbic, potem denarja v gotovini. Najštevilnejše pa so tatvine perutnine vseh vrst. Veliko prekupčevalcev s perutnino, mesarjev in gostilničarjev je prijavilo tatvine surovih jestvin. Celotno petroleja so nekemu ukradli 5 litrov.

Opozorjamo na današnji oglas g. dr. Vlad. Brezovnika, ki je otvoril v Beogradu, Miloša Velikega 38, specialno kirurško prakso. Imenovani gospod, edini Slovenec-specialist, je znan po svojih znanstvenih delih v češkem, francoskem in nemškem jeziku.

Pisalne stroje tvorniško nove in zbrabljene, kakor tudi stroje za potovanje ima stalno v zalogi Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, Slovenska ulica 7.

Popravila pirarniških strojev se izvrše strokovnjakom in najceneje v delavici za popravila pisarniških strojev Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

Čevlje za male noge št. 35, 36 in 37, več tisoč parov močnih, solidnih in trpežnih, prodaja tovarna Peter Kozina in Komp., Tržič v svojih lastnih trgovinah Ljubljana, Breg 20 in Aleksandrova cesta 1, po povprečni ceni Din 145.—, dokler ta zaloga traja.

Ito — zobna pasta najboljša. »Buddha« čisti in okrepi, v sebi vsebuje zdravilne, piješ trikrat ga na dan zdrav, vesel boš in močan!

Ljubljana

© Danes — na god Nedolžnih otrok — je v nunski cerkvi mladinska misijonska pobožnost združena z jubilejno prošnjo mladinskih vzornikov in zaščitnikov: sv. Alojzija in Stanislava, ki sta bila vprav pred 200 leti prišeta med svetnike. Ob osemih je (danes) sv. maša s pejem v uršulinski cerkvi za mladino za žive člane »Dejanja sv. Detinstva Jezusovega«. Pred sv. mašo (trifert na 8.) skupno sv. obhajilo. — Popoldne ob štirih: govor. Nač. svečano blagoslovljenje mladine, klanje in molitve na čest sv. Alojzija in Stanislava. — Mladinoljubi, starši, opozorite deca, učence in učenke na to praznovanje!

© Kdor išče dobrih prijateljev, jih najde v knjižnici »Prosvetne zveze« na Miklošičevi cesti v palači Vojne posejnice. Kajti dobra knjiga je dober prijatelj in z dobrimi, zabavnimi in poučnimi knjigami je ta knjižnica bogato založena. Za tiste, ki bi se radi vadili v tujih jezikih, so na razpolago tudi knjige v nemškem, francoskem, italijanskem, srbohrvatskem in ruskem jeziku. Za izposojeno knjigo se navadno plača samo en dinar. Tako se za majhen znesek lahko pošteno zabavaš in izobražuješ. Zlasti v tem času, ko je zelo prijetno ob dolgih zimskih večerih sedeti pri topli peči z dobro knjigo v roki, je naša knjižnica velika dobrota. Za to se naj je vsak pridno poslužuje. — V zadnjem času si jo knjižnica poleg drugih knjig nabavila dvoje: »Der Siegesauf der Technik« (3 zvezki) in »Moderne Demokratien« (3 zvezki).

© Svetopisemsko igro s predigro 5 dejanj in 4 sliki »Egipčanski Jožef« vprizori Krekova mladina Ljubljana na Novoga leta ob pol 8. uri zvečer v Ljudskem domu. Igra je jako priporočljiva zlasti za otroke, zato naj starši pripeljejo tudi svoje otroke s seboj. Predprodaja vsotopne je od četrtika dalje od 8. ure naprej v Jugoslovanski strokovni zvezi, Stari trg 2-I in eno uro pred predstavo v Ljudskem domu. Konec bo ob pol 11. uri zvečer. K obilni učelčni vabi odbor.

© Božica. Mestni uslužbeni so prejeli za praznično božičnico. Odkar je odšel občinski svet, je bilo sedaj prvič, da so bili ti prispevki — čeprav skromni — — razdeljeni pravilno. Gosp. vladni komisar se je v tem slučaju pokazal res objektivnega. Čast mu zato! Ravno ta nepristranost je še pomnožila vezelje vseh mestnih uslužbencev, kajti kar je že kdo dobil, je sprejel v zavesti, da ni prikračena vsled svojega političnega prepričanja. Pripomniti moramo, da niti mestni delavci niso bili izvezti, kar se na magistratu že dolgo, res dolgo ni primerilo. In ta objektivnost je, ki jo hočemo prav posebno poudariti.

© Pežar v Oražnem domu. Na Sveti večer ob 6. uri so opazili stanovalec poslopja

v Wolfovi ulici, keje je nastanjen Oražnov dijaški dom, da je nastal v skladišču trdke Sever na dvorišču velik ogenj, ki je pretil, da bo zavzel večje dimenzije. Med stanovaleci v poslopju je nastala panika, nekateri pa so obvestili o požaru gasilce in policijo. Takoj po izbruhu požara je prispel na lice mesta policijski ravnatelj dr. Guštin, ki je ukrenil vse potrebno, da se ogenj omeji in da se prepreči nadaljnja panika. Istočasno kakor policijska straža, so prispeli tudi gasilci. Gasilec je bilo gašenje oteženo, ker so morali speljati vodo z Marijinega trga. Gasilec so izpraznili vsa bližnja stanovanja. Po enournem napornem gašenju se je posreželo ogenj pogasiti. Zgorelo je več sene, slame in lesa, ki se je nahajal tedaj v skladišču. Vsa sosednja stanovanja pa so ostala od požara nedotaknjena.

© Krvav pretep v mestni ubožnici. V mestni ubožnici se je pripetil na Božič, v soboto, žalosten slučaj, ki se je končal s težko telesno poškodbo. 70 letni Jakob Škarf in dve leti starejši Fran Šturm stanujeta v skupni sobi, pa se vedno prepirata. Ko sta na Sveti dan povečerjala, s'a se sprla, Šturm je ozmerjal Škarfa za »cuhtavzlerjem«, nakar je ta skočil za njim in ga sunil petkrat s pipcem in sicer trikrat v prsa, enkrat v vrat in enkrat v desno roko. Šturm so obvezali in ga prepeljali v bolnico. Škarf pa je bil aretiran. Izpovedal je, da se sploh ni zavedal, da ima pipec v roki.

© Kmetovalce in lastnike vrtov opozarjamo, da se morajo pri naročanju tobačnega elstrukta za pokončevanje raznega mrčesa točno ravnati navodil naredbe poljedelskega ministrstva, ki je pritrjena na občinski deski na magistratnem poslopju.

© Prodajalce semen opozorjamo, da je dovoljeno razpečavati samo kaljivo seme lucerne in domače detelje, ki pa mora biti popolnoma očiščeno predenice in drugih deteljnih semen. Proti vsem onim, ki bi se tega naročila s'rogo ne držali, se bo uvedlo v smislu obstoječih predpisov kazensko postopanje. Podrobnejši podatki so razvidni iz tozadnevne izdane naredbe poljedelskega ministrstva, ki je pritrjena na občinski deski na magistratnem poslopju.

© Zahvala. Tvrđki Bizjak in Meinl sta za Božič obdarili ubožne gojence in gojenke tukajšnje državne glušonemnice s pecivom in slašticami. Srčna hvala! — Ravnatelj.

© Policijska kronika. Policija je aretirala tri osebe in sicer eno radi žaljenja stražnika, eno radi postopanja in eno radi kaljenja nočnega miru. Prijavljenih je več slučajev razgrajanja in nedostojnega vedenja, dalje en prestopke policijske ure, en prestopke pasjega kontumaca in sedem drugih.

Maribor

□ Velik strelski dan priredi SLS v Mariboru za vse svoje pristaše in prijatelje dne 23. janu rja 1927. Streljalo se bo z voljnimi kroglicami ves dan od 7 zjutraj do 6 zvečer na devetih voliščih v Mariboru. Streljali bomo z gumijevimi kroglicami ne na zajce, ker zajci imajo takrat »ščunzeit«, ampak streljali bomo na demokratsko stranko, ki je največja škodljivka slovenskega ljudstva. Tega demokratskega škodljivca moramo takrat iztrebiti iz Maribora in iz Slovenije. Vsi naši pristaši in prijatelji v Mariboru morajo takrat na strelišče, Kdor bo zadel z voljno kroglico v drugo skrinjico, ki je v Mariboru naša, ta postane največji dobrotnik slovenskega ljudstva, ker bo pomagal ugonobiti Samostojno demokratsko stranko. Pristaši! Pridite dne 23. januarja vsi na volišče in pripeljite seboj še svoje somisljcnike in prijatelje, da napravimo konec demokratskemu škodljivcu! Pušk vam ni treba vzeti seboj, ker vam to volivna komisija na vsakem volišču pripravila smrtonosne gumijevke kroglice. »Konec demokratskemu nasilju« — to mora biti naša parola dne 23. januarja!

□ Demokrati so vabli Nemce na skupen nastop pri obl. stnih volitvah. Nemec dr. Mühl-eisen je v posebni i-javi priznal, da je neki demokratski zaupnik pri Nemcih sondiral teren za skupen nastop pri volitvah. Na to je g. podžupan dr. Lipold v zadnji številki »Jutrac« sam pri nal č'a je to adeveno res govoril z Nemcem gg. Glaserjem in Primerjem. Pravi pa, da je to naredil le za šolo in da jih je hotel »potegniti«. Tako, tako! Zdaj pa vemo. Če bi bila gg. Glaser in Primer privolila v volivno zvezo z demokrati, bi bil dr. Lipoldov razgovor resen in Nemci bi bili nienkrat na bolj državolovren element v Mariboru. Ker so pa Nemci dali dr. Lipoldu »korbico«, pa izjavlja dr. Lipold, da jih je hotel le »potegniti«. G. dr. Lipold! Ali ste tudi to svojco izjavo v »Jutrac« podali le za šolo? Mito bolj resen in verjeten odgovor bi pa le lahko našli za smutljive Nemce!

□ Zvezo demokratov z Nemci. Mi smo ugovorili, da so se demokrati vezali z Nemci pri zač. h o t n i h volitvah v Slovenski Bistrici, Konjicah, Gornji Radgoni in drugod. Ta naša ugovoritev je mariborske demokrate zadela zelo neprijetno, ker so celo demokratski volivci začeli zabavljati čez tako demokratsko hinavščino. Zato sta hitela g. dr. Lipold in dr. Pivko izjavljati v »Jutrac« in »Tabornec«, da vodstvo SDS za mariborsko oblast ni nikdar sklepalo zve: z nemškimi »Političnim in gospodarskim društvom« in da to vodstvo nikdar ni pripravljalo terena za skupen nastop z nemškimi »Političnim in gospodarskim društvom« v Ma-

riboru. G. dr. Lipold! To je čisto navadna so-fistična izjava! Mi nismo nikdar rekli, da se je oblasno vodstvo stranke SDS vezalo, oziroma razgovarjalo o skupnem nastopu z nemškimi Političnim in gospodarskim društvom, ampak smo ugovorili le golo resnico, da so se demokrati vezali, oziroma razgovarjali o skupnem nastopu z Nemci. Odgovorite nam torej kratko in jasno z »da« ali »ne« na vprašanje: ». Ali so se demokrati pri zadnjih občinskih volitvah v nekaterih šljajerskih krajih vezali z Nemci? 2. Ali so demokrati tipali pri Nemcih o skupnem nastopu za oblasne volitve v Mariboru? Na ti vprašnji nam odgovorite! Pa brez vseh ovinkov!

□ Zakaj mariborski Nemci kandidirajo na listi SLS rajši kakor na demokratski? Nemci so zato šli na našo listo, ker vedo, da smo mi počitna stranka, ki v oblasni skupščini hoče res delati, jutrovi pa so le hinavci, ki veliko krič'o, pa nič ne storijo. Zato za demokrate ni prost ra v skupščini. Demokrati so glasovali za nesrečni centralnem, ki nas gospodarsko uničuje. Demokrati se s Pribičevićem še danes potegujejo za pogubnecni belgrajski centralizem. Demokrati so počitno slovensko ljudstvo v Beogradu očrnili in ga še danes črnijo, tako da v Beogradu mislijo, da smo vsi prebivalci Slovenije sami izdajavci in nasprotniki države. Ako bi demokrati prišli v oblasno skupščino, potem bi še v oblasni skupščini zopet delali za centralizem in bi nas črnili še naprej. Zato pa so vsi, ki v Sloveniji še pošteno mislijo, nastopili pri teh volitvah proti demokratom. Demokrate je treba popolnoma odžagati, potem še le bodo prišli za Slovenijo boljši dnevi! Zato pa naj v Mariboru vsak prijatelj Slovenije vrže 23. januarja kroglico v drugo skrinjico, ki je naša.

□ Demokratiški lažnivi, odgovorite! Dne 23. decembra je lagalo »Jutrac«, 1. da je »Slovenec« ponovno pisal, da v Mariboru ni stanovanjske bede in da mestu ni treba zidati stanovanjskih hiš; 2. da so občinski svetniki naše stranke vled raznih pritiskov se končno vendar le oddčili, da so glasovali za stavbni načrt, ki sta ga predložili stranki SDS in NSS. Ti dve trditvi »Jutrac« ste od konca do kraja popolnoma zlagani. »Slovenec« nikdar ni pisal, da v Mariboru ni stanovanjske bede. Tudi stranki SDS in NSS nikdar nista predložili v občinskem svetu samostojnega predloga za občinsko stanovanjsko akcijo v letu 1927, ki bi ga bili zastopniki naše stranke prisiljeno sprejeti. Ravno nasprotno je res! Občinski svetnik dr. Jerovšek od SLS je dal pobudo za to, da občina zgradi v letu 1927 vsaj še dve taki stanovanjski hiši, kakor je letos postavljena hiša v Srečanovi ulici; isti dr. Jerovšek je sestavil in lastnoročno spisal predlog, da občina pobira za zidavo teh hiš 5 odstotkov od najemnine. Ker pa je bil dr. Jerovšek lojalen proti zavenskim strankama SDS in NSS, zato je povabil ti dve stranki, da predlog sopedpišeta. G. dr. Lipold, ki ste dotični predlog tudi sopedpisali, odgovorite nam zdaj javno na ti dve vprašnji: 1. Kdaj in v katerih številkah je »Slovenec« pisal, da v Mariboru ni potrebno zidati stanovanj? 2. Ali je občinski svetnik dr. Jerovšek sestavil, lastnoročno spisal in Vam ter NSS dal podpisati predlog za zgradbo novih stanovanjskih hiš v letu 1927, oziroma na pobiranje 5 odstotne doklade, da se ta gradba omogoči? G. dr. Lipold! Ako boste na ti vprašnji molčali, potem vemo, da je »Jutrac« nevarno lagalo!

□ Orgelski koncert. Dne 3. januarja bo koncertiral v veliki karinski dvorani ena-šletni orgelski virtuoz Čedomil Dugan iz Zagreba, ki je priredil v Zagrebu že samostojne orgelske koncerte. O takem nastopu piše dr. Tomo Kunušić: »Mladí virtuoz svira čisto, je-zaktno, sigurno i bez umora. Nešto preko jed-nat sat ut vrlo kratke stanke baratao je on po tipkama, pedalima i registrima. Prelazi preludija i fuge, nastupanja četiriju glasa u fuga-ma, pratnje zbora i orkestra i u najkompliciranijim deljovima te čitava izvedba spomenute več Toccate: sve to bičše savršeno. U mladomu virtuozu može naći njegov zaslužni otac vel ku utjehu i zadovoljštinu. Kulturni Zagreb imade eto nesjajnika-organistu. A orgule su tako svirale, keno da su upravo htele dati oduška, što im žiče stupa u zlatni vijek.« — (Ilustrovani list.)

□ Zavod šolskih sester v Mariboru letos ni priredil javne božičnice, pač pa malo interno slavnost za ubožne učenke. Ob tej priliki je bilo obdarovanih 86 otrok. Med darovi je bilo 38 parov lepih čevljev, 48 oblek, precej tople spodnje obleke in dosti drugih potrebščin, kot so: predpasniki, čepice, nogavice, rokavice; dalje: zvezki, peresniki, peresa, svinčniki in harvice. Razen nekaj od navedenega je vsaka dobla tudi veliko štruco in precejšen zavitek drugih dobrih stvari. Kar je šolskih potrebščin, bodo otroci sproti dobivali v šoli. Že ko so sestre v mestu zbirale darove in doma pravile, kako blago in velikodušno je p. n. mariborsko prebivalstvo, nas je to jako veselilo. Sedaj pa, ko so otroci dne 23. decembra v blaženem veselju odnesli lepo darove, izreka zavod v njih imenu najpriskrnejšo zahvalo vsem, ki so pripomogli do res bogate božičnice, ter v lastnem imenu in namesto otrok vsem bl-gim dobrotnikom želi prav srečno novo leto.

□ Zanimivo priznanje. Mariborska policija je dobila od sodišča v Salzburgu obvestilo, da je prosluli tandit Spies, ki je bil v Salzburgu v let šnem poletju prijet radi drznega ropu, priznal goljufijo, katero je izvršil dne

12. marca letos v Mariboru v dveh trafikah. S spretnim manipuliranjem se mu je namreč posrečilo v dveh trafikah ukrasti za 6000 Din kolekov. Po izvršeni tatvini se je takoj odpeljal v Ljubljano, tam spravil koleke v denar in prenočil pod napačnim imenom, naslednjega dne pa je odpotoval preko Jesenic v Celovec.

□ Samoumor ali umor? V pivovarni Union — prej Götze — so v ponedeljek dopoldne našli obešenega delavca Poturja Truplo je viselo na omari v takšnem položaju, da je policijski zdravnik ugotovil, da je smrt vsled obešenja skoro izključena. Zanka je namreč šla preko tilnika, tako da je bilo grlo prosto in je smrt nastopila vsled zadušitve. Raditega je slučaj skrivnosten. Policija ga bo strogo preiskala, ker ni izključeno, da gre za zločin.

□ Policija je imela med prazniki izredno malo dela. Tekom treh dni je bilo izvršenih samo 5 aretacij, prijavljenih pa je bilo 44 raznih drugih slučajev. Med prijavljenimi je nekaj nočnih razgrajev, ki so si v pijanosti privoščili razne podobnice; veliko — in sicer 13 — je prijav radi nesaženih pločnikov pred hišami. Hišnim gospodarjem bo sneg povzročil še mnogo stroškov in sitnosti s policijo, če ne bodo strogo pazili, da se pločniki očistijo.

□ Otvoritev avtomobilnega prometa. Dne 25. decembra se je otvoril redni avtomobilni promet na progah Maribor—Celje in Maribor—Dravograd. Na progi Maribor—Konjice—Celje vozi avtomobil vsak dan dvakrat in sicer odhaja iz Maribora zjutraj ob 7 in ob 13. V Celje prispe ob 9.30 in ob 15.30, vrača se pa iz Celja ob 10 in 16. Prevoznina znaša 62 Din. — Na progi Maribor—Dravograd vozi avto istotako dvakrat na dan in sicer ob 7 in 13. V Dravograd prispe ob 9.23 in 15.23, odhaja pa ob 10 in 16. Prevoznina znaša 60 Din. — Občinstvo se vabi, da se novih avtomobilnih prog posluša. Čim večja bo frekvenca, tem lažje se bodo znižale vozne cene. — V svrhu sestave definitivnega voznega reda se vabijo vse priredete občine kakor tudi vsi interesi, da izrazijo svoj želje pismeno mestnemu magistratu v Mariboru, da bo moglo sestaviti vozni red, ki bo odgovarjal dejanskim potrebam.

□ Nesreče. Na Aleksandrovi cesti si je zlomil nogo J. Seifried. Spravilo so ga v stražnico, odkoder so pozvali rešilni oddelek. — V Šerbaumovem ulicu se je ponesrečil delavec Simon Zaveršnik. Zlomil si je nogo nad koleno, toda mesto da bi se podal v bolnico, je ležal doma in šele drugi dan ga je rešilni oddelek prepeljal v bolnico. — V pretepu je bil ranjen z nožem v nogo 18 letni mesar Martin Tschare. — Um se je omračil 24 letni Amaliji P., stenojoči Pod mostom. Prepeljana je bila v bolnico.

□ Beg gluho nemega dečka. Iz ljubljanske gluho nemnice je pripeljal pred praznike učitelj v Maribor več gluho nemih dečkov, da jih odda staršem. Med dečki se je nahajal tudi Ivan Marhold iz Zg. Kungote, ki pa je na kolodvoru neznano kam izginil. Dosedaj se še ni posrečilo izslediti gluho nemega dečka.

□ Mrtvo so našli. V Studencih so našli mrtvo staro ženo Taninger. Zadelo jo je kap.

□ Cirkus pride v Maribor. V Maribor bo prišel cirkus Rebernik in bo postavil glavni šotor na onem prostoru ob železnici, kjer je bil cirkus Kludsky.

Celje

□ Naše stališče glede Nemcev, s katerimi so nekatere stranke stvorile gotov dogovor glede raznih volitev v mestu Celju, dela našim demokratom hude preglavice. To prav dobro razumemo. Samostojni demokrati veljajo v svoji domišljiji kot najboljši čuvarki narodnosti. Mi jim to le v toliko priznamo, v kolikor ne igra pri tem glavne vloge denarno vprašanje in uplivanje na razne nemške firme, ki naj bi s svojimi žulji podpirale samostojni demokratski režim. Prepričani smo, da bodo radi te naše trditve stopili na plan in udrinili na nas vsi demokratski listi z najboljšim vred. Pa se tega prav nič ne bojimo, ker bomo znali to dokazati, kar smo sedaj trdili. Zato nas njihovo jadikovanje in sumničenje prav nič ne moti. Da bodo pa demokrati imeli proti nam še lažje stališče, smo tako odkriti, da trdimo: Vse politične stranke delimo mi po tem, ali so poštene ali ne. Po našem mnenju jutrovska družba ne spada v pozitivni del naše grupacije. Vsled tega smatramo, da je za nas edino načelo poštenja merodajno in da se pri vsakem javnem nastopu moramo ravnati po izraženem načelu. In da bo »Jutro« imelo še bolj lahko stališče, povemo tudi to: Naša država obstoja iz gotovega števila državljanov, ki imajo v zakonito zagotovljene državljanske pravice. Vsak državljan je dolžan te svoje pravice izvrševati. Ako se pa po ustavi in vseh drugih zakonih v tem vprašanju Nemci nam enakopravni, zakaj bi s pštenimi in odkritimi Nemci ne šli v boj proti nepoštenju in korupciji? Mi nimamo namena, da sedaj razkrivati pred javnostjo stvari, ki bi odkrile naravnost neverjetne vesti, ki jih je gotova stranka na slovenski zemlji zakrivila. In to zato, ker nas je teh dejanj sram, čeprav jih je zagrešil naš politični nasprotnik. Če bo pa sila in potreba, bomo to spet znali dokazati, kakor smo že enkrat dokazali, da operirajo jutrovi v svojem javnem delovanju napram drugim strankam kot celoti s sredstvi podkupovanja in izsiljevanja.

□ Avtonomija mesta Celja neha z dnem 1. januarja 1927. To so seveda zakrivali klerikanci, ker ne puste naših demokratov neomejeno gospodariti na magistratu. Čudno je to, ko so vendar demokrati sami priznali, da so zahteve, ki so jih stavile koalirane stranke v občinskem svetu, take, o katerih se da govoriti. Torej govorite, pa bo vaša in naša občinska avtonomija rešena!

□ Tožba radi žaljenja časti v zadevi očitkov, ki jih je opozicija prednesla pred občinski svet, še ni vložena. Demokrati namreč ne vedo, kdo naj bi nastopal kot zasebni obtožitelj. Imajo res smolo, ko niti ne morejo ugotoviti, kdo se čuti prizadetega.

□ Gerent se v našem mestu še vedno išče. »Jutro« je sicer to mesto ponudilo našemu poročevalcu, a ker po mnenju našega poročevalca to mesto nič ne nese, ali bi saj ne smelo nicesar prinašati, je ta oseba to ponujeno mesto odklonila.

□ Obrtniki demokratske orijentacije se v »Novi dobje« strašno hudo jeze, ker so »klerikanci« zapravili v mestu avtonomijo in s tem odvzeli obrtnikom dober zaslužek. Gospodje, da se dobro razumemo: katerim obrtnikom? Pa tedaj, ko je šlo za vprašanje »Mohorjeve družbe«, kaj vam tedaj to stališče ni padlo v glavo? Tedaj ste se pa postavili na stališče, da obrtniški stan ne potrebuje onih večmilijskih vsot, ki bi jih Mohorjeva družba razdelila v obliki zaslužka med obrtniški stan! Malo več doslednosti bi vam vendarle prišodili.

□ Po Celju in Mariboru sedaj strašno udriha »Jutro«. Je to znamenje, da demokratom v teh dveh mestih slaba prede. □ Demokrati so pri nas že zavzeli gotovo distanco, ki so jo razglasili v svojem listu. In zato nima nikdo, ki ni član demokratske stranke v Celju, prav nobenega dostopa v prav nobeno družbo. Tako tavajo sedaj v Celju zapuščenji in žalostni vsi oni, ki nimajo te časti, da bi veljali za demokrate. Tudi ne smejo ti nesrečnejši vstopiti v noben javni lokal, ki so radi tega vsi prazni. Demokratov namreč v Celju ni!

□ Koncert, ki se je vršil v nedeljo dopoldne na Krekovem trgu pred kolodvorom, je izvajalo novo celjsko godbeno društvo, ki je ta dan prvič nastopilo na promenadnem koncertu. V toliko popravljamo našo zadnjo notico.

□ Tiskovni pogrešek. G. kurat Ljubša nam sporoča, da se je v njegovem listku o 165 letnici celjske opatiije vrinilo nekaj tiskarskih pomot. Tako se mora v 3. odstavku 1. stolpca pravilno stavek glasi: Mogoče je že, da je Sumpchler ravno omenjeno odklonitev porabil, ne pa odklonil. V 3. stolpcu na koncu drugega odstavka pa: Dr. P. A. Segher je umrl v Pazinu in ne v Parizu. Da si je tiskarski škrat dovolil spremeniti letnico jubileja v 175 mesto v 165, je pa itak vsak opazil, ki zna seštevati, odnosno odštevati.

Ptuj

□ Peterčkov poslednje sanje so trikrat napolnile gledališče, dvakrat z mladino. Ponedeljkovi večerni predstavi pa je prisostvoval avtor g. Pavel Golja sam, ki ga je občinstvo po tretjem dejanju pristrano aklamiralo. Salamenov Branko je bil kot Peterček prav dober, njegova dolga in težka vloga ni kazala običajnega zastajanja. Topla in blaga je bila ljubezen namice v duši Gabrijele. Hrast-Kauker je dovršeno igral in s svojim zvočnim glasom blagodejno vplival med palčki kot njihov in gozdni kralj. Ugajala je tudi šegava naseka Meseca Kocmurova in Jakhlova čarodejna igra. Godba je bila v nastavku točna, na nekaterih mestih preglasna, mladinski zbor odločno premočen. Priznanje gre režiserju Bratini, ki je vključil odrski pomanjkljivosti in težavam v nastopu z mladino ustvaril toliko mičnih in srčanih prizorov. K. novemu letu želi mnogo uspehov in sreče.

Janoz Gaber.

□ Mohorjeve knjige so dospelo. Udje jih dobe tam, kjer so se vpisali, ali pri mestni ali pa pri minoritski župniji.

□ Prikrasane počitnice. Ptujski dijaki in dijakinje imajo za en dan prikrasane božične počitnice, ker je odlok, da se pričnejo že 23. t. m., prispel v Ptuj šele 23. t. m. dopoldne. Zakaj pa imamo brzojav in telefon?

□ Sejmsko poročilo. Na živinski sejem dne 21. decembra so prignali 182 volov, prodali pa 37 po 8.50—6.75 Din za kg žive teže; 285 krav, prodali 122 po 7—2 Din; teleta po 11—10 Din; 105 juncov, prodali 22 po 7—4 Din; 109 juenic, prodali 42 po 8—5.50 Din; 17 bikov, prodali 9 po 7—4.25 Din; 50 konj in 67 kobil, prodali 16 konj in 10 kobil po ceni 8250—250 Din; 13 šrebet, prodali 7 po 1025—400 Din. — Na svinjski sejemu dne 22. t. m. so pripeljali 120 svinj. Cene so se gibale med 13—9 Din za kg žive teže.

Tržič

V odbor obrtno-nadaljevalne šole je bil izvoljen g. Konrad Mehle, čevljarški mojster v Tržiču, njegov namestnik pa je mizarški mojster Pretnar.

Pogon na požigalec. Tudi pri nas se že oglašajo govorice o požigih in tam. Zato so napravili moške na poziv županstva pogon na požigalec. Dne 22. t. m. ob 6 zjutraj se je zbralo kakih 40 mladih in mladeničev, oboroženih s palicami in puškami, ter so krenili proti Udnemu gozdu. Pogon je bil aranžiran prav po vojaško, ker so se jim pridružili tudi orožniki. Uspeh je bil ta, da so dobili neke sumljive osebe. Da bi bili le pravi! Pogona so se udeležili tudi okolici, kakor tudi Kranjčani.

Čevljarška zadruga vabi vse člane na redni občni zbor, kateri se bo vršil dne 9. januarja 1927 ob 9 dopoldne v dvorani g. Ivana Lomčarja. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelnika. 3. Poročilo tajnika. 4. Poročilo blagajnika. 5. Slučajnosti. Ako bi občni zbor ne bil ob določeni uri sklepčen, so vrši pol ure kasneje drugi, ne glede na število članov. Udeležba je obvezna! — Čevljarška zadruga naznanja tudi, da se bo vršila pomagalska preizkušnja dne 28., 29., 30. t. m. točno ob 8 zjutraj. Kdor se ne ni prijavil, naj to nemudoma stori.

Meščanska šola je napravila božičnico dne 22. t. m. in so bili obdarovani vsi učenci, naker so voščili praznike učiteljem in se drugi dan vrnili na oddaljene domove.

Kočevje

Božični prazniki. Letos smo jih preželi v mrazu in snegu. Mraz je dosegel dosedaj že 14° C, kar pa še ni nikakor rekord, ko je v januarju kar po 20 in 24° C mraza. Pri polnočnici tudi ni bila polna cerkev, kakor drugekrat — ravno zaradi mraza.

Nesreča. V »Tekstilanc« se je ponesrečila delavka Pavla Kropf iz Salke vasi. Roka ji je prišla v stroj, ki ji je odtrgal tri prste.

Pogreb Lovra Hönigmann. 23. t. m. so pokopali prvega načelnika novoustanovljene hranilnice in posojilnice, gostilničarja Lovra Hönigmann. Pogreb je bil velik in lep. Pred hišo in na pokopališču so mu zapeli nemški pevci v slovo. Pokojnik je bil še mlad, komaj 36 let star.

Izseljevanje v Kanado. Iz vseh krajev kočevske zemlje ljudje trumoma odhajajo v Kanado: za možni žene in otroci, z njimi pa tudi fantje, ki si želijo dober zaslužek v tujini. Pač žalostno; kočevska zemlja je res tako pusta in nerodovita, da ne more preživljati svojih prebivalcev, zato se preživljajo z vozarjenjem oglja in drv, kdor more, ali pa s krošnjo, tako imenovanim šausiranjem. Največ pa jih pože tujina, preje Združene države, sedaj pa Kanada. Tega ne morejo ustaviti niti tovarne, niti premočkop.

Meft

Ogenj. »Gori, na zplacue je vse v ognju!« — »Ni mogoče! Tako se je kmenjalo v par trenutkih teh osem besedi. Vendar nočemo varati. Metlika je še vsa cela, samo motocikei g. Matzelleta iz Gradca, ki ga je baže kupil od črnolasklega okr. zdravnika dr. Kislja, se je vnel. Napolnili so bili rezervoar v trgovini Grabrijan, potem je šofer pognal motor v tek, kar naenkrat pa je začelo goreti. Na kak način se je to moglo zgoditi, je norazumljivo. Pravijo, da je iskra skočila. Potemtakem je moralo biti vozilo polito z bencinom. Odprli so potem rezervoar, ker so se po nepotrebnem bali eksplozije, tedaj se je seveda vnel ves bencin in gorelo je s takim sijajem, da je bilo vse naše mesto razsvetljeno kot v žaridih zahajajočega solca. Zato ni čuda, da je nastala skoroda panika in da so gasilci začeli trobiti s svojim »tratar«. Nekaj je bilo takoj tudi oboroženih proti ognju. Slednjič se je posrečilo ogenj »panat«, ko je skoraj ves bencin zgorel.

Sneg smo za praznike tudi dobili. No, pa le toliko, da je pobelil.

Trbovlje

□ Iz Rusije se je oglašil. Posestnik Kurent iz Čee, občina Trbovlje, je takoj ob začetku svetovne vojne odšel v vojsko; kmalu nato so ga ujeli Rusi. Njegova žena Franciška ves čas ni čula nič o njem. Poizvedovala je na razne načine, kaj se je zgodilo z njenim možem, pa ni dobila od nikoder nobenega odgovora. Sedaj se mu pa nedomoma oglasil iz Rusije. Prosi, naj se mu pošljejo dokumenti, kot krstni in poročni list, domovnica itd., da se more izkazati, kam da spada, ker drugače ga ne pustijo v njegovo domovino. Da je žena to z veseljem storila, si pač lahko mislimo. To je zopet en slučaj, ki nam pove, da je še več Slovencev v Rusiji, ki pa iz tega ali drugega vzroka ne morejo priti do svojcev.

□ Krpan mlajši. V nedeljo, 2. januarja, ob 4 popoldne vpripori dramatični odsek v Društvenem domu veselo historično igr v štirih dejanjih »Krpna mlajšega«. Igra je posmetek Martina Krpana, ki je žel na vseh odrih, posebno pa v Trbovljah, največji uspeh. Vstopnice se določijo v predprodaji v obeh konzumih.

Hrastnik

Razstava. V nedeljo dne 19. t. m. je bila v prostorih g. Al. Legerja razstava gospodinskega tečaja. Razstavo je obiskalo okrog 500 ljudi, ki so se laskavo izrazili o uspehu tečaja. V torek zvečer je bil zaključek. Ob tej priliki so gojenke priredile čajanko. Ta večer je bil eden najlepših družabnih večerov. Ob koncu se je zahvalil predsednik Kat. prosv. društva vsem dobrotnikom, predvsem g. Legerju, za naklonenost in dobroto, brez katerih bi bil tečaj nemogoč. Zahvalil se je gđ. učiteljici kakor tudi gojenkam za vztrajnost in jim čestljal na uspehu.

Novednost ali zloba. V neki števild se je »Jutro« obregnilo ob »Slovenčevog« dopisnika in pravi, da ni od staroupekajencev nobene prošnje na občini. Tu je »Jutro« ali nevedno ali zlobno.

Rogaška Slatina

Ustanovitev podružnice Zveze slovenskih vojakov. V nedeljo dne 19. t. m. ob pol 7. uri je v nadžupnijski cerkvi pri Sv. Križu g. Bonač, bivši vojni kurat, v prekrasnem govoru slikal zbrani množici ljudstva, ki je napolnila vsak kotiček prostorne cerkve, trpljenje in žrtve naših vojakov na bojišču, ter jo navduševal, da svojo ljubezen in hvalečnost do naših padlih junakov ovekoveči z dostojnim spomenikom. Navdušene besede ljubezni so segale globoko v srce tako, da ni bilo oseba, ki bi ga ne orosila solza grenkih, žalostnih spominov na strašno svetovno vojno; posebno je bilo ganljivo, ko je med govorom g. kurala pevsko društvo »Slogar« zapelo »Oj Doberdobe«. Sledila je sv. maša, ki jo je odpel konz. svetnik in nadžupnik g. g. Korosec. Po sv. maši se je odpela »Liberac« in žalostinka »Spomladi vse se veseli«. Med mašo je tudi pela naša dična »Slogar«, za kar ji najlepša hvala, kakor tudi aglnemu dirigentu g. Ulagi. Po opravilu v cerkvi se je ob 8. v hotelu »Pošta« vršilo ustanovno zborovanje podružnice »Zveze slovenskih vojakov«. Udeležba je bila obilna. Predsedoval je g. Matičič kot namestnik g. majorja Colariča, predsednika zveze, ki je bil zadržan. V lepem in prepričevalnem govoru je g. kurat Bonač predložil zbranim potrebo in korist Zveze slovenskih vojakov. Po zborovanju se je vršila volitev odbora, kateri je prevzel plemenito nalogo, da postavi dostojen spomenik padlim vojakom v Rogaški Slatini in na pokopališču pri Sv. Trojici. Za predsednika je bil soglasno izvoljen g. dr. Šter, ravnatelj zdravilišča, ki je obljubil vsestransko pomoč.

Ljubno ob Savinji

Sv. misijon smo imeli od 15. do 23. t. m. Vodili so ga trije gg. jezuiti iz Ljubljane. Najbolj vzpodbudna in ganljiva je bila v nedeljo v mraku procesija z Najsvetejšim po cesti proti Lučam in za Budnom nazaj. Ne bo pretirano, če sodimo, da je bilo v procesiji blizu 9000 ljudi, vsak z gorečo

sveto v roki. Po naši sodbi je bilo obhajenec čes 3000. Bog daj, da bi seme, katero so misijonarji sejali, padlo na rodovitno zemljo in obrodlilo stoteran sad.

Tresnet. Pijančevanje se je pri nas zelo omejilo, gostilne so slabo obiskane, tudi ni več toliko popivanja. ob nedeljah zvečer. Ne vemo, ali je to popolnjevanje naših fantov ali so krive finančne razmere.

Jezovi v Savinji bodo kmalu izgotovljeni. V kratkem se začne z obratom žag in mlinov. Sodi se, da je v gornji Savinjski dolini od 30. oktobra počivalo okrog 50 žag in mlinov. Malo rezanega lesa bodo imeli naši splavarji spomladi voziti proti Belgradu. Lesni trgovci in posestniki onih žag, katerim ni povodenj jezov počila, se pa veselijo in upajo, da bodo na spomlad cene rezanemu lesu poskočile, ker bo manj blaga kot druga leta.

Smrtna kosa. Na božični dan smo izročili materi zemlji zemeljske ostanke Elizabete Hribernik. Stara je bila 85 let in je bila najstarejša žena v župniji. Naj v miru počiva!

Št. Jurij ob j. žel.

Vesele praznike smo obhajali šentjurčani. Lepo je bilo pri polnočnici. Zunaj mraz in sneg, v cerkvi, napolnjeni pobožnih vernikov, lepo razsvetljeni, pa se je glasila večno lepa pesem našega odrešenja. Hvala požrtvovalnemu pevskemu zboru in gg. učiteljem. Srečno novo leto!

Slov. kat. prosv. društvo si je kupilo pretekli mesec 95 novih knjig za svoje člane. Knjižnica šteje sedaj 500 samo leposlovnih del. Vsi, ki si hočejo krajati dolge zimske večere z dobro knjigo, se vabijo, da pristopijo kot člani. Članarina znaša 10 Din na leto. Knjižnica je odprta vsake nedelje ob 8 in 10; takrat se sprejemajo tudi novi člani.

Marijina družba priredi na novega leta dan božičnico za dekliški Marijini vrtec v dvorani Kat. doma, in sicer ob 15. Vsi prijatelji mladine vab. ljen!

Smrtna kosa. V četrtek se je ponesrečila neka 17 letna služkinja pri gospe Sluge na Grobelnem. Pri pranju je je spodrsnilo, padla je v tri metre globok tolmun in utonila. — V petek je umrl v celjski bolnišnici domačin Regula, po dom. Ogrine.

Dopisi

Horjul. Orlovski odsek ponovi 2. januarja igr »Milkova Zalac«. Vabimo!

Ormošnice pri Semiču. Dne 5. t. m. so priredili šolski otroci pod vodstvom učnega osebja lepo uspeš »Miklavžev večer«. Bilo je za otroke vesela, toda ni ali oni porednej se je tresel od strahu, da ga ne bi sta črni vzel. Prostovoljni darovi se obrnejo v prid revnim otrokom za nabavo knjig. — Umrla je 16. t. m. v Stari žagi pri Ormošnjah splošno priljubljena ga. Marija Spreitzer. — Lesna tovarna v Ribniku je v polnem teku. Toda prevoz rezanega lesa je otežkočen radi snega. Zgoraj sneg, dober samicev, v dolini proti kolodvoru Semič skoraj nič, tako da ni ne za sani, ne za voz.

Vič. Sestanek zaupnikov in somišljenikov SLS na Viču bo v sredo dne 29. dec. ob pol 8. uri zvečer v društvenem domu na Glineah.

Knjige in revije.

Knjiga za šoferje. Spisal inž. Stofla. Avtomobil se dnevno bolj in bolj uporablja in postaja kot najzanesljivejše, najhitreje in večkrat najcenejše prometno sredstvo za vse sloje dostopnejši. Nujno potrebno je torej, da posvečajo javni in zasebni krogi strokovni izobrazbi šoferjev večjo pažnjo; da bodo znali naši šoferji prav ravnati z avtomobilom in da se zniža število avtomobilnih nesreč, je bila taka knjiga nujno potrebna. Strokovni inž. Stofla nam jo je sestavil in priredil za praktično porabo šoferjem in onim, ki hočejo to postati. Knjiga pride v kratkem v tisk in izide meseca marca v založbi Jugoslovanske knjigarnarje. Po knjigi je velika potreba in povpraševanje. Knjiga bo eminentne važnosti, ne samo za one, ki imajo pred seboj še šoferški izpit, temveč sploh za vse, ki šofirajo, oziroma ki imajo opraviti z avtomobili. Jugoslovanska knjigarna sprejema prednaročila. Cena za lepo knjigo, ki bo imela veliko slik, še ni določena.

Srbo-hrvatsko-slovenski slovar. Sestavil dr. Albin Vilhar, izide v kratkem v založbi Jugoslovanske knjigarnarje v Ljubljani. Nobene knjige nismo po preobralu tako nujno in tako pogosto pogrešali, kakor dobrega srbo-hrvatsko-slovenskega slovarja. Dr. Vilharjev slovar bo vse te vrzeli spopolnil, kajti sestavljen je iz strogo praktičnega stališča. Zadovoljil ne bo samo dijaka, ki ga je imel g. avtor kot pedegog morda v prvi vrsti pred očmi, gospod avtor se je namreč oziral pri sestavi na vse stanovce, ki pridejo v poštev: uradništvo vseh kategorij, trgovino, vojaštvo itd., tako da mora slovar v praktični porabi vsestransko zadovoljiti. Obseg slovarja je vsled tega tudi precej narastel in ga je uvrstilo založništvo po zunanji opremitvi v svojo znano zbirko žepnih slovarjev, med katerimi se dosedaj po svoji veliki porabnosti posebno odlikujejo: oha dela Valjačevega laškega slovarja, oha dela francoskega slovarja dr. Pretnar in dr. Kotnik in dr. Bradačev latinski slovar. Cena za platno vezan slovar bo znašala okoli 60 Din.

AMNESTIJA ZA VOJAKE BELIH ARMAD V RUSIJI.

Moskva, 27. dec. Vseruski centralni izvršilni odbor (Cik) je sklenil, da se raztegne svoječasnna amnestija za vojake bivših belih armad: Kolčaka, Denikina, Wrangla itd. tudi na vojake armade generala Millerja, ki je operirala v Arhangelsku.

Radio

Programi:

Praga 348.9, Leipzig 357.1, Rim 422.6, Frankfurt a. M. 428.6, Berlin 418.9, Dunaj 517.2.

Torek, 28. decembra: Praga. 12.15, 20, 21 koncert. — Leipzig. 18.05 iz novih knjig. 20.15 koncert ital. glasbe. — Rim. 21 lahka glasba. — Frankfurt. 20.15 operna glasba. 21.15 sonate za čelo. — Berlin. 16 iz knjig. 19 Wagnerjev »Lohengrin«. — Dunaj. 11 koncert. 16.15 iz ital. oper. 19.10 esperanto. 19.30 angleščina. 20.05 recitacija. 21.05 nemške božične narodne posmi.

Sreda, 29. decembra: Praga. 12.15, 18.30, 21 koncert. — Rim. 21 prenos iz gledališča. — Frankfurt. 17.45 iz knjig. 19 o Londonu. — Dunaj. 11 koncert. 19 francoščina. 19.30 angleščina. 20.05 koncert.

RADIO potrebščine
v največji izbiri stalno v zalogi pri
FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5   **Telef. 407**

Iz katoliškega sveta

Dr. Čampa:

Nemški katoličani ob novem letu.

Alli je leto 1926 bilo za nemško katoliško gibanje blagoslovljeno? Le nekaj slik: Politična organizacija — Centrum — je postala odločilni faktor v državi in nihče ji ni prirojal več samo vloge jezika na tehtnici. Vešino preteklega leta je krmilil Nemško centrum dr. Marx. Zunanja vloga je odgovarjala notranji moči in zdi se, da je doživel Centrum v letu 1926 gotovo izkristalizacijo. Kot druge katoliške stranke je dočkal tudi Centrum po vojni istovrstne probleme. Kot belgijska Flamska, Poljska predvsem ukrajsko, češkoslovaška slovaška, avstrijska deželno, jugoslovanska slovensko-hrvatsko, je doživel tudi Centrum bavarsko vprašanje, tem težavnejše, ker je struktura bavarske ljudske stranke po svojem fevdalnem, konservativnem, agrarnem, monarhičnem obilježju bila od centumške različna. Kaj je doprineslo leta 1926. k zblizanju. Obe stranki zatrjujejo, da gre za kulturno-politično skupaj, kar odgovarja tudi dejstvu; obe stranki pravijo, da naj mirno teče voda v Donavo in razvoj prinese rešitev; to pa je tudi dejstvo, da voditelj bavarske ljudske stranke poslanec Leicht v letošnjem parlamentu ni napadal republike kakor tudi, da je na letošnjem strankinemu zboru zmagovala stališče Leichta proti intrasigentnemu dr. Heim, voditelju bavarske kmetijske zveze; zblizanje je napravilo korak naprej. — Mnogo resnejša je notranja evolucija. Kot v Belgiji, Nizozemski, Poljski, Avstriji, Italiji pred zmago fašizma je stal tudi Centrum na razpolju, kako se orijentirati napram moralno, gospodarskemu in političnemu sodelovanju dela in kapitala. Kulturno je važnejše! — je dejalo plemstvo in se pod vodstvom univ. prof. dr. Spahna, sina znamenitega centumškega jurista dr. Spahna, številno naglo k — nemškimi nacionalcem! Ali ne vidite, da gredo naši delavci med socialiste? se je oglasila levica in njen vodja je izstopil iz parlamentarne kluba! Kat. profesorji so svarili pred zamernim časom in so kazali na Francijo po L. 1871 in na današnje zblizanje katoliško postojanke. Bona teološka kultura je šla korak naprej in dejala: Cerkev ni nikdar identična z gotovim stanjem, gotovo periodo, ampak vsaki čas vodi k Bogu, v nobenem pa ne moremo otresti od sebe odgovornosti! Gotovo gibanje krščanskih socializmov na zapadu pa je obratno izdalo parolo: Bilo združimo sedanost in nato zidejmo bodočnost! A letošnji strankin zbor v Erfurtu je prvič po vojni temeljito pregledal čas, sebe in družbo, načela in taktiko, se združil v močno snoto in dejal: Mi smo resnična konservativna stranka! Kaj naj pomeni ta konservativizem? Prvine zdrave družbe, zdravega naroda, so: katolicizem, družina, dom, domovina, poklic, stan, delo osebnost družba narod, država. Če je torej n. pr. v nevarnosti delavčev človeka vredno življenje, njegov celotni stan in s tem zadana rana družbi, je naloga Centuma, da lo nevarnost odpravi. In vsi so soglašali! Konservativni smo v načelih, ki se brezpogojno morajo ohraniti, aplicirati, vse drugo je taktika!

Tudi orijentacije drugih organizacij so se v letu 1926 obrnile v tej smeri in zlasti odklonile razrednost. Delavske organizacije, krščanska strokovna zveza, kmetijske zveze, obrtniška, trgovska in industrijska združenja so izrečno odklonile razredne boje, poudarile stan, njegovo kulturo in pomen in se priznale k ljudski skupnosti. Še dalje: ko so evang. hujskati vsled rastoče moči katolicizma mislili na kulturni boj, so katoliški znanstveniki povedali celotnemu narodu, da gredo za stanjem, ko bo vsak Nemec vedel, da je Goethe last tudi katoličan kakor Kolinski dom tudi protestant! — Leta 1926. ima še mnogo drugih svetlih točk. Katoličani so se krepko in z uspehom borili za pariteto državnih uradnikov, so z velikim uspehom zborovali na kat. shodu v Breslavi, da je njihovo napredovanje javno priznal voditelj nacionalcev grof Westarp, so kronali literarno-kulturno delo z izdajo kat. leksikona in centumške enciklopedije v 8 debelih zvezkih, delo, kakršnega ne premore nobeno drugo politično gibanje!

Le nekaj ugotovitev: ogromen razvoj mest, ki postajajo v vsem odločilni faktorji, je prinesel po vojni tudi svoje posebne znake. Leta 1923. se je n. pr. v Berlinu izvedlo 8500 ločitev zakona, leta 1924. pa že 9500 v razmerju 500 kat. proti 5000 evang. Leta 1924. je bilo dalje 36.824, a leta 1925. že 40.000 nezakonskih otrok rojenih v Berlinu. Samo po vojni se je v Berlinu dvakrat spremenilo središče — zabavišče in znak miljeja je morda najbolj ta, da je danes vkljub temu 30.000 arstov in arstijah samo v Berlinu brez posla. — Kaj so storili katoličani v tem letu za mesta? Zagnali so val proti umazani literaturi, v Berlinu so v tem letu na spomlad priredili splošne misijone. Uspeh je bil lep. V eni župniji, ki šteje 11.000 katolikov, je bilo obhajanih 16.000 oseb! Prvič po reformaciji se je leta 1926. mogla tu obhajati procesija sv. Rešnjega Telesa! Zgradilo se je v Berlinu in okolici več samostanov, verskih ustanov in jezuiti z dvema samostanoma imajo v Berlinu

že svojo — gimnazijo! Katolikov je v Berlinu po številu 500.000 in dočim je bila še nedavno komaj tretjina aktivna, presega danes njih število že 300.000, neupoštevaje onih, ki ver- sko niso mrtvi, tudi ne mrzli, a vsako nedeljo tudi ne obiskujejo cerkva, katerih je danes samo v Berlinu 69! Berlin ima svojega škofa, katolik ni več tujec! Evangeljski župnik Arndt je izdal knjigo »Das Vordringen Roms in der Mark Brandenburg«, v kateri ugotavlja napredovanje katoličanov in se peča z dobrodelnostjo. Katoliške bolnišnice s sestrami vrše pravo misijonsko delo v smislu navodil kat. episkopata na konferenci v Fuldi in žalibog moramo ugotoviti, da je v njihovih bolnišnicah 90 odstotkov protestantov, ki so v stalni nevarnosti, da prestopijo h katolicizmu. — Sejalci so sejali v letu 1926 bogato; posejali so tudi na mednarodno polje; duh evangelija bo plaval tudi v bodočem letu.

Preganjanje cerkve v Mehiki.

Daleč nazaj segajo vzroki za boj proti cerkvi v Mehiki. Rešitev agrarnega vprašanja ga je pričela in sovraštvo prostozidarjev ga je nadaljevalo ter ga po sovjetskih-boljševističnih metodah vodi zlasti sedaj. Španski konkvistadorji so vzeli mehičanskim Indijancem deželo, posestva in svobodo. Svobodo in enakopravnost jim je priborila nazaj cerkev, a dežele in posestev jim ni mogla vrniti. Pa s tem, da jim je priborila enakopravnost s Španci, je že mnogo storila. Nastalo je namreč novo pleme Špancev in Indijancev, imenovano Mestici. Danes je to pleme najštevilnejše (8 milijonov) in najmočnejše ter tudi vodi Mehiko. Manj je pravih Indijancev (6 milijonov) in le malo je Špancev, ki se imenujejo Kreoli. Po osvojitvi Mehike so imeli skoro vso zemljo v rokah zadnji. Indijanci niso imeli nič in pozneje tudi Mestici ne. Poleg Špancev je imela veliko zemljo tudi cerkev. Darovala ji je to zemljo v teku časa španska krona. S svojim centralizmom in s krščanskim fevdalnim gospodstvom so Španci obvladali to ne- zdravo socialno razmerje čela tri stoletja.

Francoska revolucija pa je našla odmev v Mehiki. Saj je bila Mehika po svojih socialnih razmerah tako zelo podobna stari Franciji. V mestih se je vkljub vsej pazljivosti vlade hitro širilo prostozidarstvo s svojimi idejami. Pa dokler je bila Španija v domovini trdna, ni bil mogoč v Mehiki še noben državni prevrat. Napoleon šele je dal zanj priložnost, ko je vkrakal s svojimi četami v Španijo. Leta 1810 je duhovnik Hidalgo peljal nekaj tisoč Indijancev proti glavnemu mestu. Kreoli — španski posestniki zemlje — se niso hoteli mešati v ta boj, ampak so čakali, kako se bodo uredile razmere doma v Evropi. Zato je bil upor Indijancev udušen. Šele trinajst let pozneje so se Indijanci pridružili tudi Kreoli in s tem je Španija končala svojo vladno v Mehiki. Tedaj so odpravili vsako suženjstvo in razdelili so nekaj posestev med Indijance. Kreoli, ki so imeli največ zemlje, so hitro vsi stopili na stran sovražnikov Španije, ker so vedeli, da sicer vse izgube. Ostala je le še cerkev s svojimi posestvi in po teh so hoteli planiti, da bi jih razdelili. Začeli so leta 1833, ko so zaprli in vzeli cerkvi veliko število samostanov. Za cerkev je bilo usodno, da je bila prej v tako tesni zvezi s špansko oblastjo. Ta zveza jo je sedaj težila, ker revolucionarji so jo gledali le kot orodje narodovega zatiranja. Pri vseh revolucijah je prav ona največ trpela, pri prostozidarji so se spravili nanjo s fanatičnim sovraštvom. Istovetili so namreč socialno in cerkveno vprašanje in le tako se jim je posrečilo doseči tak triumf proti cerkvi kot nescialni in zastareli uredbi španskega feudalizma in tako se jim je posrečilo vzbuditi sovraštvo proti cerkvi med narodom. Res je bila cerkev vlepescnica v deželi in res je bila s feudalizmom močno spojena, vendar je pa tudi skušala s svojim vplivom odstraniti škodljive posledice fevdalnega gospodstva nad Mehikanci. Toda boj proti njej je bil tu. Z ustavo iz leta 1857 so prostozidarji postavili temelj za ves nadaljni potek boja proti cerkvi. Državi so hoteli vzeti s to ustavo katoliški značaj. Katoliško cerkev so enostavno zavrgli kot državno cerkev in proglasili so popolno ločitev med cerkvijo in državo. Vse pravice, ki jih je imela cerkev, so ji vzeli. Naslednja leta so še vedno izdajali podobne odredbe. Seveda, kako so izvrševali te zakone, je drugo vprašanje. V resnici so jih le malo izvedli. Država, ki ni zmožna sama se ločiti od cerkve, pa ne more uničiti tisočletne ustanove kot je cerkev.

Da bi rešila cerkev cerkveno posestvo, ga je razdelila, oziroma navidezno prodala prijateljem. Le tako je ohranila posestva pred usodo, ki je zadela toliko drugih posestev, ki so jih razdelili Indijancem, pa jih je od njih kupili velekapital tujece.

Ko je vladal 40 let z močno roko Porfirio Diaz, je imela cerkev mir. Agrarno vprašanje je seveda ostalo nerešeno. S tem da je Juarez razdelil Indijancem skupna posestva občin, je napravil velko napako. Skupno imetje posameznih občin — občinska posestva — to je bila prastara indijanska uredba, katere se niti Španci niso dotaknili. Liberalnem prostozidar- jev pa je to zavrgel kot ostarelo suženjstvo, pa

je ustvaril s tem še večje suženjstvo. Medna- rodni spekulantje so namreč hitro pokupili razdelena posestva in jih združili v velikan- ska posestva. Za vlado Porfiria Diaza je imelo vso zemljo v rokah le nekaj velekapitalistov. Jasnó je, da je moral priti odpor proti taki razdelitvi zemlje, proti takemu socialnemu redu. Na lonil se je ta odpor na komunistične tendence in delal in še dela proti vsemu, kar je španskega, krščanskega in kapitalističnega. Primerjati moremo to revolucijo, ki traja še danes, zlasti z ruskim boljševizmom. Leta 1917 je izdal Carranza ustavo, polno prostozidarske- ga in socialističnega duha in zelo sorodno ma- lo prej razglašenu moskovskemu progra- mu. Ost je obrnjena zlasti proti cerkvi, ino- zemcem in velekapitalu.

Nekaj točk o cerkvi: V 24. členu pravi ustava: Vsak človek lahko spoznava vero, ki jo želi in lahko izvršuje vsa dejanja, pobožno- sti in druge uredbe svoje sekte. V 3. členu pa prepoveduje verske šole, v petem redove, češ, da je vsaka pogodba, ki na kakršenkoli način omejuje svobodo, nenravna in zato kaznjiva. V 27. členu prepoveduje verskim družbam vsako imetje ali posestvo: Ona imetja, ki jih imajo sedaj pod svojim imenom ali pod ime- nom koga drugega, dobi država in dolžnost vsakega je vladi naznaniti vsa posestva, o ka- terih ve, da so cerkvena. Zadržuje močna sumnja in obtožba velja za utemeljeno. Drža- va sama bo odprla toliko cerkva — ki so njeno imetje — kolikor se bo zdelo potrebno. Škofi- je, župnije, semenišča, zavetišča in šole, vse mora priti takoj v roke države in samo njej služiti. Kako se izvršujejo cerkvene postavbe, je stvar zveze vlade. Posamezne dežele naj do- ločajo število duhovnikov, ki morajo biti vsi mehičanskega rodu. Izgube aktivno in pasivno volivno pravico in pravico do nepremičnega imetja. Duhovniki ne smejo kritizirati ustave niti privatno niti javno. Verski listi se ne sme- jo pečati s politiko in politične stranke, ki so v zvezi z versko družbo, so prepovedane.

Za cerkev je bila ta ustava porazna. Se- veda se tudi sedaj ni dala izvesti in Carranza je bil prisiljen priznati, da je ta ustava sad časa neprimernega fanatizma.

Da je prišlo tako daleč v boju proti cerkvi, je mnogo zakrivila tudi nepravilnost katoličanov v socialnih vprašanjih. Oni, ki so imeli posestva, niso razumeli socialnega vpra- šanja in socialne bede. Pa niti katoličani niti duhovščina se ni pravočasno in dovolj uspeš- no lotila rešitve socialnega vprašanja in soci- alne bede. Tako je prišlo do tega, da so v pre- težno katoliški državi dobili vodstvo v roke cerkveni sovražniki. Saj je bil parlament, ki je leta 1917 sprejel zloglasno ustavo, sestavljen samo iz privrženec Carranze in ti so zasto- pali samo dva odstotka vsega prebivalstva. Se- le v miru, ki je nastopil za cerkev leta 1919, ko je Carranza ukinil proticerkvene zakone, se je cerkev vrgla na rešitev socialnih vprašanj. Z ustanovitvijo delavskih organizacij je sku- šala dobiti vpliv v krogih mestnega proletari- jata, kjer so imeli prostozidarski socialisti naj- več pristašev. Toda ta mir je bil le navidezni. Leta 1924 je bila izvoljen za predsednika re- publike Calles — učitelj po poklicu. Njegov cilj je bil ustavo iz leta 1917 popolnoma iz- vesti in ni ga strašilo pri dosegu tega cilja niti to, da je komaj pomirjeno deželo vrgel v nove težke boje. Na podlagi te ustave je pregel z odlokom, ki ga je izdal 2. julija 1926 vse ino- zemske duhovnike in redovnike, zaprl vse vzgojne zavode, mnogo semenišč, cerkva, bol- nišnice in šol. Toda njihov boj ne bo imel uspe- ha, kakor ga ni imel še noben boj proti cerkvi. Tudi če skuša doseči uspehe s tem, da bi pokvaril duhovščino in jo odrgal od Rima, se mu ne bo posrečilo. Sedaj namreč šele prav umevajo mehičanski verniki, duhovniki in škof e, kaj je papež v katoliški cerkvi — skala, kateri ne more škodovati noben peklnski rapad.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Torek, 28. decembra: Zaprio.
Sreda, 29. decembra: SKOPUH. Red D.
Četrtek, 30. decembra: JOY. Red A.
Petek, 31. decembra: Zaprio.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Torek, 28. decembra: MANON. Red C.
Sreda, 29. decembra: CARMEN. Red E.
Četrtek, 30. decembra: COSI FAN TUTTE. Red B.
Petek, 31. decembra: Zaprio.

Mariborsko gledališče

Torek, 28. decembra ob 20: LJUBEZEN. Ab. A.
Kuponi. Zadnjič v sezoni. Gostovanje gospe Wintrove, gg. Rogoz in Šesta.
Sreda, 29. decembra: Zaprio.
Četrtek, 30. decembra ob 20. uri: MANON. Ab. C.
Kuponi.

Zadnje gostovanje Ljubljancev v »Ljube- zen«. V torek 28. dec. gos. ujejo priznani ljubljanski dramski ume. niki ga. Wintrova ter gg. Rogoz in Šest zadnjičkrat v »Ljubzen«. Opazarjajo se vsi, ki te zares odlične predstave še niso videli, da jo vsaj tokrat ne zamude.

Druga otroška igra v mariborskem gledali- šču. Za Silvestrovo popoldne pripravljajo maribor- sko gledališče našim malčkom presenečenje: na novo se naštudira »Trnjutice«, pravljica s petjem, plesom in godbo, ki je žela vedno največje pri- znanje in popularnost pri najmlajši publiki.

Ljudski oder

v Ljubljani

Nedelja, 2. januarja: HANICE POT V NEBESA.
Začetek ob 8. uri popoldne.

Iz novosti drž. licejske knjižnice v Ljubljani.

(Priobčuje dr. Joža Glonar.)

(Izreči in shraniti se boljše pa je, če izrežeš posamezne naslove, ki te zanimajo, jih nalepiš na karton in sproti alfabetično urediš!)

- Altiparmaković I.: Nos nouvelles relations avec la Bulgarie Belgrade 1926. (43.015.)
Balkanmarchen. Hg. v. A. Leskien. Jena 1925. (43.083.)
Bauer Ad.: Res academicae. Graz 1908. (43.114.)
Berger, A. Frhr. v.: Dramaturgische Vor- träge. Wien 1890. (43.136.)
Bode W.: Der weimarische Musenhof 1756 bis 1781 Berlin 1917 (43.137.)
Brenna Fr.: Untersuchungen zur Sinnes- psychologie Leipzig 1907. (42.834.)
Buletin. Bibliograficki, na depoinirani knji- gi. Софийската Народна библиотека. София 1897 (42.877.)
Carducci G.: La libertà perpetua di San Ma- rino. Bologna 1894. (42.902.)
Chlumecky L. Fr. v.: Die Agonie des Drei- bundes Leipzig 1915 (42.938.)
Czodik, A. Frhr. v.: Zur Geschichte der k. k. oest. Ministerien 1831—1916. Teschen 1917— (II 42.676.)
Dilthey W.: Der Aufbau der geschichtlichen Welt in den Geisteswissenschaften. Leipzig 1927. (II 45.134—7.)
Festschrift für P. Kretschmer. Beiträge zur griechischen und lateinischen Sprachforschung. Wien 1926. (42.852.)
Gavrilović A.: Историја епископ и хрватске књижевности усменог постанка. Београд 1912 (43.011.)
Geschichte. Die, des Erstlingswerks. Selbst- biographische Aufsätze. Eingeleitet v. K. E. Fran- zos. Leipzig 1894. (42.898.)
Harvey W.: Exercitatio anatomica de motu cordis et sanguinis in animalibus. Francofurti 1628. (42.998.)
Hecke W.: Die Verschiedenheit der deut- schen und slawischen Volksvermehrung in Öster- reich. Stuttgart 1916. (II 42.688.)
Holthausen F.: Altösisches Elementar- buch. Heidelberg 1921. (43.043—1/15.)
Hovtief L.: Увод у историју уметности. Бео- град 1927 (42.951.)
Ivančić Iv.: French, English and German Bi- bliography, concerning Serbia and the Serbs. Lon- don 1907. (43.162.)
Jansen A.: Slavia. Kulturbilder. Ny följd. Fran Donau till Adria och Bosporen. Stockholm 1897. (42.824.)
Jovanović Dr. B.: Доношење закона. Београд 1923 (42.797.)
Karsten R.: Contributions to the Sociology of the Indian Tribes of Ecuador Abo 1920. (42.169.)
Kappeler P. W. v.: Mehr Freude! Freiburg L. Br. 1921. (43.138.)
Kleinschmidt O.: Die Singvögel der Heimat. Leipzig 1921. (42.372.)
König O.: Kameraden vom Isonzo. Berlin 1916. (43.124.)
Lakatos J.: Industrija Dalmacije. Zagreb 1923. (43.064—8.)
Laskaris M.: Византинска политика у сред- њовековној Србији. Београд 1925 (42.887.)
Le Breton A.: Le roman au XVIIe siècle. Paris 1924 (43.140.)
Märchen, Deutsche, seit Grimm. Hg. v. P. Zaunert. Jena 1922—23. (43.079.)
Meinong A.: Über Annahmen. Leipzig 1910. (42.773.)
Meyer-Lübke W.: Einführung in das Studium der romanischen Sprachwissenschaft. Heidelberg 1920. (42.328—1/1.)
Milošević M. R.: Основна nastana u svetlosti didaktičkog kritičara. Крагев 1925 (42.897.)
Mourret F.: La chrétienté du Xe au XIVe siècle. Paris 1921. (II 42.713—4.)
Müller A.: Bismarck, Nietzsche, Scheffel, Mörike. Der Einfluss nervöser Zustände auf ihr Leben und Schaffen. Bonn 1921. (42.840.)
Naumann Fr.: Mitteleuropa. Berlin 1915. (42.841.)
Porojević M.: Ninski biskup Teodozije (879 do 892). Split 1922. (II 42.036—45.)
Petković S.: О итачном чатуу црквено- славног језика у нашој цркви. Ср. Карловци 1926 (43.029.)
Petras A.: Nuova redazione d'un frammento in volgare toscano della »Disciplina clericalis«. Fi- renze 1924. (43.055.)
Pretefe socializma. Preveo Milan Durman. Zagreb 1916. (43.023.)
Rank O.: Psychoanalytische Beiträge zur My- thenforschung. Leipzig 1919. (42.894.)
Schäffle A. E. Fr.: Aus meinem Leben. Ber- lin 1905. (II 42.724.)
Schauer H.: Literarische Zeugnisse zur Poetik und Kulturgeschichte des deutschen Ba- rock. Leipzig 1926. (43.130.)
Schulte I. Chr.: P. Martin von Cohem. 1634 bis 1712. Sein Leben und seine Schriften. Freiburg i. Br. 1910. (42.821.)
Seifert I. L.: Literaturgeschichte der Ceho- slowaken, Südslawen und Bulgaren. Kempten 1922. (40.778—94.)
Smodlaka L.: Kulturni idealizam. Genève 1917. (43.127.)
Sommerfeld M.: Friedrich Nicolai und der Sturm und Drang. Ein Beitrag zur Gesch. der deutschen Aufklärung. Halle (S.) 1921. (42.839.)
Steinle M.: Mit der Nordchina-Expedition. Hamburg 1921. (42.968.)
Stepanović M. R.: Срби и Бугари у ипошлости и савремености. У Љ. Београд 1924 (43.101.)
Stojanov Z.: Хрватска борба. Русеа 1891 (43.604.)
Strecker K.: Henrik Ibsen und seine besten Bühnenwerke. Berlin 1921. (43.086.)
Thumb A.: Handbuch der griechischen Dia- lekte. Heidelberg 1909. (43.062—1/8.)
Uredba, Opšta, Университета. Београд 1905 (42.856.)
Trinko I.: K poroki Musoni-Velikić. Udine 1897. (42.462.)
Uriel H.: Guy de Maupassant. Studien zu seiner künstlerischen Persönlichkeit. München 1926. (45.248—Ergbd.)
Vossler K.: Das heutige Italien. München 1923. (42.916.)
Weber M.: Die rationalen und soziologischen Grundlagen der Musik. München 1921 (42.897.)
Wendel H.: Aus dem südslawischen Risori- gimento. Gotha 1921. (42.956.)
Wundt W.: Grundriss der Psychologie. Leip- zig 1901. (42.919.)
Ziegler L.: Der deutsche Mensch. Berlin 1915. (43.158.)
Zupančič R.: Analyse mathématique. Sur un développement en série des puissances d'une po- lynome. Paris 1914. (40.725.)

Poravnajte naročnino!

Iz naše zgodovine.

G.:

Anton Tomaž Linhart.

(1756—1926.)

Doba tako zvanega prosvetljenstva je v drugi polovici XVIII. stol., po posredovanju avstrijskega cesarja Jožefa prodrila tudi na Slovensko. Izvabila je pri nas prve brstiče slovenske posvetne literature. Na pobudo bosonoga avguština p. Marka Pohlna je l. 1779. izšla prva slovenska necerkvena pesniška zbirka »Pisanice«, po vzorcu dunajskega »Musenalmanacha«. Zbral in uredil jo je Pohlinov nemški sobrat p. Feliks Dev, ki pa ni bil nikdar literaren organizator, niti esteti; zato so Pisanice po treh letih prenehale (l. 1781.) in na mesto Pisanicarjev stopajo druga imena, imena utemeljiteljev slovenske literature: Žiga baron Zois, Anton Linhart in Valentin Vodnik. Linhart in Vodnik sta bila produktivna pisatelja, visokoizobraženi Zois pa je bil njun buditelj, mentor in podpornik.

Anton Linhart je bil rojen 11. dec. 1756 v Radovljici in bil Venčeslavov in Marijin prvorojenec. Pred l. 1751. je prišel njegov oče iz Moravskega, kot sin Eudonika, svobodnega meščana v Ivancih blizu Brna, v Radovljico, kjer je opravljal bržčas kako službo pri grofih Thurnih. Mati mu je bila Slovenka, hčerka radovljiskega meščana Homana in je bila prvič poročena z Jožefom Mertlom. — Kako je preživljal Anton Tomaž svojo zgodnjo mladost, ni znano. Sklepati je le, da se je pripravljal za srednjo šolo doma ali pa v domači graščini, ker se ni imela tedanja Radovljica šole. Še pred vstopom v gimnazijo mu je v aprilu 1766. umrla mati in ostavila bratca in dve sestre. Že leto pozneje se je oče poročil drugič z Ljubljankom Nežo Kapusovo.

L. 1767. je bržčas vstopil Linhart v prvi razred ljubljanske jezuitske gimnazije. Končal je srednjo šolo l. 1773. kot odličnjak in obdarovanec. V zadnjih dveh letnikih je pisal v okviru tačasne učnega načrta pesmi v nemškem in latinskem jeziku in se z uspehom udeleževal govorniških tekem. Ker se mu po zaključeni gimnaziji namera, da bi vstopil v jezuitski red, radi ukinitve tega samostana, ni posrečila, je nadaljeval svoje študije na tako zvani filozofski fakulteti, ki je bila tedaj priključena gimnaziji in je trajala dve do tri leta. Jeseni l. 1776. je vstopil kot novinec, z imenom Kristijan v cistercijski samostan v Stični in se po enem letu zaobljubil, toda že v oktobru naslednjega leta pred posvečenjem izstopil.

Iz Stične se je proti koncu leta 1778. odpravil na Dunaj, kjer se je inškrbiral na juristični fakulteti. Z vso vnemo se je v tem času posvetil študiju raznih evropskih jezikov in se živo zanimal zlasti za gledališče. V prvo leto njegovega bivanja na Dunaju sodi njegov prvi dramski poskus, tragedija, ki je napisana v nemščini in nosi naslov »Miss Jenny Lowe«. Knjiga je izšla l. 1780. v Augsburgu na Nemškem, da bi se menda izognil pedantični avstrijski cenzuri. Ker je Linhart v poznejših letih pokupil vse izvide svojih nemških knjig in jih uničil, je doslej znan le en primerek te drame, ki se nahaja v dunajski nacionalni biblioteki. — Snov za tragedijo je vzel Linhart iz angleških meščanskih krogov in se idejno naslonil na Lessinga. Njegov vzor je bil poleg imenovanega tudi Shakespeare. Ker je delo premalo samoniklo, ni moglo vzbuditi zanimanja niti pri Nemcih niti pri nas.

Pod vtisom dunajskega nemškega kulturnega življenja se je Linhart l. 1780. vrnil v Ljubljano in dobil pri guberniju začasno službo. Ta pa mu ni prijala in zato ga je na prošnjo sprejel škof Karl Herberstein v svojo pisarno, kjer je urejal škofijski arhiv.

V Ljubljani je izdal l. 1780. neko nemško odo o cesarju Jožetu in njegovi materi. Spomladi naslednjega leta je vneto sodeloval pri ustanavljanju in obnavljanju znanstvene družbe »Akademije operosorum«. Kmalu, že po drugem sestanku so se člani akademije razšli, vendar pa je ravno ta družba velike važnosti, ker je rodila načrt za njegovo obširno zgodovino Kranjske. Poleg tega je izšla l. 1781. njegova pesniška zbirka »Blumen aus Krain«, ki je nastajala že v dunajskih letih in nosi zategadelj vse znake sodobne dunajske pesmi. Najzanimivejši pesmi omenjene zbirke sta prosta preveda dveh slovenskih narodnih pesmi, katerima je dal pesnik svojevrstno antično obliko, napisani sta namreč v heksametrih. V glavnem je zbirka verma zrcalna slika nemške, baročne poezije. — Nedvomno najvažnejši dogodek za oblikovanje literarne fiziognomije, v prvi dobi njegovega bivanja v Ljubljani, je znanje z baronom Zoissom, kateremu je v popolni meri uspelo pridobiti nadarjenega Linharta za slovensko kulturo.

Radi nekega, najbrže načelnega spora, s svojimi jansenističnimi predstojniki je l. 1783. ostavil škofovo pisarno in dobil službo pri ljubljanski kuriji, kjer je vršil posel nekekešnega knjižnega revidentja in izvrševal višje ukaze dunajske cenzurne komisije. Skrb za ljudsko izobrazbo je Linhart pokazal s svojim načrtom za ustanovitev javne knjižnice, ki pa se radi raznih ovir ni mogel takoj izvesti. Leta 1787. je bil imenovan z Blažem Kumerdejem

za okrajnega šolskega nadzornika, kjer je lahko praktično izvajal svoje namere v prid slovenskemu ljudstvu. Istega leta se je tudi poročil z Jožefino Detelovo iz Ljubljane.

Že od akademije sem, se je Linhart bavil z idejo zgodovine. Zbral je gradivo in pripravljal delo, ki je moglo nastati le na podlagi njegove slovenske kulturne usmerjenosti. Prvi del zgodovine, ki nosi naslov »Versuch einer Geschichte von Krain...« in šteje čez 400 strani, je izšel l. 1788. ter obsega povestnico naših pokrajin od prvih sledov prebivalstva do naselitve Slovanov. Drugi del, ki je izšel tri leta kasneje, nadaljuje zgodovino Slovencev do frankovske vladavine. Novejša zgodovina, ki naj bi obsegala tretji del, ni nikoli izšla in je ostalo delo nedokončano. Razni priznani ocenjevalci so prisodili knjigi veliko vrednost, ker tvori prvi kritični razbor snovi, ki so jo obravnavali že predhodniki, kakor Baučar, Schönleben, Valvazor in dr. in ker je izčrpno najboljšo gradivo. Gotovo je, da so novejša raziskavanja naše zgodovine po več ko enim stoletju odkrila nove izsledke, vendar pa je bilo delo svoječasno ogromnega pomena, ker je opozorilo sosednje narode na našo nacionalno bitnost. V uvodu drugega dela je razvil Linhart svoje jasne pojme o pomenu avstrijskih Slovanov za državo, ki bi se morala pravzaprav imenovati kakor Rusija — slovanska država. S tem je Linhart prvi potrkal na našo neprobujeno narodno zavest, toda klicu se Slovenci topot še niso odzvali, ker niso njegove besede prodrle do širokih plasti naroda in ker tačas še nismo bili tako daleč dozoreli.

Dobo med prvim in drugim zvezkom zgodovine izpolnjujeta oni Linhartovi deli, ki sta mu dali sloves ustanovitelja slovenske dramatike.

V decembru 1789. so uprizorili v ljubljanskem stanovskem gledališču diletantje iz boljše družbe Linhartov prevod Richterjeve »Die Feldmühle« — »Županovo Micko«. Prireditve je kolosalno uspela. Nižji sloji so prišli na ta način do komedije v domačem jeziku, medtem, ko si je visoka družba lahko privoščila nemške in italijanske drame in opere. »Laibacher Zeitung« (29. dec. 1789) je v poročilu o prireditvi zabeležila nepopisno veselje slovenske publike in izvrstno pogodila pomen tega prvega slovenskega poskusa.

Da se je Linhart lotil tega dela za slovensko gledališče, je nedvomno Zoissova zaslug, ki je sam urival v italijanske operne tekste slovenske uložke. Neglede na dejstvo, da je bil Linhart vsaj od l. 1784. slovensko orientiran, vendar mu je delal najbrže jezik zapreke, da se ni že prej lotil slovenske besede, ker je neprimerno boljše obvladal književno nemščino. To oviro mu je pomagal premostiti Zois, ki mu je stal, kakor kasneje Vodniku, z nasveti ob strani.

Leta 1790. je izšel z »Županovo Micko« istočasno prevod Beaumarchaisevega »Figara«, ki je bil uprizorjen šele l. 1784. v Parizu in je vzbudil v veliki meri razpoloženje za francosko revolucijo. Linhart je moral komediji odlomiti marsikako ost in jo nadomestiti z manj ostrimi verzji, da je omogočil izdajo. Obe igri nista enostavno preveda, ampak sta spretno presajeni na naša tla, z našim človekom in obeležjem, da ju moremo smatrati za originalni slovenski dramski umetni.

Za kmeta je poskrbel Linhart kot član Kmetijske družbe s prevodom Wolsteinove živinozdravniške knjižice »Bukve od kug in boleznih goveje živine«, ki je izšla l. 1792. — Poleg tega je v zvezi z Zoissom uplival na razvoj pesnika Vodnika, ko mu je dajal razne nasvete in ga pridobil za izdajo »Kranjske pratike«, ki je l. 1795. izšla, dosegla zadnjo kmečko hišo in pomagala izobrazovati preprostega človeka. Sam je sklenil pisati v ta koledar razna zanimiva poglavja iz slovenske zgodovine. Vendar pa se mu ta namera ni posrečila, ker ga je sredi dela, 14. junija 1795. zasedla smrt.

V zadnjem letu svojega življenja si je zgradil v današnji Streliški ulici (št. 16) hišico, ki pa jo je doživel še le v njej, jo po treh letih prodala in odpotovala. Njegova literarna ostalina je bila na javni dražbi prodana in se je izgubila.

Anton Linhart, izrazito dete prosvetljene dobe, je res posvetil prvo polovico svoje literature aktivnosti Nemcem. Toda po povratku v domovino ga je opozoril na slovenske kulturne potrebe Žiga baron Zois, in od tedaj velja vse njegovo zrelejšo delo našemu narodu. V njegovi »Županovi Micki« in »Maličku« je prvič podčrtana v slovenskem leposlovju naša narodna, individualna nota, zato mu moramo priznati, da je prvi dokazal eksistentno pravico slovenskega naroda!

UNION
ČOKOLADA
KAKAO
BONBONI

Sport

SPORTNI DOGODKI.

Nogomet. Gradjanski: Concordia 4:2. — Slovan: Vienna 5:2, Wacker: WAC 4:1, Rudolfs-hügel: Sportklub 2:5, F. A. C.: Hertha 5:3. — V Aleksandriji je zmagal Rapid 2:1. V Kairu je pa izgubil 2:3. — Dunajski Amateri: FC Bilbao 2:1, Simmering: Stade Francais 2:1, Simmering: Olympia (Marseille) 3:3. — V Barceloni je bilo po 40 letih prvič toliko snega, da so nogometne igre odpovedali in torej tudi dunajska Admira ni mogla nastopiti. — Sparta: DFC 6:5! — Hungaria: Benefico (Lizbona) 1:1.

Tenis. Prav nič radi niso videli, da je Koželuh zmagal, in mu tudi nihče ni hotel izvojevanega pokala izročiti. Je pa sam šel ponj in ga je vzel. Tako je prav. Sedaj bo dobil Karel seveda vse polno ponudb in se bo gotovo tudi Pyle zopet pojavil. Pyle izgovori pajl.

Boks. Jack Delaney je zdelal Gormana že v 1 minuti in 35 sekundah. Sodnik je boj prekinil, ker je bil Gorman že čisto groggy in se je komaj še na nogah držal. Kje je torej še Diener! Maloney je pa premagal Perssona v 10 rundah po točkah. Dosti dela bo še treba, preden bodo Evropejci Amerikancem kos.

Aviatiika. V Parizu je zboroval aviatični kongres. Poseben članek o njem. Vse polno novih

rekordov je bilo priznanih. — Mittelholzer je že v osrčju Afrike.

Knjige in revije

Uvod v umevanje likovne umetnosti. Izidor Cankar. To navodilo za razumevanje likovne umetnosti, katero je izdala in založila Narodna galerija, obsega 224 strani teksa in 48 slik; knjiga je tiskana na finem papirju in tipografsko zelo skrbno opremljena. Dobi se broš. za 62 Din, v celo platno vezana za 72 Din v komisijski zalogi Nove založbe v Ljubljani in po knjigarnah. Člani Narodne galerije naj jo naroče naravnost pri društvu za znižano ceno (52 Din ozir. 60 Din).

Polzvedovanje

Srebrna ura na traku se je izgubila na svetli dan od Starega trga do stolnice, eventualno v cerkvi. Pošten najditelj naj jo prinese proti nagradi v mesnico, g. Putriha, Stari trg.

Izgubila se je dne 23. t. m. okoli osme ure zvečer na poti od Marijinega trga do opernega gledališča rjava Nerz-boa. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi na naslov: Marijin trg št. 3 prvo nadstropje desno.

Črna pes doberman se je izgubil. Odda naj se na Poljanski cesti 68.

Najden je bil ščipalnik v trgovini Zibert. Kongresni trg. Dobi se istotam.

Moda

TRAKOVI.

V novejšem času se pojavljajo obleke, ki so pošite s trakci. Ker vidimo več in več takih oblek, smo mnenja, da so s trakci okrašene obleke najbolj v modi. Volnene in svilene obleke, kostimi in plašči, vse je pošito s trakci. Zdi se, da bo segala ta moda prav do pomladi in bo moči nositi take obleke neizpremenjene tudi še spomladi. — Trakci so svileni in tudi na poseben način predelani. Prav moderni so taki trakci, ki so povoščeni. A teh ne moremo imeti na oblekah, ki so utegnje zmočiti, torej niso za na plašče in kostime, ampak le za na svilene in volnene obleke, ki jih nosimo pod plaščem. Na vse vrste blaga moremo prišiti trakce. Prav lepo so videti na temnomodrih in črnih oblekah, a pristojajo tudi tenkim blagovom. Trakce prišijemo le ondi, kjer se obleka ne gubanči. Zatorej jih denemo na krila, na pasove in rokave. Trakci so najlepši v temnih barvah, predvsem so lepi črni in temnomodri.

Na prvi skici vidiš plašč, ki bodi iz lažjega blaga, pa imej tem toplejšo podlogo. Barva bodi črna ali temnomodra; zgornji del je v obliki bluze, spodnji pa je videti kot krilo, ki je pošito prav na gosto s trakci. Krog vratu in rokavov je sivo krzno. — Na četrtri skici je kostim za mladostnejše osebe. Tudi tu je zgornji del precej bluzast, pas in rokava imajo trakce. Lep je dolgi ovratnik iz krzna. Tudi sicer bodi vsa jopica podšita s krznom. V sredini sta dve lažji obleki. Na levi je fina, temnomodra obleka, ki ima bluzast zgornji del, spodaj razširjene rokave, v zapetju stisnjene — in pas. Trakci krasijo obleko na rokavih, na bluzi in na krilu, kakor kaže slika. — Na desni je svilen obleka, posebno pripravna za močnejše in starejše osebe. Zanimivi so rokavi z razklanim koncem, ki visi daleč navzdol in je okrašen s trakci. Ti so videti tudi spodaj na robu krila in krog pasu.

Šal (pahovka) je vedno poseben dodatek za obleko, pa bodi pri navadnih ali večernih oblekah. Tak šal utegnesh napraviti iz ostančkov svile, ker potrebuješ le pol širine. Če je prekratek, mu prideni končke drugačne svile in napravi na konceh dolge rese. Tak šal izredno poživl vsako obleko.

Velika ruta z resami je letos take vrste, da ni narejena iz cele svile, temveč je iz čipkaste blaga. Mogoče imaš doma kako čipkasto, obnošeno obleko, ki si jo utegnesh prenarediti za ruto. V ta namen moreš uporabiti tudi različne ostanke in jih tako sešiti z čelverkotnik, da ni videti šivov. Na straneh

narediš prav dolge re se e take vrste, kakršno je dotično čipkasto blago, torej: če je blago svilen, napraviš svilene rese; če ima blago kovinast blesk, pa napraviš take tudi rese. Tako ruto utegnesh s pridom nositi v gledališču ali sicer pri slavnostih in vedno lepo pristojajo obleki in postavi.

KRATKA KOZUHOVINASTA JOPICA.

Prav priljubile so se te jope, ki imajo ob robu volano in so torej letos prav svojevrstne. Mimo tega utegnesh imeti tako jopo za sport, a tudi za vsakdanjo uporabo. Jopice so narejene iz vzorčastega krzna, ki je letos v modi, in sicer so najbolj moderne čr-taste, progaste kozuhovine. Jopica ima urezan žep. Prilčno poceni prideš do take jopice, ker more biti krzno vsake vrste, torej ni treba, da bi bilo pristno. K takim jopicam pristojajo enobarvni klobučki iste barve kot krzno — ali pa take, da se ujema z barvo jopice.

Gospodarstvo

Povečanje našega izvoza v novembru.

Statistični oddelek ravnateljstva carin obavlja statistiko izvoza za mesec november. V tem mesecu smo izvozili 426.783 ton v vrednosti 769.183.747 Din napram 376.820 ton v vrednosti 687.727.175 Din v novembru preteklega leta. V zlatu računano, je znašal naš izvoz v novembru 1926 72.761.345 zlatih dinarjev, v novembru 1925 pa 63.152.174 zlat. Din. Kakor je iz predstojnih števil razvidno, se je naš izvoz v novembru pobojšal. Po teži je za 13,3 odst. večji kot izvoz v novembru preteklega leta, po vrednosti pa celo za 15,2 odst., medtem ko je v zadnjih mesecih po vrednosti znatno zaostajal in sicer v oktobru za 3,35 odstotka, v septembru za 25,71 odst., v avgustu za 30,0 odst., in v juliju za 7 odst. Vrednost našega izvoza v posameznih mesecih je znašala: v juliju 452 milij. Din, v avgustu 541 milij. Din, v septembru 649 milij. Din, v oktobru 819 milij. Din in v novembru 769 milijonov Din.

Vrednost našega izvoza v prvih 11 mesecih tek. leta znaša 7.196 milij. Din napram 8236 milij. Din v istem razdobju preteklega leta, iz česar sledi, da naš letošnji izvoz zaostaja za 1040 milij. Din ali 12,7 odst.

Največ smo v novembru izvozili koruze (94,9 milij. Din), pšenice (88,9 milij. Din), suhih sliv (57,5 milij. Din), gradbenega lesa (48,9 milijonov Din), svinj (47,8 milij. Din), hmelja (45,9 milij. Din) in goveje živine (45,4 milijonov Din).

Gospodarsko Čehoslovaške.

Zunanja trgovina Čehoslovaške je bila v času od januarja do oktobra aktivna za 1300 milijonov Din, to pa pred vsem, ker se je trgovinska bilanca v zadnjih dveh mesecih znatno pobojšala. Vsekakor pa se je ta uspeh dosegel pri zmanjšanem izvozu kakor tudi uvozu. Izgledi za bodočnost zunanje trgovine pa niso nič kaj rožnati. Pričakuje se znatno zmanjšanje izvoza sladkorja (vsled slabe letine), sladkorne pese, kakor tudi premoga in lesa. Nasprotno pa je radi splošno slabe letine pričakovati povečanje uvoza žita in moke.

Vrednost produkcije Čehoslovaške republike znaša približno 146 milijard Kč (v tem znesku je uračunano tudi povečanje vrednosti vsled transportnih stroškov in stroškov trgovine). Z ozirom na označeno vrednost produkcije se ceni narodni dohodek na 68 milijard Kč. Narodno premoženje pa se ceni na 400 milijard Kč (672 milijard Din).

Državni dolgovi so se od leta 1922 znatno povečali in sicer od 19 milijard na 35 milijard Kč, na posameznega prebivalca odpade torej povprečno 2500 Kč (v Nemčiji 812 Kč, v Avstriji 1800 Kč, v Jugoslaviji 1400 Kč, v Belgiji 8800 Kč, v Franciji 18.000 Kč). Državni proračun se je sicer zmanjšal, vendar pa deflacija in restriktivne niso moge zmanjšati osebnih izdatkov v državnem proračunu. Izdatki za kritje obresti in amortizacije državnih dolgov predstavljajo 25,5% celokupnega proračuna državne uprave (brez proračuna državnih podjetij).

Gospodarstvo Čehoslovaške republike se trenutno nahaja v težki krizi. Ta kriza, ki je predvsem trgovsko-politična značaja, se smatra kot posledica napačne trgovske politike. V težkem stanju se nahaja izvozna industrija, ki trpi predvsem radi visokih carinskih mej v Evropi. V zadnjem času se opaža živahen izvoz v Sovjetsko Rusijo, pa tudi dolgoročno naraščajo prihajajo iz Rusije vedno pogostejše. Razumljivo je, da posveča čehoslovaška vlada trgovini z Rusijo največjo pozornost.

Sladkorna kampanja je v glavnem končana, tako da je mogoče podati sliko sladkorne produkcije v novi kampanji. Predelalo se je 62,6 mil. q. sladkorne pese napram 88,3 mil. q. v pretekli kampanji. Primanjkljaj znaša torej 25,7 mil. q. Primanjkljaj v produkciji sladkorja pa znaša 4,8 mil. stotov ali 32%.

Čehoslovaški denarni trg je vsled gospodarske depresije in zmanjšane obsega produkcije že več mesecev skrajno likviden, kar nam potrjuje iz znanega padca kreditov pri čehoslov. Narodni banki. Ti krediti so v začetku decembra znašali le še 213 milijonov Kč, napram 1190 milijonov v istem času preteklega leta in 2323 milijonov v decembru l. 1924. Napram l. 1924 je višina kreditov padla na manj kot eno desetino. Nasprotno pa se

je zaloga deviz povečala od 89,3 mil. na 1877 mil., medtem ko je zla podlaga ostala nespremenjena. Čehoslovaška valuta se je torej znatno uvrstila.

Izvoz hmelja. V novembru se je iz naše države izvozilo 674 ton hmelja v vrednosti 45,9 milijonov dinarjev (v oktobru 1123 ton v vrednosti 78,3 milijonov dinarjev), in sicer v Nemčijo za 22,6 milijonov dinarjev, v oktobru za 45,9 milijonov dinarjev, v Čehoslovaško za 19,7 milijonov dinarjev (24,8) in v Avstrijo za 2,6 milijonov dinarjev (2,9). Vrednost celokupnega izvoza hmelja v 11 mesecih tekočega leta znaša 168,4 milijonov dinarjev.

Osrednji urad za zavarovanje delavcev se preseli v Belgrad. Minister za socialno politiko je sestavil komisijo, ki ima nalogo, da najde v Belgradu potrebno zemljišče za palačo Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Osrednji urad se bo po dovršitvi zgradbe preselil iz Zagreba v Belgrad.

Reparacijska kvota Jugoslavije. Na račun nemških reparacij se je za leto 1926-27. naši državi določila kvota v znesku 59,7 milijonov mark, ki se bo večinoma porabila v kritje že izvršenih nabavk s strani naše države. Poleg tega se je naši državi odobrila superkvota v znesku 14,0 milijonov dinarjev, tako da naša država v tekočem reparacijskem letu (1. septembra 1926 do 31. avgusta 1927) prejme v celoti 74 milijonov mark (1006.400.000 dinarjev).

Navodila za pripravo kože divjačine. Za dobro kakovost kože je posebno važno, da se divjačina, čim je poginila, nemudoma odere kože, kajti če po nekaj urah začneja proces gnitja. Temu je predvsem podvrženo lasišče in posledica je, da se dlaka ne drži več dobro kože ter izpada. Kako se vrši odiranje kože, je več ali manj že splošno znano. Na zadnjih nogah se koža prereže in povleče živali preko glave. Posebno pa je treba paziti, da se repna kost do skrajnega konca izloči in enako tudi nožne kosti do krempljev. Pri sušenju je posebno važno, da se prepreči vsako delanje gub; zrak mora imeti povsod neoviran dostop. Koža se suši najprej s kože na ven in to na zraku; izključeno je vsako hitro sušenje pri peči. Vseled premočne toplote bi se namreč stopila v koži vsebovana maščoba in zato bi usnje v poznejši predelavi razpadlo. Ozki pas usnja, ki ostane po izločitvi repne kosti, je najboljši, če se izpolni s kosom papirja, ravno tako šape, ako jih nečemo napeti z lesenimi klini. Kadar je koža napol suha, jo obrnemo v dlako na ven. Z obrnitvijo se pa ne sme predolgo čakati, sicer postane koža presuha in se le težko da se obrniti. Koža se suši ali na nalašč zato varenžnih deskah, ali s pomočjo posebnih napeljav za kožo.

Konkurz Jugoslovanske zavarovalne hranilnice r. z. n. z. Deželno sodišče v Ljubljani je dne 21. t. m. razglasilo konkurz o imovini imenovanemu zadrugu. Konkurni komisar je dr. Alojzij Gradnik, upravnik mase pa dr. Jakob Močirič. Prvi zbor upnikov se vrši dne 4. januarja 1927, oglasitveni rok do 31. januarja 1927. Ugotovitveni narek je 17. februarja 1927.

Uspeh vinske razstave in sejma v Ivanjkevi. Vinska zadruga »Jeruzalemljani« v Ivanjkevi je po lanišnji uspešni prvi prirreditvi ojačena, privedla tudi letos vinske razstave in sejma dne 9. decembra t. l. v veliki dvorani kolodvorske restavracije v Ivanjkevi. Zanimanje za to prirreditve je bilo tako od strani producentov kakor kupcev večje, kakor lani. Vsega skupaj je 84 razstavljavcev razstavilo 178 vzorcev iz letnikov 1923, 1925, 1924, 1923, 1921 in 1917, od teh je bilo 28 vzorcev razstavljenih samo za poskušajo in oceno, 150 pa za prodajo, in sicer okoli 5000 hl. Skoraj vse vinske gorice iz ormoškega in ljubomerskega okraja so bile na razstavi zastopane, in sicer: Brebrovnik, Cerovec, Gomila, Gresovčak, Huibar, Ilavec, Ivanjkovčak, Ivanjkovič, Jeruzalemljani, Kažar, Kog, Kržanjčak, Litterek, Mala Nedelja itd. itd. Največ je bilo namiznega vina, in to 97 vzorcev: laškega Rilinga 21, pošpa (mozlerja) 19, belega bugundea 14, muškatelega silvanca 8, rulandca 4, silvanca 4, traminca 3, renskega Rilinga 3, muškatelega 1, muškate rantine 1, neuburžana 1 in portugalke 2 vzorca. — Po letnikih je bilo iz leta 1923, 1917, 1. 1925, 56, l. 1924, 5, l. 1923, 1, l. 1921, 2 in l. 1917, 1 vzorec. Cene so se gibale od 8 do 17,50 Din. Iz pristojnih gospodarskih strokovnjakov g. Zabav. nika, g. Zupana, g. Kečevca in drugih lokalnih veščakov sestojeca ocenjevalna komisija je klasificirala vse vzorce. Najboljša vina so dobivala 6, najslabša pa 0 točk. Z ničlo označeni vzorci so bili z razstave izločeni. Šest točk je dobilo 14 vzorcev, pet 25, štiri 87, tri 49, dve 40, eno 9 in nič točk 2 vzorca. Razstava je dosegla svoj namen. — Četudi se niso morda sklenile kupitve v zaželeni meri, so se vendar kupci informirali, kje, kakšno blago in po kakšni ceni ga lahko v slučaju potrebe dobe. — Take prirreditve so povsod umestne in to tem bolj, čim širše imajo podlago, ker nudijo vinskemu

producentu priliko, doseči prvenstvo, vinskemu kupcu pa predložijo mnogoličnost v produkciji, tako glede kvalitete kakor cene. Dne 15. in 16. in 17. januarja 1927 bo enaka prirreditev v Ptuju za vso mariborsko oblast. Želoti bi bilo, da bi se znašli na tej tekmi posebno producenti kvalitetnih vin iz vseh krajev tukajšnje oblasti in bi tako pokazali na enem kraju interesantom celotno sliko naše vinske produkcije.

Posejilo francoskih železnic na Holandskem. Francoska vlada je odobrila najetje posejila francoskim železnicam na Nizozemskem v znesku 25 milijonov holandskih guldinarjev.

Izprije v nemški industriji čevljev. Zveza nemških industrijcev čevljev je sklenila zaradi tega, ker ni prišlo do poravnave, izprije vseh delavcev.

Mednarodno karteliranje. Mednarodno zblizovanje industrije izpredno hitro napreduje. V zadnjem času čitamo izpovedi v novih mednarodnih dogovorih. Tako se je ustanovil kartel superfosfatne industrije, katerega sedež je v Londonu. Pogajanja za ustanovitev tega kartela so se vršila že junija v Parizu ter končala v oktobru v Londonu. Temu kartelu pripadajo: Nemčija, Belgija, Čehoslovaška, Danska, Finska, Francija, Holandija, Norveška, Poljska, Švedska ter francoska severna Afrika. Kakor nadalje poročajo svetovni listi, se vrše pogajanja z Italijo, Španijo, Švico in severnoameriški Združenimi državami glede pristopa k kartelu. — Pred nedavnim časom se je nadalje ustanovil kartel srednjeevropske industrije emajla, ki obsega Nemčijo, Avstrijo, Čehoslovaško in Poljsko. Sedež tega kartela je v Berlinu. Nadalje poročajo, da se vrše pogajanja tudi z drugimi državami zaradi pristopa. (Informirali smo se pri naši industriji emajlirane posode glede pristopa Jugoslavije k temu kartelu ter zvedeli, da se bodo tovarne ostalih držav postopoma pritegnile k kartelu; med te države spada tudi naša. — Op. ured.)

Koncentracija v nemški industriji rotacijskih strojev. Kakor poročajo iz Berlina, so se združile štiri najvažnejše nemške tvornice rotacijskih strojev v družbo z o. z. »Rotationsmaschinenfabrik«. Tu so sledeče znane tvrdke: Maschinenfabrik Augsburg-Nürnberg A. G. v Nürnbergu; Schnellpressenfabrik Frankfurt, Albert & Co. v Frankfurtu, nadalje König & Bauer v Würzburgu ter Vogtländische Maschinenfabrik A. G. v Plauen. Tvornice so se zvezale za to, da enotno zadovolje povpraševanje po rotacijskih strojih. Prvo delo nove družbe je bilo znižanje normalnih cen za 5%.

Borza

Dne 27. decembra 1926.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.499—13.529 (13.505—13.557), Italija 255,42—257,42 (252,32—254,32), London 275,85—277,56 (274,80—275,60), New York 56,548—56,748 (56,553—56,753), Praga 167,70—169,70 (167,875—168,475), Dunaj 7,985—8,015 (7,985—8,015), Curih 10,945—10,975 (10,945—10,975).

Curih Belgrad 9,125 (9,125), Budimpešta 72,50 (72,50), Berlin 123,20 (123,15), Italija 23,27 bl. (23,15), London 25,10 (25,1025), New York 517,25 (517,566), Pariz 20,48 (20,55), Praga 15,321 (15,325), Dunaj 73,05 (73,05), Bukarešta 2,75 (2,77), Varšava 57,50 (57,50), Amsterdam 206,85 (206,90), Bruselj 71,94 (72), Stockholm 138,80 (138,80), Kopenhagen 137,90 (137,85), Oslo 131 (130), Madrid 79.

Vremensko poročilo

Meteoroški zavod v Ljubljani, dne 27. decembra 1926.

Višina barometra 308,8 mm

Opazovanja	Barometar	Temperatura v C	Rel. vlaga v %	Vetar in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavin		Rel. vlažnost	Rel. vlažnost
						op. opazovanja	višina		
Ljubljana (dvorec)	7	775,9	-3,4	77	E 1	10		-4,2	-1,7
	8					10			
	14	772,6	-2,6	80	S 1	10			
	21	776,8	-2,6	79	SE 1	10			
Maribor		776,5	-5,0	98	NW 3	10		-6	-4
Zagreb		776,4	-3,0	91	E 1	10	-0,1	-3	-1
Belgrad	8	776,0	-3,0	81	SE 1	8		-7	-2
Sarajevo		775,3	-6,0	92	mirno	10		-7	-1
Skopje		777,2	0,0	96	m rno	10		-1	1
Dubrovnik		768,4	15,0	53	SE 2	7	1,0	9	13
Split		766,9	13,0	72	ESE 7	10	4,0	8	12
Praga	7	774,3	-4,0	—	NNW 2			-9	-4

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajska vremenska napoved za torek, 28. decembra: Nekoliko toplejše vreme s padavinami

Sir H. Rider Haggard:

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.
Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

Ko sem se hladno začuden oziral okoli sebe — v tej moji poslednji uri ni nič ušlo moji pozornosti — sem videl, kako prečudno je bilo, kar se je godilo okrog mene in v bližnji okolici. Nekoliko stotin korakov daleč je divjal besen napad na Ahino palačo, v kateri so se bili Španci utrdili. Roji vojniki so skušali splezati s pomočjo lestvic na zidovje in smrtonosni ogenj Špancev in sulice in kopja njihovih tlaskalanskih zavznikov so jih venomer odbijali. S streh onih hiš, katerih se ogenj še ni dotaknil, posebno pa z ravne strehe in ploščadi velike piramide, kamor so peljali mene in kjer me je čakala strašna smrt, se je vsipala ploha puščic, kamenja in metalnih kopij na dvorišča in zunanje utrdbe španskega tabora.

Komaj pet sto korakov daleč je divjal ta boj na življenje in smrt; okrog mene pa, okrog vrat palače cesarja Montezume, se je odigral vse drugačen prizor. Tukaj se je zbrala ogromna množica, med njo mnogo žensk in otrok, ki so čakali, da bi me videli umreti. Prišli so s kitami cvetja v roki, z godbo in radostnim vzklikanjem; ko so me zagledali, so zagrnili tak vrišč v pozdrav, da se je v njem malone udušilo gromenje topov in srditi bojni hrušč. Zdajpa zdaj je kaka slabo merjena topovska krogla orala v njihovih vrstah, jih ubila nekoliko, nekoliko ranila, ostali pa se niso zmenili za vse to, ampak so še bolj kričali: »Dobrodošel, Tezkatlipoka, in srečno! Slava

ti, odrešitelj naš; dobrodošel in srečno!«

Počasi smo si delali pot skozi veliko gručo, stopali po poti, posuti s cveticami, in prišli preko dvorišča do vznožja piramide. Tukaj ob zunanjih vratih smo se morali ustaviti, ker je bila gneča prevelika; ko smo tako stali in čakali, da bi se ljudstvo umaknilo, se je skozi množico preril velik vojniki in se priklonil pred menoj. Ko sem se ozrl kvišku, sem videl Guatemoka pred seboj.

»Tjule,« mi je zašepetal, »pustil sem svojo četo,« in pokazal je proti oddelku, ki je skušal prodreti v Ahino palačo, »da se poslovim. Ni dvoma, da se v kratkem vidimo. Veruj mi, Tjule, da bi ti bil pomagal, ako bi bilo v moji moči; vendar ni bilo mogoče. Želim si pa, da bi bil na tvojem mestu. Prijatelj dragi, srečno. Dvakrat si mi rešil življenje, ampak jaz ne morem tvojeja.«

»Z Bogom, Guatemok,« sem odgovoril; »Bog ti daj srečo, zakaj zvest možak si.«

Nato smo odšli dalje.

Ob vznožju piramide se je sprevod razvrstil; pri tej priliki se je ena mojih žen poslovila od mene, se mi naslonila na vrat in jokala; jaz pa se nisem zlokal na njenih ramah. Cesta do vrha ploščadi se vije okoli in okoli piramide, vzdiguječ se vedno bolj; in po tej cesti smo stopali v svečani procesiji. Pri vsakem ovinku smo se ustavili in pri vsakem ovinku se je poslovila ena žena ali eno izmed mojega godbenega orodja, za kar mi ni bilo kar nič žal, ali so mi vzeli del moje čudovite oprave. Po eno uro trajajoči poti — prišli smo le prav počasi naprej — smo naposled dospeli do ravne ploščadi vrh piramide, na katero se pride po velikih stopnicah; ta ploščad je večja kot

cerkvišče okrog naše domače cerkve in neograjena ob robu. Na tem vrtoglavem prostoru sta stala tempelja Huicelkotla in Tezkatlipoke, zidana iz kamna in lesa; grozne, odurne postave malikov so stale v njih in strašne izbe so bile vse krvave od žrtvovanja. Takaj so tudi bili sveti ognji, ki so večno goreli, žrtveniki, mučilno orodje in orjaški boben iz kačjih kož; drugače pa je bil ves prostor brez vsega drugega. Ni pa bil prazen, kajti na oni strani, ki je bila obrnjena proti španskim utrdbam, je stalo nekaj sto vojniki, ki so neprestano metali metalno orožje v njihov tabor. Na drugi strani je bila tudi zbrana množica duhovnov, ki so čakali na obred moje smrti. Na velikem trgu spodaj, katerega so obdajale pogorele hiše, se je tlo na tisoče in tisoče ljudi, eni v boju s Španci, večji del pa se je bil zbral, da bi bil priča, kako me bodo umorili.

Na vrh piramide smo dospeli dve uri pred pol-dnevom, kajti pred žrtvovanjem je bilo treba opraviti še mnogo obredov. Najprej so me peljali v svetišče boga Tezkatlipoke, čegar ime sem imel. Tukaj je bil njegov kip ali malik, izklesan iz črnega marmorja in pokrit z zlatimi okraski. Ta malik je držal v roki ščit iz zglajenega zlata; na ta ščit je upiral svoje oči iz draguljev in bral z njega, kakor so duhovni govorili, vse, kar se je godilo na zemlji, katero je bil ustvaril. Pred njim je stal tudi zlat krožnik, katerega je veliki duhoven, mrmrajoč molitev, očistil in drgnil s svojimi dolgimi lasmi. Ko ga je bil očistil, mi ga je položil pred usta, da bi dihljal vanj; slabo mi je prihajalo in omedleval sem; vedel sem, da pripravljajo možak ta krožnik za moje sree, ki mi je močno in glasno utripalo v prsih.

Dunaj. Devize: Belgrad 12,47, Kodanj 188,60, London 34,315, Milan 31,86, New York 707,28, Pa. iz 28,10, Varšava 78,23. Valute: dolarji 705,20, angleški funti 81,24, lira 31,77, dinar 12,44, čehoslovaška krona 20,915.

Praga. Devize: Lira 151,80, Zagreb 50,25, Pariz 133,25, London 163,20, New York 83,61.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 80—82, vojna odškodnina 350 den., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 195—198, Ljublj. kre. l. 147 den., Merkantilna 98 den., Prašedion 890 d., Kred. zavod 170—180, Strojne 90 den., Trbovlje 340 den., Vevče 120 den., Stavbna 55—65, Šekir 104 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 82 den., vojna odškodnina 356—357, ul. december 353,50—353,6, Hrv. esk. 100—101, Kred. 102—103, Hipobanka 59 den., Jugobanka 96—96,75, Prašedion 895—900, Ljublj. kreditna 148 den., Seferane 490—440, Gutmann 250, Slavicija 32—32,50, Trbovlje 350—360, Vevče 120 den.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 78,60, Zivno 75,38, Greinitz 585, Kranjska industrija 475, Trbovlje 414, Hrv. esk. 1362, Leykam 1230.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Javorjevi hlodi od 30 cm naprej, fco vagon meja 100 blago. De-ke, 13 mm, 4 m, monte, od 14 naprej, fco vag. nakl. post. 520 bl. De-ke 24 mm, 4 m, od 16 naprej, fco vag. meja 570 bl. Smrekovi in jelovi hlodi, od 25 cm prem. naprej, fco nakl. post. 210 bl. Bukova drva, suha, zdrava, melerska, fco vag. meja 24,00 den. Hrastovi hlodi la, od 75 naprej, fco vag. meja, 2 vag. 1100—1100, zaklj. 1100.

Zito in poljski pridelki: pšenica, 75-76, fco vag. nakl. postaja 295 (blago); pšenica sremski 74 kg, fco vag. nakl. post. 290 bl.; koruza umetno sušena, fco vag. nakl. post. 152,50 bl.; koruza nova, času primerno suha, fco vag. nakl. post. 145 bl.; koruza nova, času primerno suha, za januar, fco vagon naklad. postaja 150 (bl.); oves fco vag. nakl. post. 165 bl.; otrobi drobnji, fco vag. nakl. post. 120 bl.; fižol beli, 3—4%, fco vag. nakl. post. 175 (bl.); fižol rmeni, 3—4%, fco vag. nakl. post. 175 (bl.).

Eksektivna prodaja: Smrekove de-ke: ca 25 cm³, 18—24 mm, l. II, z 10%, III, od 16 cm naprej, fco meja Podbrdo 490—490, zaklj. 490. Smrekovi hlodi: ca 1000 m³, od 20 cm naprej, 4 m dolgi, dobava v teku l. 1927., fco žaga Jesenice 170—170, zaklj. 170.

Naročajte „Slovenca“!

čevljarji! Kupujem na debelo čevlje 20/20, zbite čevlje iz ovčje kože, boksa ali teletine 23/35, sandale tkane 20/30 in zbite 22 do 45, komodne čevlje usnate z elastiko 36 do 45, tkane ali šivane. — Ponudbe naj se pošljejo takoj pismeno na upravo »Slovenca« pod št. 8930.

Kuharica snažna in dobra, večja finejša kuje SE IŠČE ZA BEOGRAD. — More biti tudi starejša oseba, samo da je zdrava in ni preko 45 let stara. — Ponudbe z event. fotografijo, ki se takoj vrne, naj se pošljejo v Beograd na naslov: Dr. M. TRBOJEVIĆ, zdravnik, Dečanska ulica 14. Plača mesečno 500 Din. Ponudbe naj se pošljejo ekspresno, potem sledi telegrafski poziv, da se more nastopiti dne 1. januarja 1927.

Priporočamo LUDSKO KNJIZNICO Jugoslovanske knjižnice v Ljubljani: 19. sv. J. O. Curwood, Risan, volji pes. Knjižniški roman 18 Din. vezan 30 Din. — 20. sv. Ed. Abbot, Rali gora, 18 Din. vezan 30 Din. — 21. sv. H. R. Haggard, Jutranja zvezda 30 Din. vez 40 Din. — 22. sv. Otoka kapljena Granja. Popolovanje okoli sveta. Roman v treh delih 48 Din. vez 58 Din.

Specialna mehanična delavnica za popravilo pisalnih, računskih in drugih strojev LUDOVİK BARAGA Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6/1
 Telefon št. 950

GATERMOJSTRA

učem za takoj za zagovencijanko, ki je sposoben tudi popravit na leti. Ponudbe s pogojem naj se pošljijo takoj na Pero S. Lukotič, Podgorica, Grana 8926

Agenturna-komis. poslov-nica v Dalmaciji

sprejema zastopstva
 in skladišča več mlinov. Obrniti se je treba na: Vladimir Triva, Šibenik.

Trg. pomočnik

dobro izvežban v mešani stroki, vojaščine prost — želi službe; gre tudi na deželo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 1001—8915.

Trgov. potnika

za Slovenijo in del Hrvatske sprejema takoj reno-mirana tovarna v Ljubljani. V poštev pride samo prvovrstna, trgovsko naobrazena, pri trgovcih a špecerijo že dobro vpe-ljana moč. Ponudbe z na-vedbo referenc na upra-vo pod: »Agilen št. 123«.

Kolar. pomočnik

izurjen, 19 let star, išče službe. Ponudbe na: Jožef Zupan, Nomenj 28, pošta Boh. Bistrica. 8908

Na hrano in stanov.

se sprejme DIJAK nižjih srednjih šol ali pa dija-kinja. Cena zmerna. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 8918.

Dojenčka v rejo

sprejme poštna kršćan-ska družina na deželi. — Naslov v upravi št. 8919.

Kavar. vajenec

se sprejme. — Ponudbe na Kavarno »Slon«, Ljubljana

Sprejmeta se dva samo-stojna, dobra

mizarska pomočnika

vešča stavbnega in po-hišvenega dela. Oskrba v hiši. Avguštin Primo-žič, strojno mizarsko — Tržič, Gorenjsko. 8900

Krojaški pomočnik,

mład, izurjen, išče službe. Naslov v upravi: št. 8912

SLUŽBO IŠČE

kot pisarniški pomočnik, skladiščnik ali sl. mlade-nič, ki je vajen stroje-pisja. — Naslov v upravi pod številko 8923.

Mizarski pomočnik

star 29 let, samski, z več-letno prakso, išče mesta za takoj. — Ponudbe pod »Zanesljiv« 8937 upravi.

Inserirajte v „Slovenca“!

SMUČKE (Bilgeri stre-mena) prodam vsled bo-lezni. Jerman, Sv. Petra cesta 38, I. nadstr. 8916

Prazne steklenice buteljke, 1½ litrske i. dr. kupi FR. KHAM, Ljub-ljana, Miklošičeva c. 8.

2 REG. BLAGAJNI v najboljšem stanju, sta ugodno naprodaj pri FR. KHAM, Ljubljana, Miklo-šičeva cesta 8. 8934

Parni kotel

ima v zelo dobrem stanju naprodaj podpisana za-druga. Kotel je močan za 8 atmosfer, ter jako dobro shranjen. Naprodaj cenol. Vč se poizve pri Slam-nikerski in klobučarski zadrugi v Mengšu, kjer se kotel lahko ogleda.

Snežne čevlje

sprejema v popravilo trrdka TREBAR, Sv. Pe-tra cesta 6 — Ljubljana.

Gospodarska pisarna **JOSIP TRIBUČ LJUBLJANA—GLINCE**

Uljudno sporočam, da sem izstopil kot družabnik in ravnatelj tovarne »Peka-tete« in se bom posvetil od 1. jan. 1927 zopet svoji pisarni. Priporočam se za posredovanje pri prodaji, nakupu in zamenjavi a -premičin, posredovanje posojil, trgovske in dr. poravnave, ustanavljanje, uprava in cenitev pose-ster in podjetij, sestava obrtnih, trgovskih in in-dustrijskih inventur in bi-lanc, gospod. nasveti itd. P. n. strankam zagotavljam strokovno in solidno postrežbo. Josip Tribuč, zapriseženi sodni cenil-c.

NAPRODAJ

1000 kg težka in 8 mm debela, stera VRV iz ple-tene železne žice pri Električni strojni zadrugi v Zgornji Šiški št. 36. Ponudbe se sprejemajo do 15. januarja prih. leta. Načelstvo.

Veliko posestvo

in MESARIJA na lepem prostoru, se po ugodni ceni proda. — Ljubljana, Poljanska cesta št. 55 — ADOLF ŽABJAK.

Snežne čevlje in galoše

popravlja Avg. SKOF — Ljubljana, Borštnikov trg 1 (za dram. gledišč.).

Družinska hiša

z vodovodom in električ-no razsvetljavo, sobo kot pralnico, z 2 gospod. po-slopijama, vrt s sadnim drevjem in brajdami, se ugodno proda. — Maribor, Radvajnska cesta št. 10.

Odda se TRGOVINA

z meš. blagom v najem. Resen kupec naj se tu-kaj oglasi. Je v promet-nem kraju v malem me-stu na Dolenjskem. Na-slov v upravi lista pod št. 8910.

PRODA SE:

GLASOVIR — prvovrstne znamke, in nekaj dobro ohranjenega POHIŠTVA — iz trdega lesa. — Razpro-daja bo dne 28. in 29. de-cembra od 9. ure dalje. — Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 8, II. nadstr. 8876

ORIENT družba z o. z. LJUBLJANA

Tovarna: Slomškova ulica 19
 Prodajalna: Dunajska cesta 14
 (hiša g. Mathian, poleg trgovine Schneider & Verovšek)

Oljnat, suhe in umetniške barve, firnež, laki, steklarski in mizarski klj. Pleskarshi, zidarshi ter copiti za umet-nike. Terpentin, karbolinaj, špirit denat. Prašno- in stroj-no olje, plovec i. t. d.

Pri želodčnem katarju

oziro na bolečinah in tiščanju v že-lodcu, želodčnem krču, kislem izpa-hovanju in bljuvanju učinkuje sijajno

Hočevarjev želodčni prašek.

Škatlja z natančnim navodilom 20 Din. Izdeluje in razpošilja samo:

LEKARNA MR. STANKO HOČEVAR, VRHNAKA 23
 (Dobi se tudi v lekarni pri sv. Roku v Šiški.)

Zahvala.

Za počaščenje spomina in za vse dokaze sočutja ob smrti soproga, očeta, zeta in svaka, blagopokoj.

Josipa Fona

ki je po dolgi, mučni bolezni umrl dne 23. decembra, izražamo vsem prijateljem in znancem, darovalcem vencev in cvetja, zlasti vsem zastopnikom oblasti, ki so rajnega spremili v častnem sprevodu k zadnjemu počitku, svojo iskreno in najpriščnejšo zahvalo. — Posebna zahvala velja še preč. g. stolnemu župniku Moravcu, g. min. n. r. prof. Vesenjaku za poslovlina govora ob odprtem grobu.

Ohranimo pokojnika v blagem spominu.

Maribor, dne 26. decembra 1926.

Rodbini: FON - KLAJŽAR.

V Mariboru

najugodnejši nakup galan-terije, drobnarije, parfumerije, vrvarskih in ple-tarskih izdelkov — pri

DRAGO ROSINA

Vetrinjska ulica št. 26.

Foto M. Japelj

Maribor

Aleksandrova c. št. 25/III. nudi lepe slike in zelo poceni.

Dvokolesa

popravlja najbolje, najhi-treje in najceneje FLORJANČIČ, Ljubljana, Nunska ulica št. 3.

GOSTILNA in TRAFIKA

na deželi se odda na rač-un. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8879.

Vrata in okna

že rabljena — in nekaj klopj, proda SEVER & KOMP., Ljubljana, Gospo-svetska cesta 5, dvorišče.

Divane

otomane, žimnice, žične vložke in garniture v naj-večji izbiri in v najce-nnejšem nakupu dobiti pri tvrdki RUDOLF SEVER, Ljubljana - Marijin trg 2 (nasproti franč. cerkve).

ZIMSKA JABOLKA

od 30 kg naprej, franko Loče, brutto za netto, kg 2.50 Din, razpošilja D. RIBIZEL Sv. Jernej, pošta Loče. 8764

PISARNIŠKI PROSTORI

primerni za odvetnike, notarje, zdravnike in trgovce, obstoječi iz 5 sob na Miklošičevi cesti

se oddajo

z dnem 1. januarja 1927. Vpraša se pri »Oblačilnici«.

JOSIP URAN specialna trgovina božičnih okraskov

LJUBLJANA, Mestni trg št. 11.

Papir: svilen, taftni, zlat in srebrni, škrebeži in krep. Zlata in srebrna penca. Zica za rože, zica za obešanje okraskov. Briljantna vrvica, svečke, drške za svečke, žudežne svečke. Prtički za v kot, res krasni in poceni, 20 vzorcev in veličin. Obrazci (Krippenbilder), rojstva (štalice), lameta, girlande od lamete, girlande papirnate, angelški laski (Feenhaar). Razgled-nice, bloki in hrbljički za koledarje, krinke in lampjoni. Listje za rože, prašniki (Pötelz), umetne cvetlice in venci za neveste. Velikanska izbira vsrkov: stnih steklenih božičnih okraskov v obliki ptičkov, zvoncev, mo-žičkov, sadja, bunkic, špice, okraski od lamete ter Pratika za leto 1927. Zahtevajte cenik!

Seštevanje! Računanje!

BURROUGHS Portable

Dolarjev 180—

10 mesečnih obrokov

Brezplačno in neob-vezno predločenje

Slogowski & Co.

Zagreb

Račkova ulica 7b

Dr. Vladimir Brezovnik

dolgoletni asistent I. kirurški klinike na univerzi Karlovi v Pragi, hospitant klinik pariških, strassbourških, lyonskih itd. ot-voril je specialno kirurško prakso v Beogradu

Miloša Velikog 38.

Telefon 30—37

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš ljubljani sin oziroma brat, gospod

Dr. Otmar Oblak

zdravnik v Kranjski gori

previden s sv. zakramenti 26. t. m. ob pol 7 uri zvečer v Gospodu zaspal. Pogreb draga po-kojnika se vrši 28. t. m. ob 4 uri popol. v Kranj-ski gori.

Dol. Logatec 27. dec. 1926.

Rodbina Oblak, Dol. Logatec

Naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je ljubljani soprog in dobri oče, gospod

Dr. Otmar Oblak

zdravnik v Kranjski gori

previden s sv. zakramenti danes 26. t. m. mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši 28. t. m. ob 4 uri popoldne v Kranjski gori.

Kranjska gora 27. dec. 1926.

Anica Oblak, soproga

Gorazd, sin

Važno!

Pouk v krojnem risanju in prikro-jevanju damskih oblek daje e-tuo oblast. strokov. izprašana učiteljica

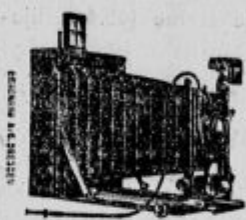
Roza Medved, Ljubljana

Mestni trg št. 24 (nasproti rolovša)

Kroj je najnovejši, za vsakega lahko razumljiv in popolnoma zan-sljiv. Izdelava modelnih krojev po najnovejših vsakovrstnih modnih listih. Ker ima lastnica krojnega učilišča tudi modni salon, je učenkam dana prilika po lastno izdelanem kroju izvršiti plašče, kostume, obleke i. dr., obenem pa vaditi odnoso se spolnjevati v šivanju.

Uspeh zjamčen.

Zunanji učenkam se preskrbi hrana in stanovanje po ugodni cen.

3**BESEDE****NAJVAŽNEJŠE****ZA VSAKEGA KOVAČA:****KOKS****ČEBIN****LJUBLJANA****FOTO**

aparati in potrebščine po nizkih cenah v zalogi

drogerija**Anton Kanc sinova**

Ljubljana, Židovska ulica 1

Aparati v trgovini na ogled — Zahtevajte cenik za ostale potrebščine.

TRIKO-PERILO

za moške, žene in otroke, volna v raz-nih barvah, rokevice, nogavice, doko-lenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, kloti, šifoni žepni robci, palice, vilice, noži, škarje, potrebščine za šil-vilje, krojače, čevljarje, brivce in t. d.

edno le pri tvrdki

JOSIP PETELINC

LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika

Najnižje cene! Na veliko in malo!

Išče se za rudarsko podjetje**elektrotehnik**

s prakso pri električnih centralah, slabe in jake napetosti, kakor tudi pri telefonu, montaži in pogonu. — Ponudbe s prepisi spričeval naj se naslove na: SLAVKO ŠINGER — BEOGRAD, Knez Mihajlova ulica broj 47. 8928

Zahvala.

Na sveti večer, 24. dec. je za vedno zatisnila zemske oči naša nepozabna, blaga ma-ma in sestra

Katarina Kokalj.

Vsem, ki so predragi rajni lajšali zadnje ure, predvsem č. č. g. župniku in kaplanu v Križah, ter za številne obiske Marijini družbi žena, vsem, ki so jo spremili na njenem zadnjem potu, posebno še članicam Mar. družbe za ganljivo petje ob grobu, se najtopleje zahvaljuje

Franica Babič, hči

— v imenu bratov in sestre.

Zahvala.

Vsem, ki ste spremili našega ljubljene sina, oziroma brata, gospoda

Karla Videmšek

k prezgodnjemu grobu in mu poklonili krasno cvetje, izrekamo svojo globoko zahvalo. Prav posebno zahvalo pa smo dolžni zdravniku g. dr. Iv. Drobničju za njegovo skrb in požrtvovalnost, s ka-tero je skušal rešiti mlado življenje, g. P. dr. Angeliku Tomincu za tolažilne obiske, g. vikarju Koretiču ter g. Lan-gusu za krasen v srce segajoč govor ob odprtem grobu, nadalje bratom Orlom »Ljubljana Rokodelski dom«, zastopni-kom »Produktivne zadruge Ljubljanskih mizarjev«, g. kanoniku Al. Stroj in društvu »Rokodelskih pomočnikov«. — Končno vsem, ki ste na katerikoli na-čin z nami sočustvovali, kličemo pri-srčen »Bog plačaja!

Ljubljana, dne 27. decembra 1926.

Žalujoča rodbina VIDEMŠEK.